

วารสาร
ดุมรงราชานุกาพ

DUMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

ปีที่ 11 ฉบับที่ 40 กรกฎาคม - กันยายน 2554

๑

ISBN 1513-6884

วารสารดำรงราชานุภาพ

DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงมหาดไทย

**ตราประจำพระองค์
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ**

**“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏ
ในวารสารดำรงราชานุภาพ
เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพและ
บรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”**

วารสารดำรงราชานุภาพ

DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

คณะผู้จัดทำวารสารดำรงราชานุภาพ

เจ้าของ สถาบันดำรงราชานุภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายวิเชียร ขวาลิต

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายพระนาย สุวรรณรัฐ

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายสุรพล พงษ์ทัตศิริกุล

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายชนม์ชื่น บุญญาสุสานต์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายวิมลภ พริ้งพวงษ์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการบริหาร

นายกมลไฉจกณ์ เขียงวงศ์

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

นายสงวน ชีระกุล

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางนิษฐา แสงทอง

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์

นางณิรมล เกิดแก้ว

นางกาญจนา แจ่มนิษฐ์

นางสาวสุภาพ ป้อมมะสัง

แบบปก นางสาวอัญญา เตชะทัมสุ

สถานที่ติดต่อ

สถาบันดำรงราชานุภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร. / โทรสาร 0-2221-5958

<http://www.stabundamrong.go.th>

บทบรรณาธิการ

รัฐบาลให้ความสำคัญเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม และกำหนดแนวนโยบายไว้ในหลายแหล่ง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) แผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ.2551 - 2554) พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

กระทรวงมหาดไทย เห็นความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนในการนำนโยบายเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของรัฐบาลตามที่กำหนดไว้ข้างต้น มาแปลงสู่การปฏิบัติ วารสารดำรงราชานุภาพ ฉบับที่ 40 ปีที่ 11 จึงนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ซึ่งผู้อ่านทุกท่านจะได้ความรู้ และแง่คิดที่เป็นประโยชน์ ทั้งต่อการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตัว

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ส่งบทความมาลงในวารสารฯ ฉบับนี้ อนึ่ง บทความทุกเรื่องในวารสารฉบับนี้ จะเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (www.stabundamrong.go.th) ด้วย

กองบรรณาธิการ

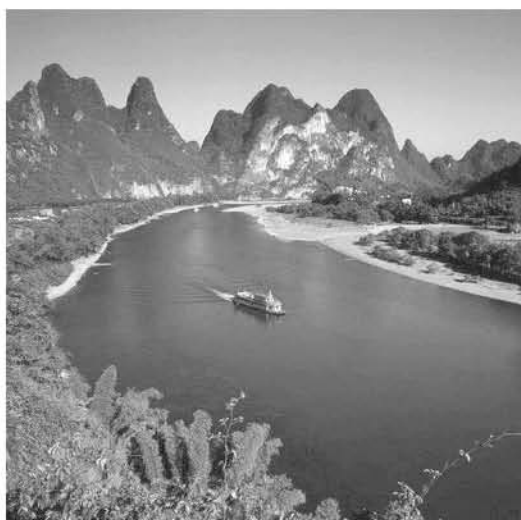
สารบัญ

		หน้า
❖ มองดูประเทศไทย เราไทยด้วยกัน	ม.ล.ปนัดดา ดิศกุล	1
❖ ความจริงที่ควรรู้และถือปฏิบัติ	ดำรงชัย พุ่มสงวน	4
❖ แผนที่ชีวิต ข้อคิดพระเจ้าอยู่หัว	ศ.ศิลาแลง	9
❖ เฝ้าระวังความโปร่งใสของรัฐ	นคร เสรีรักษ์	16
❖ จริยธรรมของข้าราชการ : ทำไมต้องมี มีอย่างไร	สงวน อีระกุล	22
❖ ความแตกต่างของจริยธรรมแต่ละวิชาชีพ : ผลสะท้อนจากงานวิจัย	ไชยณัฐ คำดี	36
❖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยกับงาน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	ณิษฐา แสงทอง	43
❖ ธรรมาภิบาล : หลักการและแนวคิดการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา	นิภาพรรณ เจนสันติกุล	49
❖ จิตสำนึกของความประหยัด	อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์	56
❖ คุณภาพประชากร : บทเรียนจากชาวญี่ปุ่น	ปราโมทย์ ประสาทกุล	60
❖ ชี้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน	ศ.ศิลาแลง	64
❖ การวางแผนการออม	ส่วนพัฒนาและ บริหารจัดการความรู้	84

มองดูประเทศไทยเราไทยด้วยกัน

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล¹

อีกครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเดินทางไปราชการต่างประเทศ ณ มณฑลกว่างสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้าพเจ้ามองย้อนกลับไปเมื่อหลายสิบปีก่อน ขณะนั้นบิดามารดาของข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ และข้าพเจ้าเพิ่งสำเร็จการศึกษาเดินทางกลับจากต่างประเทศ จำได้เสมอว่าชาวต่างชาติในเวลานั้นต่างล้วนให้ความสำคัญในความเป็นมิตรประเทศเก่าแก่กับประเทศไทยมาช้านานด้วยกันทั้งสิ้น ข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นคนไทยคนหนึ่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจมากในเกียรติประวัติของประเทศไทย ที่ได้ดำรงความเป็นเอกราชมาได้เพียงชาติเดียวในภูมิภาค โดยไม่เคยถูกยึดครองเป็นอาณานิคม เมืองขึ้นของมหาประเทศใดๆ แม้เพียงครั้งเดียวในความเป็นจริงแห่งความดงามข้อนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งนี้ คือ หน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่คนไทยทุกคนต้องไม่ลืมฐานรากของความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและ

คุณงามความดีของบรรพชนคนไทยในทุกยุคทุกสมัย

ข้าพเจ้าได้พบว่าเพียรพูดกับเยาวชนอยู่เสมอๆ ว่าเด็กและเยาวชนต่างล้วนเป็นอนาคตของชาติไทย ทุกคนจึงมีภาระหน้าที่ดำรงรักษาประเทศชาติให้เป็นไปตามหลักแห่งครรลองคลองธรรม โดยร่วมกันเสริมสร้างจริยธรรมประเทศไทยให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน การยึดมั่นหลักคุณธรรมจรรยาทางการ

¹ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

บริหารจัดการ คือ การไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เอารัดเอาเปรียบ แต่คนไทยต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งมั่นรักษาประเทศชาติ ด้วยหลักคุณธรรมความดี ไม่ใช่ความเอารัดเอาเปรียบหรือการพุดจาโกหกหลอกลวง ดังเช่นที่เกิดขึ้นในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา ในลักษณะที่ไม่สามารถเรียกได้เลยว่าเป็นประชาธิปไตยที่มีระเบียบอย่างเช่นในนานาอารยประเทศ

มาถึงวันนี้ บ้านเมืองไทยเปลี่ยนแปลงไปมากอย่างไม่น่าเชื่อ ต่างประเทศที่เคยให้เกียรติประเทศไทย ก็แปรเปลี่ยนบทบาทที่เคยมีต่อกันอย่างน่าใจหาย ต่างกับในอดีตกาลอย่างไม่สามารถเปรียบเทียบได้เลย ข้าพเจ้าพยายามวิเคราะห์ศึกษาในเชิงข้อเท็จจริงในหลากหลายทฤษฎี ทั้งในทางแนวคิดแบบระบบราชการหรือในบริบทของสำนักโพลส์หลายๆ สำนักที่ดำเนินการสำรวจเรื่องต่างๆ กัน อยู่มากมาย ลึกซึ้งบ้างไม่ลึกซึ้งบ้าง ในทางผลลัพธ์ แต่ทุกทฤษฎีต่างยืนยันตรงกันว่า เกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศไทยแปรเปลี่ยนไปจริงๆ พร้อมๆ กับสิ่งที่เรียกว่าความไม่มี

ระเบียบแบบแผนของระบบการเมือง การปกครองเพียงในช่วงระยะเวลา 8 – 9 ปี ที่ผ่านพ้นมา จนแทบไม่น่าเชื่อว่า กระบวนวิธีทางความคิดและการปฏิบัติต่อระบบการเมืองที่เราไปหลงทิศหลงทางตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – 2545 เป็นต้นมา ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ได้นำพาความเสียหายใหญ่หลวงมาสู่ระบบการเมืองการปกครองทั้งระบบ ตลอดจนสร้างความเสียหายใหญ่หลวงต่อจริยธรรมสังคมของคนในชาติ ที่แต่ไหนแต่ไรมาประเทศไทยถือเป็นสังคมที่สามารถดำรงความเป็นเอกภาพของความรักใคร่สามัคคีของชนชาติไทยมาได้อย่างมั่นคงและช้านานมาก ซึ่งถือเป็นแบบอย่างให้แก่หลายๆ ประเทศทั่วโลกที่ล้วนให้การยอมรับนับถือ

ข้อนี้จึงควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นอันดับแรก โดยวิถีทางและกระบวนวิธีประชาธิปไตยที่สร้างสรรค์ มีระเบียบ ที่มีใช้การเอารัดเอาเปรียบหรือความมุ่งหวังทำลายล้างกระบวนทัศน์ในความเป็นชาติที่บรรพชนคนไทยได้เสริมสร้างไว้เป็นมรดกแก่อนุชนรุ่นหลัง กระบวนความคิดทั้งระบบอาจต้องมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยยึดหลักจริยธรรมทางสังคมอย่างเคร่งครัด และไม่ปล่อยปละละเลยสู่ระบบการกระทำสิ่งต่างๆ ตามอำเภอใจ การเอาแต่ความพึงเพื่อพุ่มเฟิย ความโลภโมโหสัน และมุ่งเอารัดเอาเปรียบชาติและประชาชน ดังเช่นที่ได้เกิดขึ้นในช่วงประชาธิปไตยที่ปราศจากระเบียบ

แบบแผนในประเทศไทยที่ผ่านมา และ กลับกลายเป็นความเสียหายอย่างมากมา ทุกวันนี้

ข้าพเจ้าจะไม่ขอใช้คำว่าอับอายขายหน้า หรือเสียใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นอันขาด ในเมื่อทุกอย่างถอยหลัง ได้ก็ยอมสามารถก้าวเดินหน้าต่อไปได้ ซึ่งอาจจะทันหรือไม่ทันในช่วงชีวิตของข้าพเจ้า ไม่มีคำว่าแพ้สำหรับความเป็นคนไทย เพราะที่นี้คือประเทศไทยที่เราทุกคนรักและ ห่วงแหนอย่างที่สุด เรากล่าวขอโทษประเทศไทย ที่ปล่อยปละละเลยเหมือนกับชาติความ รับผิดชอบให้เหตุการณ์ร้ายแรงต่างๆ เกิดขึ้น ในบ้านเมืองมากมาย อันมีที่มาจากการที่เรา หลงผิดและเชื่อคนไม่ดีที่คิดคดทรยศชาติ และกอบโกยความร่ำรวยมั่งคั่งอย่างเห็นแก่ตัว และไม่ละอายต่อการกระทำนั้น

ข้าพเจ้าขอตำหนิเขาเหล่านั้น ที่ได้ กระทำการอันเป็นความโหดร้ายกับแผ่นดินไทย อย่างปราศจากความอับอาย เขาเป็นใครกันหรือ และทำไมจึงเนรคุณแผ่นดินไทย บรรพชน เคยสอนไว้ว่า พฤติกรรมเช่นว่านี้ ถือเป็น ความเลวร้ายเฉพาะตัว เพราะหลงตัวสำคัญ ตัวอย่างผิดๆ ชนิดที่ใครก็แก้ไขให้ไม่ได้นอกจาก ตนเองอันเป็นเรื่องของเวรกรรม

ไม่มีสิ่งใดที่จะดีไปกว่าคนไทยในยามนี้ ต้องรู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน และ ร่วมกันสร้างชาติให้กลับฟื้นคืนดีโดยเร็ววัน เลิกหลงลืมตัว เลิกสำคัญตนอย่างผิดๆ แต่ต้องเสียสละ และมีไมตรีจิตต่อกัน เพื่อให้ประเทศไทยก้าวเดินหน้าต่อไป คนไทยไม่รักกันเองแล้วจะไปรักใครที่ไหน เราไทยด้วยกัน

ความจริงที่ควรรู้และถือปฏิบัติ

คำราชัย พุ่มสงวน ¹

เมื่อครั้ง (พ.ศ. 2530) ผู้เขียนอุปสมบทถวายเป็นพระราชกุศล ณ วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก องค์พระอุปัชฌาย์ ได้ประทานพระเมตตา สอนหลักธรรม และแนวประพฤติทางสายกลาง ตามหลักพระพุทธศาสนา โดยธรรมทานดังกล่าว ทรงคุณค่าอย่างอเนกประการ ก่อปิติสุขให้กับคณะศิษย์รุ่นนั้นอย่างประจักษ์ ต่อมา พระเดชพระคุณ สมเด็จพระอุปัชฌาย์ ได้ทรงเทศนาพิเศษตามนัยดังกล่าวในวาระ และโอกาสสำคัญต่างๆ อีกหลายครั้ง รวมทั้งได้มีการเรียบเรียงจัดพิมพ์คำสอนดังกล่าว เผยแพร่เป็นธรรมทานสู่สาธารณชนด้วย ซึ่งศิษย์จักได้น้อมนำสรุปสาระเสนอไว้เป็น สวัสดิ์สิริแห่งเวณีย์ ดังนี้

สมเด็จพระอุปัชฌาย์ เทศนาคำว่า ข้าราชการเป็นสัมมาอาชีวะที่สร้างบุญกุศลแก่ตน และมีส่วนยิ่งต่อการสร้างประโยชน์สุขให้ประชาชนและประเทศชาติ หากข้าราชการไว้ศีลธรรมหรือประพฤติต่างจากแนว “ทศพิธราชธรรม” ประชาชนก็จะเดือดร้อน ประเทศชาติก็จะเสื่อมทราม ถดถอยลง

¹ ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สรุปสาระสำคัญจากเทศนาพิเศษประทานแก่คณะภิกษุ (พ.ศ. 2530) โดย สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

ศาสนาเปรียบเสมือนเส้นทางชีวิตหนึ่ง ในการดำรงชีวิต แต่คนเราไม่ค่อยสนใจกัน ตามที่ควร

ศาสนา คือ คำสั่งสอน ทุกคนจะต้องมีการสั่งสอนใจของตนเองอยู่เสมอ หรือบางครั้ง เพื่อปรับความสมดุลแห่งชีวิต

ศาสนา อาจแปลว่า ปกครอง ทุกคนต้องมีการปกครองใจตนเอง ปกครองตนเอง อยู่เสมอ

ขณะเดียวกันเรายังต้องมีผู้ปกครอง ภายนอก ส่วนใหญ่ก็คือ ท่านผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่ ปกครองลงมาตามลำดับ ตั้งแต่ประเทศชาติ องค์กร ครอบครัว วัด โรงเรียน ฯลฯ ขณะเดียวกัน เราต้องมีการปกครองใจของ ตัวเอง เราต้องรู้จักสั่งสอนใจตัวเอง อบรม ตัวเองด้วย เพราะตัวเราเองมิใช่มีความรู้ ความสามารถตามที่เรียนมาแล้วจะดีเสมอไป คนเรามีส่วนไม่ได้อยู่ที่ตนหลายประการ ซึ่งทางพระเรียกว่า “กิเลส” หมายถึง ความรัก

โลก โกรธ หลง ความดิ้นรนปรารถนา ทั้งหลาย ความไม่รู้ หลงถือเอาผิด มีสิ่งต่างๆ คอยยั่วเย้าหลอกล่อให้เกิดกิเลส ชีวิตวนเวียน ทุกข์ - สุขอยู่กับปัจจัยภายนอก ตนเองจึงตก อยู่ในความเสี่ยง ความเสื่อมอยู่เสมอ

ฉะนั้น ประการแรก จึงไม่ควรที่จะประมาท ตัวเรามีความรู้ความสามารถอย่างเดียวกันก็เพียงพอ เมื่อมีตำแหน่งหน้าที่ต้องไม่ประมาท ต้อง สำนึกว่ายังเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนใหญ่โตมาก เท่าใด สิ่งที่จะมาชักชวนให้เป็นไปในทางที่ ผิดยิ่งมีมากขึ้น ตามตำแหน่งสมมุติทางโลก

“ตัวใหญ่ เจาก็ใหญ่” เจา... คือสิ่งผิดที่ จะมาชักชวนให้กระทำผิด

หากมนุษย์เราไม่มีศาสนาเป็นเครื่อง อบรมสั่งสอนแนะนำปกครองตนเอง ให้รู้จักเว้น ในทางที่ควรเว้น ประพฤติในทางที่ควรประพฤติ ความที่มียศ มีตำแหน่งใหญ่จะทำให้กล้าใน ทางที่ผิดมากยิ่งขึ้น มากกว่าคนเล็ก เพราะ ผู้น้อยเขายังมีผู้ใหญ่คอยสอดส่องกำกับดูแล ส่วนผู้ใหญ่ไม่มีใครกำกับดูแลเพราะใหญ่เสียแล้ว

ถ้าเรามีและเชื่อในศาสนาจะไม่ ประพฤติผิด ถึงแม้จะไปอยู่แห่งไหนก็จะ ประพฤติตนดี ไม่กล้าทำความผิด ทั้งคนใหญ่ คนเล็กจะไม่กล้าไปในสิ่งที่ผิดหรือประพฤติชั่ว ง่ายๆ แม้จะอยู่ผู้เดียวโดยไม่มีผู้ใดตักเตือน ดูแลว่ากล่าว ด้วยเหตุมีศาสนาเป็นหลักใหญ่ คอยดูแลว่ากล่าวอบรมสั่งสอนเป็นหลัก ปกครองใจ ทุกคนจึงต้องมีศาสนาประจำตัว ประจำใจ มิใช่แค่เรียนรู้นั่งหนังสือหรือเพียง ฟังเทศน์ ฟังธรรมตามวัดวาอารามเท่านั้น

นั้นเป็นเพียงเสมือนกับฟังสินค้าทางโฆษณา การที่จะมีศาสนาประจำตัวจริงๆ ต้องรับเอา เข้ามาเป็นหลักยึดเหนี่ยวในทางประพฤติ ปฏิบัติเป็นสิ่งเตือนสติและเสริมสร้างปัญญา

ส่วน “ทศพิธราชธรรม” เป็นหลักธรรม ที่ใช้ในการปกครองคนส่วนน้อยถึงคนส่วนใหญ่ เป็นธรรมสำหรับพระราชทานหรือนักปกครอง จำนวน 10 ประการ ซึ่งนำมาแจกแจงโดย สั้นๆ ได้ ดังนี้

1. ทาน หมายถึง การให้ เป็นการ ช่วยผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เพราะมีความขัดข้องแร้นแค้นนั้นๆ เช่น ผู้ที่ขาดอาหารก็ให้อาหาร ขาดเสื้อผ้าก็ให้เสื้อผ้า ขาดที่อยู่อาศัยก็ให้ที่อยู่อาศัย ขาดยารักษาโรค ก็ให้ยารักษา รวมความว่า หากเกิดความแร้นแค้น ด้วยสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือที่ใดที่หนึ่งก็ให้สิ่ง ที่ต้องการนั้นๆ ช่วยเหลือเขา ดังนี้ เรียกว่า ทาน คือ การให้ทั้งด้านวัตถุทานและธรรมทาน

2. ศีล หมายถึง ความประพฤติ ต้องเว้น จากความชั่วทั้งหลาย ความประพฤติอันใดที่เป็น ความชั่วร้ายก่อให้เกิดเวร ใ้ทั้งความ ประพฤติอย่างนั้น ไม่ทำสิ่งที่เป็นความชั่วร้าย ไม่พูดสิ่งที่เป็นความชั่วร้าย รวมความว่าเว้น จากการที่ควรเว้นต่างๆ ทั้งทางกาย วาจา และใจ

3. ปริจาคะ คือ การสละ หมายความว่า สละสิ่งที่มีประโยชน์น้อยแก่สิ่งที่มีประโยชน์ มากกว่า เช่น สละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ ร่างกาย เจ็บป่วยที่อวัยวะร่างกายก็ยอม สละทรัพย์รักษา สละอวัยวะร่างกายเพื่อ

รักษาชีวิต ในเมื่อ ต้องการที่จะรักษา ชีวิตไว้ก็ต้องยอม และสละได้ทุกอย่าง ทั้งทรัพย์ อวัยวะ ร่างกาย ตลอดจนถึง

ชีวิตในเมื่อประพฤติดุกรรมคือความถูกต้องหรือ หน้าที่อันต้องปฏิบัติ เช่น ตำรวจทหารยอมสละ ทุกอย่าง เพื่อปฏิบัติหน้าที่รักษามันเมืองประเทศ ชาติ ดังนี้ เรียกว่า บริจาคหรือการสละซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้นำอย่างแท้จริง

4. อาชวะ หมายถึง ความตรง ไม่คิด ททรยศต่อตนเอง ไม่หลอกลวงต่อเพื่อนมิตร สหาย ต่อหน้าที่การงานที่ตนมีหน้าที่ ตลอดจนถึงประชาชนและประเทศชาติ

5. มัทวะ คือ ความอ่อนโยน ความมี อาการทางกาย วาจา สุภาพอ่อนโยน ไม่แสดงความแข็งกระด้าง ยะโสโอหัง มิใช่ หมายความว่าอ่อนแอ แต่ว่าสุภาพอ่อนโยน ไม่แสดงความแข็งกระด้าง แสดงการยกตน เหนือคนอื่น ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีความสุภาพอ่อนโยนทางกายถึงวาจา พูดจา อะไรก็สุภาพอ่อนโยน นุ่มนวลอ่อนหวาน

6. ตปะ คือ ความเพียร เป็นผู้กล้าหาญ ในสิ่งที่ควรทำ ไม่กลัวเกรงในการทำ ดัง กล่าว ไม่มีความ เกียจคร้าน ปฏิบัติหน้าที่ ของ ตน

อย่างสม่ำเสมอ ไม่บกพร่อง มีความเป็น
ผู้กล้า มีความเพียร ไม่อ่อนแอย่อท้อ
มีความเข้มแข็ง ถ้าทำดังนี้ จะเป็นที่ยำเกรง
ของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ไม่กล้าที่จะ
ละเมิดทั้งกาย วาจาและใจ

7. อโภธะ ความไม่โภธ หมายถึง
ความมีจิตที่ก่อปรด้วยความเมตตา มีความ
ปรารถนาดีเป็นที่ตั้ง ไม่เป็นคนใจน้อย
หงุดหงิดง่าย มีใจหนักแน่น ไม่คิดจะเอาแต่
โทษหรือมุ่งร้ายคนอื่น รู้จักให้อภัยและ
มีความเมตตา

8. อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียนตนเอง
หรือผู้อื่น คือ การไม่ทำอะไรที่เป็น การ
เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม มีจิตประกอบด้วยความกรุณา
คิดช่วยเหลือและทำการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

9. ชันติ คือ ความอดทนอดกลั้น รู้จัก
ความอดทนต่อความตรากตรำต่างๆ เช่น
รู้จักอดทนต่อความหนาว ร้อน หิว กระหาย
ทนต่อสิ่งที่ไม่เป็นสุขไม่สนุกต่างๆ อดทนต่อ
เวลาที่ต้องพบความทุกข์ ตลอดจนถึงเวลา
เจ็บไข้ได้ป่วย ก็ต้องมีน้ำอดน้ำทน รู้จัก
อดทนต่อความเจ็บใจต่อถ้อยคำที่คนอื่นมา
ว่ากล่าวในบางครั้งบางคราว อันจะทำให้
เกิดความเจ็บใจเข้าใจ ก็ให้มีความอดทนไว้

10. อวิโรธนะ ความไม่ผิดธรรม เมื่อ
รู้ว่าอะไรผิดก็ไม่ทำ เพราะทุกคนย่อมต้องม
ความผิดบ้างไม่มากก็น้อยด้วยสิ่งที่ไม่รู้ ซึ่งมี
อยู่มากหรืออาจจะพลั้งเผลอทำให้ผิดอยู่บ้าง
แต่ว่าอะไรที่รู้ว่าผิดก็ไม่ควรทำคือ ไม่ทำผิด

ทั้งที่รู้ ควรรอบคอบในสิ่งที่จะทำทั้งหลาย
ระมัดระวังไม่ให้ผิดหรือผิดก็แต่น้อย ข้อสำคัญ
ต้องรักษาความเที่ยงธรรมความยุติธรรม ใน
เมื่อเป็นผู้ใหญ่ต้องไม่ลำเอียงเพราะความชัง
ความหลงความกลัวทั้งหลาย ดังนั้นคือ ความไม่ผิด
ไม่เอนเอียงหันไหว

ทศพิธราชธรรมหรือธรรม 10 ประการ
สำหรับพระราชาหรือนักปกครองนี้ บัณฑิต
ทั้งหลายในอดีตมีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ได้ยกขึ้น
มาสั่งสอนพระราชาเพื่อให้ใช้หลักธรรม 10
ประการ ปกครองประเทศ เมื่อพิจารณากัน
ให้ถ่องแท้แล้ว ธรรม 10 ประการนี้ เป็น
หลักปกครองทั่วไป ผู้ที่มีหน้าที่ปกครอง
ทั้งหลายพึงถือปฏิบัติแม้แต่ผู้อยู่ใต้การปกครอง
หรือผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนถึงราษฎร
ทั่วไปก็ต้องปฏิบัติธรรมทั้ง 10 ประการต่อ
ผู้ปกครองและผู้บังคับบัญชาด้วยเช่นกัน
เช่น เมื่อผู้ปกครอง

มีทานให้ ผู้อยู่ใต้
ปกครองก็ต้องมี
ทานตอบสนอง
ยกตัวอย่างเช่น
ฝ่ายปกครองหรือ
รัฐบาลใช้จ่าย
ทรัพย์ทำนุบำรุง
ประเทศ และ

อาณาประชาราษฎร์ทั่วไป ฝ่ายประชาราษฎร์ก็
ต้องเสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาลเพื่อนำเงิน
นั้นมาใช้จ่าย เรียกได้ว่ามีทานต่อกัน
นอกจากนี้ ต้องมีศีลต่อกัน มีบริจาคต่อกัน

มีความซื่อตรง อ่อนโยน และมีความเพียร
ความไม่โกรธ เมตตาจิตต่อกัน มีความไม่เบียดเบียน
ประกอบด้วยความกรุณาต่อกัน มีความอดทน
ต่อกัน มีความประพฤติน่าคบต่อกัน เมื่อเป็น
อย่างนี้แล้ว จะเกิดความสุขสมบูรณ์เรียบร้อย
ทั้งปัจเจก ครอบครัวและสังคม

ความจริงหรือธรรมทั้ง 10 ประการนี้
กล่าวได้ว่าเป็นหลักศาสนา ซึ่งเป็นหลักใหญ่
ที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการทุกคนจะต้องพึง
ยึดถือปฏิบัติ อันเป็นความสุขความเจริญแก่
ตนเองและแก่ประชาชนส่วนรวม

ขอให้ผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้การปกครอง
ทุกคนทุกฝ่ายทุกระดับนำทศพิธราชธรรมนี้
ไปพิจารณา และใช้เป็นหลักประพฤติปฏิบัติ

ตามสมควร ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย
และอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงคุ้มครอง
แก่ทุกๆ ท่านที่อยู่ในทศพิธราชธรรมให้มี
ความสุข ความสวัสดิ์ตลอดไปโดยทั่วกัน
เทอญ

๗๑ หนังสือโตปิศาจใหญ่ไฟแฝงจิต
จะถูกผิไฉความรู้ชุบถ่มก
มั่นดวงใจอำมหิตผิคุณธรรม
ย่อมก่อกรรมวางกลเล่ห์เพทุบาย
แดนมนุษย์สุดอยู่ที่ดีหรือชั่ว
ประพฤติดัวแสดงออกบอกความหมาย
ตำแหน่ง ชาติ วิชาเพียงนับระดับกาย
จะติร้ายให้ดูผลกลที่ท่า ๑๗

||พจนที่ชีวิต ป่อคิดพระเจ้าอยู่หัว

ศ.ศิลาแลง¹

ป่อคิดของพระเจ้าอยู่หัวแต่ละข้อมีข้อความสั้นกะทัดรัด แต่เต็มไปด้วยปรัชญาในการดำเนินชีวิต เหมาะสำหรับพวกเราชาวไทยทุกคนจะได้น้อมนำมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติอันจะเป็นสิริมงคลกับชีวิต เรามักจะพูดกันอยู่บ่อยครั้งว่า รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ช่วยกันต้านยาเสพติด คราวนี้ถ้าเรารักในหลวงห่วงลูกหลานจริง เราต้องน้อมนำเอาข้อคิดเหล่านี้มาทำให้เป็นจริง แล้วสอนลูกหลานให้ปฏิบัติตามด้วย นั่นแหละ พวกเราได้ชื่อว่ารักในหลวงจริง และห่วงลูกหลานจริง เพราะในข้อคิดเหล่านี้ ถ้าคิดให้ลึกซึ้งลงไปแล้ว เราจะเห็นแสงสว่างแห่งปัญญาซ่อนอยู่ในข้อคิด อันเป็นความปรารถนาของพระองค์ท่านที่มีต่อพลนิกรชาวไทยอย่างล้นพ้น ธรรมใดก็ได้ค่า ถ้าไม่ทำ อยู่ยอแออยู่โย ย่นแล้วคิดพิจารณา นำมาเป็นหลักชัยในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขดีกว่า

1. ขอบคุณข้าวทุกเม็ด น้ำทุกหยด อาหารทุกอย่าง อย่างจริงใจ

ข้าวปลาอาหารทุกอย่าง กว่าจะมาให้เราได้รับประทานได้นั้น ล้วนต้องผ่านกระบวนการมากมาย ตั้งแต่การหว่านไถดำ เอาใจใส่เก็บเกี่ยว ดัดแปลงเป็นข้าวปลาอาหาร ขั้นตอนหลายขั้นตอนต้องทำอย่างจริงจังจริงใจ จึงจะเกิดกระบวนการแห่งความสำเร็จขึ้นมาได้ เราทั้งหลายจึงต้องนึกถึงพระคุณของชาวนา ชาวไร่ ชาวนสวน ที่ร่วมกันสร้างสรรค์และผลิตผลงานออกมาเลี้ยงดูพวกเรา อย่างอุดมสมบูรณ์

¹ พ.อ.หลักแก้ว อัมโรสถ ผู้จัดรายการรู้รักษ์แผ่นดิน ทาง ททบ.5

2. อ่านหนังสือธรรมะ ปิละเล่ม

การอ่านเป็นขั้นตอนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหา แต่ถ้าอ่านหนังสือประเภทธรรมะก็จะได้ซึมซาบทางจิตวิญญาณ ทำให้เราเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ

มนุษย์เราส่วนใหญ่อ่านหนังสือประเภททำมาหากินวิชาชีพ ถ้าจะให้ดีควรหาหนังสือประเภทธรรมะมาอ่านบ้าง ธรรมะช่วยหล่อหลอมให้เราอยู่ในสังคมร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสงบร่มเย็นเป็นสุข

3. ปฏิบัติต่อคนอื่น เช่นเดียวกับที่ ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา

คนเราโดยมากมักจะอยากให้คนอื่นดีกับเรา ฉะนั้น เราก็จะปฏิบัติดีต่อเขาก่อน อยากให้เขาทำอะไรให้เรา เราก็ควรที่จะทำให้เขาก่อนแล้วสิ่งนั้นก็สะท้อนกลับมาหาเราเอง เป็นกฎแห่งกรรม กฎแห่งการสะท้อนกลับ (ACTION = REACTION)

4. ประเมินคุณค่าของการให้ “อภัย” ให้สูง

การให้อภัย คือ การเอาสิ่งที่ค้างคาใจของเราสลัดทิ้งออกไป ในแต่ละวันเราจะมีเหตุการณ์ที่ไม่สบายใจบ่อยครั้ง แต่อย่าเก็บเอามาคิด ก่อนนอนสวดมนต์แล้วแผ่เมตตาให้อภัยทุกสิ่งทุกอย่าง ขยะในใจของเราจะได้ถูกกำจัดออกไป จิตจะสบาย หลับก็สบาย

5. ฟังให้มาก แล้วจะได้คู่สนทนาที่ดี

การฟังเป็นคุณลักษณะข้อหนึ่งในหลักมนุษยสัมพันธ์ การฟังจะเป็นสะพานนำไปสู่ความสำเร็จในหลายๆ เรื่อง ในขณะที่เดียวกัน การขัดคอก็ทำให้เกิดเรื่องราวอันร้ายแรงตามมาก็ได้ การฟังที่ดีจะได้เพื่อนได้มิตรที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม อยากอยู่อย่างดีมีความสุข ลองตั้งใจฟังคนอื่นพูดบ้างก็น่าจะดี

6. หากล้มลง จงอย่ากลัวกับการลุกขึ้นใหม่

ความผิดหวังหรืออุปสรรคทั้งหลาย ล้วนหล่อหลอมให้เราจิตใจที่แข็งแกร่งมากขึ้น การหกล้มลงชั่วคราว ไม่ได้หมายความว่าเราจะพ่ายแพ้ถาวร

การที่เราไม่ยอมลุกขึ้นมาสู้ นั่นแหละเราจะแพ้ถาวร ฉะนั้นในเมื่อเกมชีวิตยังไม่จบสิ้นก็ต้องสู้กันต่อไป

7. อย่าทำงานเกินเวลา จนติดเป็นนิสัย เมื่อมันกลายเป็นนิสัย จะทำให้มันหมดคุณค่า ปล่อยตัวตามสบายได้ แต่อย่าถึงกับให้ดูโทรมนัก

รถยนต์วิ่งไปนานๆ ก็ยังต้องหยุดพักเครื่อง มิฉะนั้นเราก็จะไปต่อไม่ได้ เพราะเครื่องยนต์ร้อน มนุษย์ทำงานอย่างเราๆ ก็เช่นเดียวกัน บางคนคิดว่าขาดฉันไม่ได้ องค์กรต้องล่มสลายแน่เลย ทำงานเสียจนหามรุ่ง

หามคำ ไม่ยอมหยุดพักเสียบ้าง ในระยะยาว แล้วไม่ตี อายุการใช้งานของชีวิตจะสั้นลง พักผ่อนบ้างตามจังหวะเพื่อเพิ่มระยะของชีวิตให้ยืนยาว

8. จงทำตัวให้ร่าเริง คอยช่วยเหลือ และทำหน้าที่ให้ดีในการงานของคุณ คุณจะพบว่าไม่มีใครมาแข่งขันกับคุณ

การที่หน้าตาเคร่งเครียดจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บได้ง่ายกว่าคนที่ร่าเริงแจ่มใส เป็นไปตามหลักธรรมชาติ การทำงานที่แท้จริงก็คือทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด แข่งขันกับตัวเอง ไม่ต้องไปเปรียบเทียบกับใครเขา ทำด้วยความสนุกแล้วจะมีความสุขที่แท้จริง

9. ลองคิดถึงเวลาที่คุณไม่มีเงินเดือนดูบ้าง

มนุษย์เงินเดือนส่วนมากไม่รู้หรือว่าวันหนึ่งหากถูกปลด ถูกไล่ออกจากงาน ไม่ว่าจะในสภาวะอะไรก็แล้วแต่จะรู้สึกอย่างไร เคยมีเงินออกมาตามจังหวะทุกสิ้นเดือนแล้วอยู่ๆ ก็ไม่มีเงินเดือนจะให้ ลองพิจารณาดูให้ดี แล้วเราจะรู้สึกขอบคุณหน่วยงานองค์กร ที่ให้โอกาสเรามีนงานทำ มีเงินเดือนใช้ มีเงินส่งลูกเรียนหนังสือ ซื้อปัจจัยสัได้ออย่างไม่ขาดมือ ฉะนั้นเมื่อคิดได้ ให้กลับตัวกลับใจทำงานในหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด อย่าไปเรียกร้องอะไรให้มากนัก นึกถึงตอนไม่มีเงินเดือนดูบ้าง

10. จงถือว่าสุขภาพ คือ ทรัพย์สินมบัติประการแรก

ร่างกายของเราที่พ่อแม่ให้มานั้นเป็นทรัพย์สินอันประเสริฐที่สุด เรายืนเดินนั่งนอนได้อย่างดีก็เพราะสุขภาพของเรายังดีอยู่ ลองนึกถึงคนไม่สบาย ไปไหนมาไหนไม่สะดวก จะนั่ง จะลุก จะเดิน ก็ขัดข้องไปหมด เมื่อนั้นก็สายไปเสียแล้ว ดังนั้น จงรักษาร่างกายอันนี้เอาไว้ให้ดี มันจะพาให้เราได้มีโอกาสทำอะไรให้กับโลกได้อีกมากมาย

11. จำไว้ว่า ยังมีอะไรๆ อีกมากในการทำงานและในชีวิต มากกว่าการทำงานให้มีชีวิตอยู่ หรือมีชีวิตอยู่เพื่อที่จะทำงาน

มีภาษิตบอกว่า อยู่เพื่อตัว อยู่แค่สิ้นลม อยู่เพื่อสังคม สิ้นลมแล้วยังอยู่ ในชีวิตของคนๆ หนึ่ง เรามีภารกิจมากมายที่จะทำมากกว่าที่จะทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพแน่นอนคนเราต้องตั้งหลักให้ได้ก่อน แต่เมื่อตั้งหลักได้แล้ว ก็ควรจะแผ่กิ่งก้านสาขา เพื่อแผ่ แบ่งปันให้กับคนรอบข้างบ้าง ความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ คือ การทำประโยชน์ให้กับคนอื่น เป็นความสุขนิรันดร์

12. อย่าอาย หากจะบอกใครว่า “ไม่รู้”

ขงจื้อเคยบอกว่า เมื่อรู้จริงก็บอกว่ารู้ ไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ ทั้งสองประการนี้คือ ความรู้ที่แท้จริง คนที่ไม่รู้แล้วถามเขาจะโง่แค่ 5 นาที แต่คนโง่แล้วอวดรู้ไม่ยอมถามก็จะโง่ตลอดชีวิต

13. ระยะทางนับพันกิโลเมตร แน่นอน มันไม่ราบรื่นตลอดทาง

มนุษย์เราตั้งแต่เกิดไปจนตายล้วนต้องฟันฝ่าอุปสรรคกันนานับประการ ทุกคนไม่ว่าท่านผู้นั้นจะล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จก็แล้วแต่ ล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 พระราชนิพนธ์เอาไว้ว่า “หนทางไปสู่เกียรติศักดิ์จักประสบไปด้วยดอกไม้หอมพลยวนจิตโซร่ไปมี”

14. เมื่อไม่มีใครเกิดมาแล้ววิ่งได้ จึงควรทำสิ่งต่างๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป

คนเราเดี๋ยวนี้ทำอะไรมักใจร้อน ขอให้ดูต้นไม้เป็นตัวอย่าง เมื่อเราเอาเมล็ดไปฝังดินไว้กว่ามันจะหยั่งราก แตกกิ่งก้านสาขาออกมา

มันจะค่อยเป็นค่อยไปอย่างเป็นระบบ แต่เมื่อวันเวลาผ่านไปมันก็จะออกดอกออกผลตามฤดูกาล คนเราก็เช่นเดียวกัน การอยู่ในสังคม ก็ต้องค่อยเป็นค่อยไป

อย่าไปรีบร้อนขึ้นตอน เติบโตผลงานจะออกมาไม่สวย และที่สำคัญไม่ยั่งยืนด้วย

15. การประหยัดเป็นบ่อเกิดแห่งการร่ำรวย เป็นต้นทางแห่งความไม่ประมาท

โบราณว่ามีสสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาทอย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจบ อย่าจ่ายลงให้มาก จะยากนาน

คนจีนเลื่อมใสหมอนใบ แต่ด้วยความประหยัด ขยัน ซื่อสัตย์และอดทนกาลเวลาผ่านไป คนจีนก็กลายเป็นเจ้าแห่ง เศรษฐี ในปัจจุบันกันมากมาย เพราะความประหยัด และไม่ประมาท เมื่อเขาร่ำรวย

16. เจริญเดี๋ยวมี 2 หน้า ความสำเร็จกับล้มเหลว

ความสำเร็จ กับ ล้มเหลว เหมือนกลางวัน กับกลางคืน หรือว่าเจริญ 2 หน้า แสดงให้เห็นว่าคนเรานั้นถ้าไม่ประมาทในทุกเรื่อง ก็จะประสบความสำเร็จ แต่ถ้าพลาด

พลั้งเพลอโผล่ความล้มเหลวก็รออยู่ใกล้ๆ ตัวเขานั้นแหละ

17. ฟันร่วงเพราะมันแข็ง ส่วนลิ้นยังอยู่เพราะมันอ่อน

ในโลกนี้ความอ่อนนุ่มถ่อมตนชนะทุกๆ อย่าง แม้แต่ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา ต้นข้าวที่มีรวงสวยงามจะโค้งมาต่ำมันขอบคุณแผ่นดิน ส่วนรวงที่ลึบก็จะแข็งที่อแทงขึ้นฟ้าและก็ตายจากไปโดยไม่มีใครเหลียวแล ข้าวดีคนก็ได้รับประทานและมีประโยชน์ เหยือกจำฟันลาก่อน เพราะยามมีชีวิตอยู่ก็

กัณโฑอยู่เสมอ ลันต้องทนความเจ็บปวด แต่พอระยะยาวผ่านไปก่อนลัน ลันยังอยู่ คู่ปากคนจนตาย

18. ระลึกถึงความตายวันละ 3 ครั้ง ชีวิตจะมีสุข มีภัย มีให้อยู่

พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนให้พวกเรา ระลึกถึงความตายตลอดเวลา ที่หายใจเข้าออก คนส่วนใหญ่กลัวความตาย แต่ทุกคนก็ไม่พ้น ความตาย ความตายเป็นสถานีสุดท้ายของเกมชีวิตที่ไม่มีใครหนีพ้น

การระลึกนึกถึงความตายบ่อยๆ ทำให้ เราใช้ชีวิตอยู่ในโลกอย่างไม่ประมาท

19. ถ้าติดกระดุมเม็ดแรก ผิด กระดุมเม็ดต่อๆ ไปก็ผิดหมด

การเริ่มต้นผิด จุดสุดท้ายก็ยิ่งผิดมากขึ้น เรื่องนี้สอนพ่อแมครูบาอาจารย์ว่า เริ่มต้น สั่งสอนเยาวชนให้มีความรับผิดชอบ ให้มี คุณธรรมศีลธรรมตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิต ถือเป็นการดี หากไม่แล้วรอให้เด็กโตเป็น วัยรุ่นเริ่มจะยากขึ้นทุกที การอบรมเยาวชน ต้องทำตั้งแต่แรก ปลุกจิตสำนึกให้ลงลึกหยั่ง รากฝังโคน เมื่อโตขึ้นสังคมทั้งหลายก็จะมี ผู้ใหญ่ที่มีสำนึกรับผิดชอบเป็นกำลังหลัก

ของประเทศชาติ ตรงกันข้าม หากวันนี้เราไม่สนใจปล่อย ให้เป็นภาระต่อครูบาอาจารย์ หรือสังคมก็สายไปเสียแล้ว

20. จงเป็นน้ำครึ่งแก้วตลอดชีวิต เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมได้ตลอด

น้ำครึ่งแก้วเต็มได้ตลอด แต่น้ำที่เต็มแก้ว ใส่อะไรเข้าไปไม่ได้ ฉันทไม่ยอมรับเสียแล้ว มีแค่ไหนก็ได้แค่นั้น จงเรียนรู้ให้ มาก อย่าคิดว่ารู้แล้ว เมื่อรู้แล้วก็ เต็มแล้ว ใส่อะไรก็ไม่ได้ แล้วก็จะ เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างไรกัน

21. หนังสือเป็นศูนย์รวมปัญญา ของโลก จงอ่านหนังสือเดือนละเล่ม

ปัญญาเกิดจากการอ่านหรือฟัง

ปัญญาเกิดจากการคิด

ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ

หนังสือจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เราสามารถ ค้นคว้าหาความรู้ได้ ไม่มีใครในโลกนี้ที่เกิด มาแล้วรู้ไปหมดทุกเรื่อง หนังสือทำให้เรา เรียนรู้ประวัติศาสตร์ รู้เรื่องราวความเป็นไป ในยุคต่างๆ รู้เรื่องราวของชีวิตคนหลากหลาย เรื่องราวที่เราอยากจะรู้ อ่านสักหน่อย ต่อไปก็จะค่อยๆ ชอบอ่านมากขึ้น เพราะหนังสือ คือ แหล่งของปัญญา มนุษย์เราเกิดมาไม่เอา ปัญญาเป็นเครื่องนำทาง ชีวิตก็มีติดบอด เท่านั้นเอง

22. ระเบียนวินัย คือ คุณสมบัติที่สำคัญในการดำเนินชีวิต

คนมีวินัยเขาจะจัดระเบียบชีวิตของเขาได้เป็นอย่างดี สังคมใดไร้ระเบียบวินัย สังคมนั้นก็จะอ่อนแอ คนไม่มีวินัยก็จะมีชีวิต

อยู่อย่างสะเปะสะปะเรื่อยเปื่อย วินัยจึงเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินชีวิตทีเดียว

23. รู้จักฟังให้ดี โอกาสทองบางทีมันก็มาถึงแบบแว่วๆ เท่านั้น

การฟัง คือ สะพานไปสู่ความสำเร็จ ธรรมชาติให้มนุษย์มี 2 หู แต่ 1 ปาก คนเราจึงต้องฟังมากกว่าพูด การฟังที่ดีแสดงถึง ความมีมารยาท และยังได้ความรู้เพิ่มเติม เข้ามาในชีวิตของเราด้วย แล้วการฟังถ้า ตั้งใจให้ดีบางทีมีข้อคิดควรจดจำ แล้ว น้อมนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาตัว เราให้ก้าวไปข้างหน้าก็เป็นไปได้

24. หยุดอ่านคำอธิบายสถานที่ทางประวัติศาสตร์ซึ่งอยู่ริมทางเสียบ้าง

คำอธิบายทางประวัติศาสตร์เป็นข้อเตือนใจให้นึกถึงอดีตที่ผ่านมาบางครั้งเป็นวีรกรรม บางครั้งเป็นสถานที่สำคัญ ให้ควรระลึกจดจำเรื่องราวสำคัญๆ แผ่นดินที่เรา ยืนอยู่อย่างปลอดภัย ทุกวันนี้ล้วนเกิดจากการเสียสละของคนรุ่นก่อนทั้งสิ้น เราคนรุ่น หลังจึงควรสนใจและใส่ใจในสถานที่ต่างๆ ที่ผ่านไปพบ หรือบางทีก็ได้ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น

25. หักทำสิ่งดีๆ ให้กับผู้อื่นจนเป็นนิสัย โดยไม่จำเป็นต้องให้เขารับรู้

ภาษิตจินบอกว่าการกินไปในอากาศ ไม่ทิ้งรอยเท้าไว้ฉันใด คนเราที่ทำความดีจริงย่อม

ไม่หวังสิ่งตอบแทน

การทำความดี ผู้ทำก็ได้ผลตอบแทนไปในตัวแล้ว คือ เขาเป็นคนดี คนดีทำบ่อยๆ ความชั่วก็ไม่ต้องไปสนใจ เพราะความดีกับความชั่วเหมือน ไฟฟ้าคนละขั้วอยู่แล้ว ขอให้ทำดีจริงๆ ผลสุดท้าย เขาก็จะได้รับผลกรรมดีนั้นแน่นอน

26. ทำตัวให้สบายๆ อย่าคิดมาก ถ้าไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตายแล้วอะไรๆ มันก็ไม่ได้สำคัญอย่างที่คิดไว้ที่แรกหรอก

การอยู่ในโลกนี้ต้องหัดมองข้ามเสียบ้าง เรื่องราวบางอย่างแกล้งโง่เสียบ้าง แกล้งมองไม่เห็น ภารกิจของคนเรายังมีอีกมาก บางคนไม่ยอมให้ผ่านไถ่ๆ มีเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ก็เก็บมาเป็นขยะทางความคิด จนกลายเป็น คนเจ้าวิตกกังวลไป สุดท้ายสภาพจิตก็เสื่อมโทรม พาให้ส่วนอื่นป่วยไปหมดทั้งระบบ

ฉะนั้น ทำตัวทำใจให้สบายๆ ไม่ดึงเครียด มากนัก ชีวิตยังต้องเดินทางอีกยาวไกล

27. เป็นคนถ่อมตน คนเขาทำอะไรต่ออะไรสำเร็จกันมากมายมาแล้ว ตั้งแต่เรายังไม่เกิด

อย่าคุยโวมากนักกับผลงานอันเล็กน้อย ร้อยของเรา เมื่อเราเปรียบเทียบกับ คนทั้งโลกที่เขาทำอะไรได้สำเร็จกันมากมาย นวัตกรรมที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ล้วนเกิดจากภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อนมาแล้วมากมาย อ่อนน้อมถ่อมตนเข้าไว้ ถ้าเราจริงจัง

คนอื่นเขายกย่องเอง กลองดีต้องให้คนอื่น
เขาดีจึงจะดัง อย่าไปเป็นกลองดังเองมันไม่ดี

28. ไม่ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ อันเลวร้ายเพียงใด สุขุมเยือกเย็นเข้าไว้

ความอดทนอดกลั้นสงบนิ่งเป็น
คุณสมบัติประการหนึ่งของผู้นำ

สถานการณ์ปกติจะมองไม่ออกว่าใคร
เก่งดีหรือมีความเป็นผู้นำที่แท้จริง แต่เมื่อ
สถานการณ์เลวร้ายเกิดขึ้นก็จะเป็นเครื่อง
พิสูจน์ได้ดีนักแล ดังนั้นการจะเป็นผู้นำ
เขาได้ นอกจากมีความรู้ความสามารถแล้ว
ความสงบนิ่งก็เป็นอีกประการหนึ่งที่สำคัญ

29. อย่าพูดว่า มีเวลาไม่พอ เพราะ เวลาที่คุณมีก็วันละยี่สิบสี่ชั่วโมง เท่าๆ กับที่หลุยส์ ปาสเตอร์, ไมเคิล แอนเจโล, แมซีเทรซา, ลีโอนาร์โด ดา วินชี, ทอมัส เจฟเฟอร์สัน หรือ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ เขามีนั่นเอง

ในหนึ่งวันมี 24 ชั่วโมง ในโลกนี้
ยุติธรรมดีแล้ว อยู่ที่ใครจะเอาเวลา 24
ชั่วโมงนี้ไปทำอะไรเท่านั้นเอง การมีชีวิตอยู่
บนโลกไม่ได้วัดกันที่อายุยืนยาวหรืออายุสั้น
แต่วัดกันด้วยสิ่งที่ทำเอาไว้ให้กับโลก บางท่าน
อยู่ 100 ปี ไม่ได้ทำอะไรเลยก็ไม่มีประโยชน์
บางท่านอายุ 30 - 40 ปี จากโลกนี้ไปด้วย
ผลงานอันยิ่งใหญ่ก็น่าชื่นชมนับถือมากกว่า

30. ให้ความนับถือแก่ทุกคนที่ ทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ ไม่ว่างานที่เขา ทำนั้นจะกระฉอกงอกงอยสักปานใด

การทำมาหากินด้วยความสุจริตไม่ว่า
จะเป็นอาชีพไหนก็ดีทั้งนั้น ในทางพระพุทธศาสนา
เรียกว่า สัมมาอาชีวะ คือ อาชีพที่ถูกต้อง
ตามทำนองคลองธรรม อาชีพสูงแต่ทำผิด
กฎหมายหรือผิดศีลธรรมก็สู้อาชีพธรรมดาๆ
ไม่ได้ แม้เขาจะเป็นคนกวาดถนน ขายของ
เล็กๆ น้อยๆ แต่ถ้าเขาทำด้วยความซื่อสัตย์
สุจริต ก็ถือว่าน่านับถือทั้งนั้น

31. คำนิมิตถึงการมีชีวิตให้ “กว้าง- ขวาง” มากกว่าการมีชีวิตให้ “ยืนยาว”

คนเราอาจจะเกิดมาได้นั้น พระพุทธ-
องค์ทรงตรัสเอาไว้ว่ายากเย็นยิ่งนัก แต่เมื่อ
เกิดมาแล้วก็ขอให้คำนึงถึงภารกิจของเราว่า
เกิดมาเพื่ออะไร เราเกิดมาเพื่อกระทำความดี
สร้างบารมีให้มากเข้าไว้ เพราะเวลาในโลก
มนุษย์ของเรามีน้อยมาก แต่ถ้าเราเกิดมาแล้ว
ไม่ได้ทำอะไรให้เป็นขึ้นเป็นอันอยู่ยาวนานไปก็
ไม่มีประโยชน์

ที่พระองค์ทรงบอกว่า ให้คำนึงถึงชีวิตให้
กว้างขวาง หมายความว่าเราจะเอาชีวิตที่ได้มานี้
ทำความดีได้มากมายได้อย่างไร มากกว่าที่จะมีชีวิต
ให้ยืนยาว แต่ไม่ได้ทำประโยชน์อะไรให้กับสังคมเลย

ไพบีระวังควาามโปรงไสของรัฐ

นคร เสรีรักษ์¹

วันที่ 9 ธันวาคม 2553 ที่ผ่านมา
ถือว่าเป็นวันครบรอบ 13 ปีของการประกาศใช้
พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

หลักการสำคัญของ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร
คือ การรับรองสิทธิของประชาชนในการรับรู้
และเข้าถึงข้อมูลที่อยู่ในครอบครองของ
หน่วยงานของรัฐ โดยกฎหมายฉบับนี้เป็น
หลักประกันว่า ข้อมูลข่าวสารของ “รัฐ”
เป็นสิ่งที่ประชาชนสามารถ “เข้าถึง” ได้

พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร รับรองสิทธิของ
ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลที่อยู่ในครอบครอง
ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้แก่ สิทธิในการ
รับรู้ สิทธิในการตรวจสอบ สิทธิในการขอสำเนา
สิทธิที่จะได้รับคำแนะนำ สิทธิในการร้องเรียน
สิทธิในการอุทธรณ์ สิทธิในการขอแก้ไข
เปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิใน
การศึกษาค้นคว้าข้อมูลประวัติศาสตร์

ความสำคัญอีกประการก็คือ การ
รับรองสิทธิของประชาชนที่จะได้รับรู้ข้อมูล

ราชการ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสีย
หรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับเรื่องนั้นๆ

กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ
ซึ่งได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
และราชการส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงาน
ของรัฐในรูปแบบต่างๆ มีหน้าที่ที่ต้องให้
บริการข้อมูลในครอบครองแก่สาธารณะ
โดยการนำข้อมูลลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา
การจัดข้อมูลไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ และ
การจัดหาข้อมูลให้ประชาชนเป็นการเฉพาะราย

¹ ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลข่าวสาร สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ นักศึกษา วปอ. 2552 (ปรอ.)

ประชาชนจึงสามารถใช้สิทธิเพื่อรับรู้ข้อมูลราชการได้ โดยการอ่านราชกิจจานุเบกษา โดยการขอตรวจดูข้อมูล ตามที่หน่วยงานจัดไว้ และโดยการไปขอข้อมูลที่ต้องการจากหน่วยงานที่ครอบครองข้อมูลเรื่องนั้นๆ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดข้อมูลบางประเภทไว้ให้ประชาชนตรวจดู เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณ ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลต่อประชาชน

ข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจค่อนข้างมาก คือ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งได้มีการกำหนดให้ประกาศประกวดราคา และประกาศสอบราคา เป็นข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมเอาไว้ให้ตรวจดูได้ตลอดเวลา

และมีกำหนดเพิ่มเติมให้จัดทำสรุปการจัดซื้อจัดจ้างเอาไว้เป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งให้นำไปเผยแพร่ทางเว็บไซต์ด้วย

ตลอด 13 ปีที่ผ่านมา ยังคงปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐจำนวนไม่น้อย ไม่ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย จึงได้มีความพยายามที่จะผลักดันและกระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐ มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารอย่างเคร่งครัดยิ่งขึ้นตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นโดยกระบวนการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้มีการพัฒนาระบบบริการข้อมูลแก่ประชาชน โดยเน้นการจัดบริการข้อมูลเอาไว้ ณ ที่ทำการของหน่วยงานรัฐทุกแห่ง ให้มีข้อมูลพื้นฐานพร้อมให้ประชาชนเข้ามา

ศึกษาค้นคว้าได้

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการผลักดันให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็คือ ความพยายามที่จะดึงดูดโน้มน้าว และชักจูง

ให้หน่วยงานของรัฐ พัฒนาการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยใช้เกณฑ์การวัดผลงาน

การปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีเงินรางวัลหรือโบนัสเป็นสิ่งจูงใจ

โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2549 กำหนดให้นำเรื่องความโปร่งใส และเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ไปเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานของรัฐ ทุกแห่ง จึงเป็นที่มาของตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร” และใช้ประเมินหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ระหว่างปี 2550 - 2552 ซึ่งเป็นการตรวจประเมินผลการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ ของหน่วยงานต่าง ๆ นั้นเอง

ผลคะแนนความโปร่งใสของจังหวัดในสามปีของการวัดผลตัวชี้วัดนี้ ปรากฏดังนี้

ในปี 2550 จังหวัดตากเป็นจังหวัดเดียวที่ได้ 5 คะแนนเต็ม

ปี 2551 มี 4 จังหวัดที่ได้ 5 คะแนนเต็ม คือ ชัยนาท สระบุรี สิงห์บุรี และปทุมธานี

ปี 2552 คะแนนสูงสุดเกือบเต็ม คือ 4.9 คะแนน มีอยู่ 5 จังหวัด คือ นครสวรรค์ สมุทรสาคร กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด

โดย 54 จังหวัดได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ คือ 28 จังหวัดที่ได้คะแนน 4.0 – 4.8 และ 26 จังหวัดที่ได้คะแนน 3.0 – 3.9

28 จังหวัดที่ได้คะแนน 4.0 – 4.8 คือ ปทุมธานี สระบุรี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ปราชินบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี กระบี่ ระนอง ยะลา สงขลา จันทบุรี ชลบุรี ตรวาท สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี เชียงใหม่ น่าน พิษณุโลก อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร อุทัยธานี

จังหวัดที่ได้ 3.0 - 3.9 คะแนน มีทั้งสิ้น 26 จังหวัด ได้แก่ แพร่ เพชรบุรี นครปฐม พัทลุง พระนครศรีอยุธยา ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบูรณ์ ลำปาง บิดตานี ขอนแก่น ลำพูน ตรัง หนองคาย นครพนม นนทบุรี สตูล นราธิวาส สกลนคร ระยอง หนองบัวลำภู พะเยา นครราชสีมา ชัยภูมิ กาญจนบุรี นครนายก สระแก้ว

ที่ยังพอรับได้แต่ก็ต้องปรับปรุงมากขึ้น คือ 13 จังหวัด ที่ได้คะแนน 2.0 – 2.9 ซึ่ง ได้แก่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก สุโขทัย สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ เลย อุตรธานี Mukdahan Buriram อำนาจเจริญ ขุมพร

ที่อาการนำเป็นห่วงคือ คะแนน 1.0 – 1.9 คือ ยโสธร พังงา และภูเก็ต

เมื่อมองภาพรวมของทุกจังหวัดแล้ว ก็พบว่า จังหวัดส่วนใหญ่มีคะแนนความโปร่งใส อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เพราะได้คะแนน 3 ขึ้นไป ถึง 59 จังหวัด (ร้อยละ 78.67)

เมื่อดูภาพรวมในรอบสามปีที่มีการ วัดผลกัน จะเห็นว่าจังหวัดส่วนใหญ่มีผลงาน ด้านการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับดี โดยใน ปี 2550 ที่ได้คะแนนมากกว่า 3 มี 58 จังหวัด (ร้อยละ 77) เพิ่มขึ้น 68 จังหวัด (ร้อยละ 90) ในปี 2551 แต่กลับลดเหลือ 59 จังหวัด ในปี 2552 (ร้อยละ 78.67)

ส่วนจังหวัดที่อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง คือคะแนนต่ำกว่า 2.9 มีจำนวนลดลงจาก 17 จังหวัด (ร้อยละ 22) ในปี 2550 เหลือ 7 จังหวัด (ร้อยละ 9) ในปี 2551 และเพิ่มเป็น 16 จังหวัด (ร้อยละ 21) ในปี 2552

สำหรับผลคะแนนระดับความสำเร็จ ของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของส่วน ราชการในปี 2552 นั้น

ส่วนราชการที่ได้ 5 คะแนนเต็ม คือ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กรมเจ้าท่า สำนักงาน ปลัด กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศ และ การสื่อสาร กรมการ ค้าภายใน กรมพัฒนา ธุรกิจการค้า กรมการพัฒนาชุมชน กรมป้องกัน

**และบรรเทาสาธารณภัย กรมโยธาธิการ
และผังเมือง กรมการจัดหางาน และกรม
การศาสนา**

รองลงมาคือส่วนราชการที่ได้คะแนน
ระหว่าง 4.0 - 4.9 มี 53 หน่วยงาน ได้แก่

**กรมประชาสัมพันธ์ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ**

**สำนักงานปลัด
สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงาน
สภาความมั่นคง
แห่งชาติ สำนัก**

**เลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี กองทัพเรือ สำนักงาน
พัฒนาการกีฬาและนันทนาการ สำนักงาน
ส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน
ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร
แห่งชาติ กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชี
สหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงคมนาคม กรมทางหลวง
กรมทางหลวงชนบท กรมการขนส่งทางบก
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเล
และชายฝั่ง กรมทรัพยากรธรณี กรมควบคุมมลพิษ
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรม
อุตุนิยมวิทยา สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรมการค้า**

**ต่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กรมทรัพย์สินทาง
ปัญญา สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิ
และเสรีภาพ กรมบังคับคดี กรมพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมพัฒนา
ฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครอง
แรงงาน สำนักงานประกันสังคม สำนักงาน
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**

ถัดมาคือหน่วยงานที่ได้คะแนน
ระหว่าง 3.0 - 3.9 มี 30 หน่วยงาน ซึ่งถือว่า
มีผลการปฏิบัติงานด้านความโปร่งใสอยู่ใน
เกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 27.52 ของส่วน
ราชการทั้งหมด ได้แก่ สำนักงานประมาณ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงกลาโหม

กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพอากาศ กรมราชองครักษ์ สำนักงาน ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว สำนักงาน กิจการสตรี และสถาบันครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กรมการบิน พลเรือน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริม การเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมที่ดิน กรมศิลปากร สำนักงานศิลป วัฒนธรรมร่วมสมัย สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ราชบัณฑิตยสถาน และ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ที่ได้ต่ำกว่า 2.9 ลงมามี 16 หน่วยงาน

13 หน่วยงาน ที่ได้คะแนนระหว่าง 2.0 – 2.9 คือ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กรมคุมประพฤติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมราชทัณฑ์ สำนักงาน ปรมาณูเพื่อสันติ สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่ง ชาติ และสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง ผู้บริโภค

และ 3 หน่วยงาน ที่ได้คะแนน ระหว่าง 1.0 -1.9 คือ สำนักงานส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตและคนพิการแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

มองในภาพรวมแล้ว ถือว่า หน่วยงาน ส่วนใหญ่มีคะแนนความโปร่งใสอยู่ในเกณฑ์ ที่น่าพอใจ

เพราะได้ คะแนน 3 ขึ้นไป

ถึง 93 หน่วยงาน (ร้อยละ 85.32)

และเมื่อดูภาพรวมในรอบสามปีที่มีการประเมินตัวชี้วัดนี้ จะเห็นว่าส่วนราชการ ส่วนใหญ่มีผลงานด้านการเปิดเผยข้อมูลอยู่ ในระดับดี โดยมีส่วนราชการที่ได้คะแนน มากกว่า 3 ร้อยละ 94.3 ในปี 2550 ร้อยละ 94.7 ในปี 2551 และลดเหลือร้อยละ 85.32 ในปี 2552

ส่วนหน่วยงานที่อยู่ในเกณฑ์ต้อง ปรับปรุงคือคะแนนต่ำกว่า 2.9 มีจำนวน ร้อยละ 5.6 ในปี 2550 ร้อยละ 5.93 ในปี 2551 และเพิ่มเป็นร้อยละ 14.67 ในปี 2552

ถึงวันนี้ กล่าวได้ว่าในส่วนราชการ ต่างๆมีการตระเตรียมในด้านโครงสร้าง

พื้นฐานของการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ ประชาชนค่อนข้างพร้อม แล้ว การประเมินวัดผล ก็จะต้องพัฒนาไปสู่การ

วัดในเชิงคุณภาพและประสิทธิภาพในการให้บริการ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ ตลอดจนมาเป็นผู้ตรวจให้คะแนนหน่วยงานของรัฐในที่สุด

สามปีของการประเมินผลความโปร่งใสของภาคราชการ ทำให้หน่วยงานภาครัฐตื่นตัวศึกษากันด้วยแรงดึงดูดของโบนัสหรือเงินรางวัล

และที่สำคัญยิ่งกว่าคือ การได้คะแนนมากหรือน้อยของหน่วยงานของรัฐ ย่อมหมายถึง

ระดับของประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ให้บรรลุความสำเร็จในการส่งเสริมสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน

การควบคุม กำกับดูแล และการประเมินผล การปฏิบัติงานด้านการเปิดเผยและให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยมีเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผล จึงเป็นมาตรการเฝ้าระวังความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีระดับคะแนนเป็นสัญญาณเตือนที่ทุกส่วนราชการต้องสนใจและไม่อาจปฏิเสธ

จริยธรรมของข้าราชการ : ทำไมต้องมี ได้อย่างไร

สงวน ชีระกุล¹

ความนำ

ปัจจุบัน ปัญหาหนึ่งที่เราเกือบทุกคนไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ฯลฯ ได้ยินเสมอคือเรื่องการทุจริต ความไร้คุณธรรม ไร้จริยธรรม ในสังคมไทย ดูเหมือนทุกคนเห็นพ้องร่วมกันว่าเป็นปัญหา แต่ความพยายามที่จะป้องกันแก้ไขปัญหานี้ ก็ยังไม่ส่งผลให้เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ความวิตกกังวลและการเรียกร้องให้แก้ไขปัญหานี้จึงยังคงมีอยู่ต่อไป

ในส่วนของรัฐ ความพยายามส่วนหนึ่งที่ป้องกันแก้ไขปัญหานี้ ได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายสูงสุด คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในมาตรา 279 และ 280 ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเป็นผลให้เกิด “ประมวลจริยธรรมของข้าราชการพลเรือน” ขึ้น

มาตรา 279 มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น

มาตรา 280 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมตามมาตรา 279 วรรคหนึ่ง และส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม รวมทั้งมีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมตามมาตรา 279 วรรคสาม

¹ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ในบทความนี้ จะนำเสนอข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมของข้าราชการใน 2 ประเด็นคือ

(1) มาตรฐานจริยธรรมที่ข้าราชการถูกคาดหวังไว้ จาก 2 ส่วนคือ

(1.1) ความคาดหวังจากสังคม

(1.2) ความคาดหวังจากระบบราชการ (ให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม)

(2) ปัญหาจริยธรรม และแนวทางส่งเสริม/พัฒนา คุณธรรมและจริยธรรมของภาครัฐ

(2.1) ข้อมูล/ข้อคิดและวิธีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาครัฐ ของประเทศแคนาดา และสหรัฐอเมริกา

(2.2) ข้อมูล และความคิดเห็น (เบื้องต้น) เกี่ยวกับปัญหาคุณธรรมจริยธรรม และแนวทางจัดการแก้ไข ในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(1.1) มาตรฐานจริยธรรมที่ข้าราชการถูกคาดหวังไว้จากสังคม

.. ถึงเวลาแล้วหรือยัง? ที่คนไทยจะลุกขึ้นมาต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันกันอย่างจริงจัง เพราะกาลเวลาที่ผ่านไปในแต่ละปี ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันก็ยิ่งระบาดหนักยิ่งขึ้น ขณะที่สังคมไทยกลับมองเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ทั้งที่ผู้ที่เข้ามาบริหารประเทศก็ล้วนมีพฤติกรรมเดียวกัน คือ...แสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณแผ่นดิน !!!

ทีมเศรษฐกิจ นสพ.เดลินิวส์ 6 มิ.ย. 54

จากความคิดเห็นของบุคคลในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมไทย ที่ปรากฏเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ในปี 2554 ที่ประมวล

มานำเสนอให้เห็นในที่นี้ ซึ่งมีทั้งนักวิชาการ NGO ผู้มีบทบาทสำคัญในภาคธุรกิจ หรือแม้แต่ผู้ตรวจการแผ่นดิน ล้วนสะท้อนให้เห็นความหนักหนาสาหัสของปัญหาคอร์รัปชันของไทย และเกือบทุกคน เรียกร้องให้ร่วมมือกันจัดการปัญหานี้อย่างจริงจัง ซึ่งสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้

o การทุจริตคอร์รัปชันมีมากขึ้น สังคมน่าวิตก

o การเมืองเป็นส่วนสำคัญของปัญหาคอร์รัปชัน

o คอร์รัปชันลดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

o คอร์รัปชันลดความสามารถในการพัฒนาประเทศ

o จะป้องกันแก้ไขคอร์รัปชัน ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกัน

รายละเอียดความคิดเห็นของท่านต่างๆ ดังกล่าว ปรากฏดังนี้

รศ.ดร.วิวัฒน์ชัย อัดถาวร
อาจารย์ประจำ คณะรัฐประศาสนศาสตร์
นิด้า

“... แทบไม่มีพรรคการเมืองใดชูนโยบายขจัด
ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ซึ่งเป็นเพราะ
เหตุใด หรือปัญหานี้ได้กลายเป็นที่ยอมรับกัน
ได้แล้วในสังคมไทย”

เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์
รองคณบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย

“...ปัญหาการแทรกแซงจากการเมืองถือเป็นปัญหา
สำคัญอันดับหนึ่งที่สำรวจพบมา ขณะเดียวกัน
อยากให้สังคม และประชาชน ช่วยกันตื่นตัว
ต่อการต้านกระแสคอร์รัปชันด้วย ..”

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย

“ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน....เป็นอุปสรรคใน
การดำเนินธุรกิจทุกอย่าง ส่วนค่านิยมทุกวันนี้
ก็น่าห่วง ทั้งการซื้อปริญญา หรือทำผิดทางธุรกิจ
ต่างๆ ... ทุกคนต้องช่วยกัน โดยเฉพาะการ
ใช้กฎหมายเข้ามาแก้ไขที่ต้องจริงจังมากขึ้น
รวมทั้งการสร้างกลไกตลาดโดยการลงโทษ
ผู้กระทำความผิดเป็นเยี่ยงอย่าง นอกจากนี้
ทุกฝ่ายต้องปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมโดยการ
ไม่สนับสนุนการโกง ...”

ไพบูรณ์ นลินทรางกูร
ประธานกรรมการสภาธุรกิจตลาดทุน

“ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจะส่งผลกระทบต่อ การเข้ามาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์โดยเมื่อปี 40 ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ของไทยและอินโดนีเซีย อยู่ที่ 300 จุดเท่ากัน แต่เมื่ออินโดนีเซียประกาศ แก้ปัญหาคอร์รัปชัน ทำให้นักลงทุนต่างชาติตอบรับ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซียมากขึ้น ปัจจุบันดัชนีหลักทรัพย์ของไทยอยู่ที่ 1,000 จุด หลายคนดีใจ แต่ดูดัชนีหลักทรัพย์อินโดนีเซียขึ้น ไปอยู่ที่ 3,000 จุดแล้ว...ภาคเอกชนต้องการให้รัฐบาล ประกาศการต่อต้านทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ ...”

วรัชชัย ยงกิตติกุล
เลขาธิการ สมาคมธนาคารไทย

“..สมาคมธนาคารไทยเองได้กำหนดแนวทาง ต่อต้านการทุจริตของธนาคาร 2 รูปแบบ คือ ภายในธนาคาร ที่ได้ตั้งชมรมต่อต้านการทุจริต ทำคู่มือการป้องกันการทุจริตในธนาคารให้กับ พนักงาน รูปแบบที่ 2 คือ ภายนอกธนาคาร ที่จะ รายงานความเคลื่อนไหวทางการเงินที่ผิดปกติ ให้กับหน่วยงานรัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ส่วนภาครัฐ จะดำเนินการอย่างไรต่อไปนั้นก็ขึ้นอยู่กับ ภาครัฐเอง แต่ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา ในวงการธุรกิจ ได้หารือกันมากกว่า การทุจริตทำให้อันดับขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลง เพราะต้นทุนการทำธุรกิจสูงขึ้น จนแข่งขันไม่ได้ เพราะมีผู้ต้องการรวบทางลัดจ่ายเงินใต้โต๊ะ เพื่อให้ธุรกิจตัวเองได้เปรียบ ทำให้ผู้ทำธุรกิจ แบบตรงไปตรงมาอ่อนล้า ทำให้เอกชนต้องลุก ขึ้นมาต่อต้านคอร์รัปชัน หากไม่แล้วอันดับขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศคงอยู่ ลำดับท้ายในอีก 10 ปีข้างหน้า”

ดุสิต นนทะนาคร
ประธานกรรมการหอการค้าไทย

“เมื่อ 20-30 ปี ที่ผ่านมา พบว่าการจ่ายค่านายหน้า หรือคอมมิสชั่น 2 - 3% แต่ปัจจุบันเพิ่มเป็น 30 - 40% และอาจเพิ่มเป็น 50% ถ้ายังปล่อยทิ้งไว้ จะทำให้ประเทศไม่พัฒนา เพราะงบประมาณ 100% จะถูกโกงกิน ไม่เหลือมาพัฒนาประเทศ จึงต้องหา ทางยุติปัญหา และต้องกระตุ้นทุกคน ให้ถือเป็น หน้าที่ เพราะที่ผ่านมา มีกฎหมายและมืองค์กร ป้องกันการทุจริตอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีการโกง”

“เผยแพร่ผลสำรวจดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย ประจำปี เดือนมิถุนายน 2554 ภาพรวมอยู่ที่ระดับ 34 จาก 10 คะแนน ซึ่งจัดอยู่ในขั้นรุนแรงเมื่อเทียบกับธันวาคม 2553 ส่วนใหญ่ ยังมองว่าจะมีปัญหาเพิ่มขึ้น 75% เผยเสียหาย 3 แสนล้านบาทต่อปี ระบุยังใช้นโยบาย ประชานิยมมากเท่าไร จะเปิดช่องทุจริตมากขึ้น คาด 5 ปีข้างหน้าอาจสูงกว่า 5 แสนล้านบาท”

รงค์จุฑา สายเชื้อ
รักษาการ ผอ.สมาคมไอโอดี

“สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย หรือ ไอโอดี ได้มุ่งเน้นเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันมา โดยตลอด และเห็นว่า เรื่องนี้ต้องทำเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการให้ความรู้กับทุกภาคส่วนให้เข้าใจ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากการทุจริต คอร์รัปชันที่เกิดขึ้นให้ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้อง ยกย่องผู้ทำดี แต่ขณะเดียวกัน ก็ต้องกล้าประณาม คนที่กระทำการทุจริต โดยไอโอดีได้สร้างแนวร่วม ปฏิบัติการของภาคเอกชน ตั้งแต่ปลายปี 53 เพื่อ ดึงให้บริษัทเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม จนถึงขณะนี้ได้ มีภาคเอกชนได้เข้าร่วมโครงการนี้แล้ว 48 บริษัท.... และเชื่อว่าในอนาคตอันใกล้จะมีเอกชนเข้ามาอีก เป็นจำนวนมาก”

ดร.พิทมาวดี ชูชุกิ
คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ในฐานะหัวหน้ากลุ่มโพลีชีวอตซ์

“...ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่านักการเมืองอยู่ในเครือข่ายหนึ่งของกระบวนการของการคอร์รัปชัน...ที่สำคัญถือเป็นเรื่องน่าอันตรายอย่างยิ่งที่พบว่าขณะนี้ได้เกิดระบบอุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองและคนโหวตซึ่งเป็นการพึ่งพากัน โดยคล้อยไม่ออกว่า ถ้าไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ที่เป็นอยู่ในขณะนี้แล้ว ประชาชนหรือคนโหวตจะมีทางเลือกอื่นหรือไม่”

นพ.พลเดช
ปิ่นประทีป ประธาน
กรรมการจัดงานสัมมนา
คุณธรรมแห่งชาติ ครั้งที่
5 กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้
เกิดวิกฤติการณ์คอร์รัปชัน
2 ปัญหาใหญ่ คือ
วิกฤติการณ์ภายในประเทศ
คุณธรรมจริยธรรมของคนไทยต่ำลง เกิดปัญหาทุจริต
คอร์รัปชันเพิ่มขึ้น เกิดความแตกแยก รุนแรงในสังคม
การเมืองและเศรษฐกิจ บวกกับวิกฤติการณ์นอก
ประเทศ เกิดจากภาวะภัยพิบัติ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม
บริโภคนิยม ดังนั้น ไทยจำเป็นต้องผนึกกำลังฝ่า
วิกฤติการณ์คอร์รัปชันให้ได้ ตั้งเป้าหมายใน 10 ปีข้าง
หน้า จะต้องควบคุมการคอร์รัปชันได้ ความแตกแยก
ในสังคมลดลง รวมทั้งปัญหาชายแดนรอบประเทศ
ต้องหมดไป

“สังคมไทยปัจจุบันกำลังเผชิญภาวะวิกฤติ โดยเฉพาะคุณธรรมบกพร่องทั้งระดับผู้นำและบุคลากรทางการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐมีแนวโน้มว่าจะยิ่งเสื่อมถอยลงอย่างน่าวิตก ปัญหาการคอร์รัปชันมีระดับรุนแรงมากขึ้น อีกทั้งสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันสื่อมวลชน ขาดความเข้มแข็งในการปลูกฝังกล่อมเกลาคนในสังคม ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ทุกฝ่ายต้องผนึกกำลังสร้างสังคมแห่งความซื่อตรงให้เกิดขึ้นให้ได้”

ศ. ศรีราชา เจริญพานิช ผู้ตรวจการแผ่นดิน “ปัญหาคอร์รัปชัน เป็นเรื่องที่นักกฎหมายของประเทศไทย โดยเฉพาะในวงการข้าราชการไทย ข้อมูลองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ เกี่ยวกับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ความโปร่งใสของไทย ได้คะแนนความโปร่งใส เพียง 3.5 จากคะแนนเต็ม 10 และอยู่ในอันดับที่เกือบ 80 ของโลก ขณะเดียวกัน พบข้อมูลการคอร์รัปชันในภาครัฐเพิ่มมากขึ้น จากปี 2550 ที่มีเพียงร้อยละ 10 เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 50 ในปัจจุบัน มีมูลค่าความเสียหายถึง 2 แสนล้านบาท ศรีราชา เจริญพานิช	“ปัญหาคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่นักกฎหมายของประเทศไทย โดยเฉพาะในวงการข้าราชการไทย ข้อมูลองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ เกี่ยวกับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ความโปร่งใสของไทย ได้คะแนนความโปร่งใสเพียง 3.5 จากคะแนนเต็ม 10 และอยู่ในอันดับที่เกือบ 80 ของโลก ขณะเดียวกัน พบข้อมูลการคอร์รัปชันในภาครัฐเพิ่มมากขึ้น จากปี 2550 ที่มีเพียงร้อยละ 10 เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 50 ในปัจจุบัน มีมูลค่าความเสียหายถึง 2 แสนล้านบาท”
---	---

(1.2) มาตรฐานจริยธรรมที่ข้าราชการถูกคาดหวังไว้จากรัฐ (ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน)

รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550

- ม.279 มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น
- ม.280 ..ให้ผู้ตรวจราชการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรม ..

ความจำเป็นที่ต้องจัดทำประมวลจริยธรรมฯ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 279 วรรคสาม และมาตรา 280 ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการศึกษาเพื่อจัดวางระบบหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมฯ ซึ่งหลังจากประชุม 6 ครั้ง ได้มีมติให้หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดทำประมวลจริยธรรมฯ โดยมีค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรม 9 ประการ

ค่านิยมหลัก 9 ประการ ที่ผู้ตรวจราชการแผ่นดิน แนะนำให้ใช้สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่

1. การยึดมั่นในคุณธรรม และ จริยธรรม

2. การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

3. การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

4. การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎหมาย

5. การให้บริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยและไม่เลือกปฏิบัติ

6. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

7. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้

8. การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

ที่มาของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

เพื่อจัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการพลเรือน ตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการแผ่นดินดังกล่าว ก.พ. ได้มีมติเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2552 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2552 เห็นชอบประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และให้

ใช้บังคับเป็นมาตรฐานกับข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน

เนื้อหาของจริยธรรม ในประมวลฯ

มาตรฐานจริยธรรม ที่คาดหวังให้ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมฯ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2553² ในหมวด 2 ประกอบด้วยจริยธรรม 12 ข้อ โดยใน 12 ข้อนี้ยังได้แตกเป็นข้อย่อยๆ อีกรวมกันถึง 41 ข้อ

มาตรฐานจริยธรรมที่กำหนดไว้ดังกล่าวสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- ยึดมั่น/ยืนหยัดสิ่งที่ถูกต้อง (ข้อ 3)
- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส (ข้อ 4)
- ยึดประโยชน์ส่วนรวม เหนือประโยชน์ส่วนตัว (ข้อ 5)
- ไม่แสวงประโยชน์ที่มีขอบ (ข้อ 6)
- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางทางการเมือง (ข้อ 8)

² บังคับใช้ในวันครบ 90 วันนับแต่วันที่ 5 พฤศจิกายน 2552 ซึ่งเป็นวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- ส่งเสริมยกย่องส่วนราชการ และข้าราชการ ที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

- ทบทวนว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมนี้หรือไม่ ทุก 4 ปี

คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ แต่งตั้งขึ้นโดย ก.พ. สำหรับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ก.พ. ได้มีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมฯ เมื่อวันที่ 20 ก.ค. 2553 โดยมีนายสุรอรท ทองนิรมล เป็นประธาน และกรรมการอื่นๆ อีก 6 คน มีหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม (รอง ปมทป) เป็นเลขานุการ (ไม่ได้เป็นกรรมการ)

คณะกรรมการ สรุปรูป อำนาจหน้าที่ของ คกก.จริยธรรม ประจำ ส่วนราชการ

- ควบคุม กำกับ ส่งเสริม และให้คำแนะนำในการใช้บังคับประมวลจริยธรรม

- สอดส่องดูแลให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม พกข้อสงสัย/ข้อร้องเรียน ให้ส่งเรื่องให้หัวหน้าส่วนราชการ

- ควบคุม กำกับ ส่งเสริม การใช้บังคับ
- สอดส่องดูแล
- วินิจฉัยชี้ขาดปัญหา
- คุ้มครองกลุ่มงาน คุ้มครองข้าราชการ
- ประเมินผลการปฏิบัติ

- วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับประมวลจริยธรรมฯ (แล้วส่งให้ ก.พ. พิจารณาอีกชั้นหนึ่ง)

- ส่งเรื่องให้ ก.พ. วินิจฉัย กรณีเป็นเรื่องสำคัญ/มีผลกระทบกว้างหลายส่วนราชการ

- คุ้มครองความเป็นอิสระเที่ยงธรรมของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม

- คุ้มครองข้าราชการที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

- ประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของหัวหน้าส่วนราชการ และแจ้ง ก.พ.

- ประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม และแจ้งหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อประกอบการเลื่อนเงินเดือน/ตำแหน่ง

- เสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรม หรืออื่นๆ ต่อ ก.พ.

- ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมหรือตามที่ ก.พ. มอบหมาย

(2.1) ข้อมูล/ข้อคิดและวิธีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในภาครัฐ ของประเทศแคนาดา และสหรัฐอเมริกา

ลองมาดูแนวคิด วิธีการ และระบบของประเทศอื่น เช่น แคนาดา และสหรัฐอเมริกา³ เพื่อให้เป็นข้อมูลและข้อคิดในการนำมาใช้กับราชการไทย

³ ข้อมูลจากการจัดบรรยายพิเศษของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน เมื่อวันที่ 30 มี.ค. 2554 เรื่องแนวทางขับเคลื่อนคุณธรรมในระบบราชการ (Building Trust through Code of Ethics and Good Governance) โดยมีผู้บรรยายจาก แคนาดา คือ Professor Stephen Owen (University of British Columbia) และ Ms.Laura Edgar (Institute on Governance) จากสหรัฐอเมริกา คือ Mr. Joseph E. Gangloff (United States Office of Government Ethics, U.S.A) และมีนายชินพันธุ์ ฤกษ์จำนง นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. เป็นผู้แปลถ่ายทอดคำบรรยาย

ข้อมูลและข้อคิดจากประเทศแคนาดา

● การเมืองกับราชการประจำ มีเส้นแบ่งหน้าที่กันชัดเจน คือนักการเมืองคือหาเสียง โฆษณานโยบาย พิจารณาเห็นชอบงบประมาณ หน้าที่ ต่อจากนั้นเป็นเรื่องของระบบราชการที่จะต้องนำนโยบายของฝ่ายการเมืองไปขับเคลื่อนอย่างเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ไม่ว่าฝ่ายใดจะมามีอำนาจทางการเมือง ราชการจะยึดปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของราชการเท่านั้น

● Conflict of interest ป้องกันโดย

◆ เปิดเผยแพร่ทรัพย์สิน

◆ สาธารณชนจับตา

● Whistleblower ได้รับความคุ้มครอง แต่ต้องระวังการใส่ความ

● การตรวจสอบ ในแคนาดา องค์กรอิสระต่างๆ จะมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน

◆ องค์กรทำหน้าที่ตรวจสอบอย่างอิสระ เช่น องค์กรของรัฐสภา ผู้ตรวจการแผ่นดิน (Auditor General), คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร (Information Commissioner),

Chief Electoral Officer, Conflict of Interest and Ethics Commissioner, Integrity Commissioner (เปิดเผยข้อมูลคุ้มครองดูแลผู้แฉ), Commissioner of Lobbying,

Public Service Commissioner, Parliamentary Budget Officer ฯลฯ

◆ องค์กรตรวจสอบถ่วงดุล (Checks and Balances) เช่น พรรคฝ่ายค้าน, ศาลต่างๆ, สื่อมวลชน, Provincial/Territorial governments, Auditor General – ombudspersons, และองค์กรต่างๆ ที่คอยติดตามตรวจสอบ (watchdogs), คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (public service commission) ที่เป็นอิสระ, ประชาสังคม (Civil Society), สหภาพ (unions), non – profit organizations, มหาวิทยาลัย, สถาบันความรู้ต่างๆ (think tanks), International agreement and alliances.

● วัฒนธรรม

วัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิด Accountability & Transparency ในภาครัฐ คือ

◆ วัฒนธรรมภายในภาครัฐ ได้แก่ Code of Ethics and Values, Policies and Procedures, Staff dedicated to supporting implementation of the Code in each department (Public Service Commission), Independent oversight and access to information, Leading by example, Understanding of expectations of Canadians

◆ วัฒนธรรมภายนอกภาครัฐ (Citizens) ได้แก่ (1) ความคาดหวังและจับตาดูเรื่องความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบ พฤติกรรมที่ชอบธรรม (2) การมีส่วนร่วม

โดยการเลือกตั้ง ให้ความคิดเห็น/คำแนะนำ
สื่อข้อมูลข่าวสารกับภาครัฐ (ให้ข้อมูล เรียกร้อง
ร้องเรียน) (3) สื่อที่มีอิสระเป็นตัวของตัวเอง
(4) กระบวนการเปิดเผยความไม่ถูกต้อง/
การกระทำผิด (คณะกรรมการพิจารณา
สอบสวนเฉพาะเรื่องต่างๆ เช่น Gomery
Commission)

● ธรรมชาติ

◆ คุณภาพของธรรมชาติใน
ภาครัฐ ดูได้จาก ความโปร่งใส ความพร้อม
รับผิดชอบ พฤติกรรมที่ชอบธรรม เสรีภาพ
ของข้อมูลข่าวสาร สื่อมีอิสระ การบังคับใช้
กฎหมาย (Predictability & Stability)
ระบบการเลือกตั้ง การเคารพในสิทธิมนุษยชน
การมีส่วนร่วมของสาธารณชน ประสิทธิภาพ/
ประสิทธิผลในการบริหาร ความเป็นกลาง
ทางการเมือง ความเสมอภาค ความอดทน/
ใจกว้าง (Tolerance)

◆ ควรยึดหลัก “เชื่อว่าคนดี” ไว้ก่อน
แต่ก็มีระบบ/กลไก/ช่องทางให้ร้องทุกข์ แจ้งข่าว ได้

ข้อมูลและข้อคิดจากประเทศสหรัฐ อเมริกา

● องค์ประกอบของการส่งเสริม
จริยธรรม มี 5 ประการ คือ

◆ มีกฎกติกาที่ชัดเจน ประมวล
จริยธรรม + ระเบียบกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง +
ชนบประเพณีทางสังคม

◆ มีกลไกสนับสนุนให้กฎกติกา
ทำงานได้ เช่น มีองค์กรตีความวินิจฉัย

◆ มีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ผู้บริหาร

◆ มีการ
ติดตามตรวจสอบ
กลไกดังกล่าวอยู่เสมอๆ ให้มีการทำงานจริง

◆ มีผลบังคับใช้ ใครทำตาม - ได้อะไร
ไม่ทำตาม - ต้องถูกลงโทษ

● การเปิดเผยทรัพย์สิน/สถานะ
การเงิน

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องเปิดเผยสถานะ
การเงินมีประมาณ 300,000 ตำแหน่ง เป็น
ผู้บริหารระดับสูง 25,000 คน เป็นเจ้าหน้าที่
ที่ฝ่ายการเมืองแต่งตั้ง 12,000 คน ที่เหลือ
คือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ

● กลุ่มงานคุ้มครองฯ

◆ มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่
เสริมสร้างจริยธรรม ที่ส่งเจ้าหน้าที่จริยธรรม
(ethic official) ไปประจำในหน่วยงานต่างๆ
รับผิดชอบงานด้านนี้

◆ สหรัฐมีข้าราชการ 4 ล้านคน
มีเจ้าหน้าที่จริยธรรม 6,000 คน โดยใน
จำนวนนี้ 85% มีงานประจำอื่น และทำงาน
จริยธรรม ในบางช่วงเวลา (part time)
ส่วนอีก 15% ทำงานจริยธรรม โดยตรง
เต็มเวลา

● การใช้ประมวลจริยธรรมฯ

◆ วิธีการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม
ใช้ 2 วิธี ขึ้นอยู่กับความคิดว่าประมวล
จริยธรรม จะเป็นกฎกติกาเพื่อใคร เพื่อ

บุคลากรที่ต้องการบังคับให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อบุคลากรที่มีจริยธรรม ควรเชิดชูชื่นชม ดังนี้

✱ negative จับตาดูการปฏิบัติ แล้วตรวจสอบ

✱ positive สื่อสาร ให้คำปรึกษา นำกรณีตัวอย่างผู้บริหารที่ส่งเสริมการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมได้สำเร็จ มาเผยแพร่ให้สาธารณชนรับรู้

◆ จะบังคับใช้ได้ผล ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วม มิใช่ให้เจ้าหน้าที่จริยธรรมฝ่ายเดียว (เจ้าหน้าที่จริยธรรมต้องชักจูงผู้บริหารและคนอื่น ๆ)

◆ การสำรวจสถานภาพจริยธรรม (survey) เป็นเพียงการให้ข้อมูล ยังไม่มีพลังที่จะให้คนปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม คือเป็นเพียง investigation power ยังไม่ใช่ moral power

● whistleblower (ผู้รู้ข้อมูลลับ แล้วกล้าแฉ กล้าตะโกนบอกความไม่ชอบมาพากล) ในสหรัฐ ถ้าตรวจสอบแล้ว เป็นความจริง จะได้รางวัลตอบแทนด้วย

● เจ้าหน้าที่จริยธรรม (= กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม) มาจากไหนได้บ้าง ? ไม่จำเป็นต้องมาจากกองการเจ้าหน้าที่เสมอไป มาจากหน่วยงานต่างๆ ก็ได้ แต่ควรทำให้เป็นมืออาชีพ และมีเส้นทางความก้าวหน้าต่อไปได้ด้วย

● ถ้าองค์กรไม่ได้รับความเชื่อถือจากสาธารณชน ต้องหาให้พบสาเหตุอยู่ตรงไหน

(2.2) ข้อมูลและความคิดเห็น (เบื้องต้น) เกี่ยวกับปัญหาคุณธรรมจริยธรรม และแนวทางจัดการแก้ไข ในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ข้อมูล ความคิด ความเห็น ที่ได้จากการสำรวจจากสำนัก/ศูนย์/กองต่างๆ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (CoP) เรื่องแนวทางจริยธรรมข้าราชการ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2554 ได้ข้อสรุปว่าสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยยังมีปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เรื่องระบบ merit ในการเลื่อนตำแหน่ง และการบริหารงานบุคคล
2. เรื่องเหตุผลและหลักฐานความเป็นจริง ในการพิจารณาเพื่อเลื่อนเงินเดือน
3. เรื่องความพร้อมด้านอัตรากำลังของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม
4. เรื่องเครือข่ายความร่วมมือกันในการดำเนินการตามประมวลจริยธรรม
5. เรื่องความสำนึกตื่นตัวในสิทธิ/หน้าที่/บทบาทของบุคลากรแต่ละคน เพื่อบังคับใช้ประมวลจริยธรรม
6. เรื่องการสำรวจสถานภาพจริยธรรมของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวง

มหาดไทย (ยังไม่มีการศึกษาสำรวจ)

7. เรื่องความรู้ความเข้าใจของข้าราชการด้านระบบการประเมินผลงานและการเลื่อนเงินเดือน

แนวทางที่ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

1. ส่งเสริมสนับสนุน whistle bower ในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

2. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของข้าราชการขึ้น เพื่อเสริมพลัง/อำนาจต่อรองในการดำเนินงาน รวมทั้งเสริมกำลังใจซึ่งกันและกัน

3. ดึงผู้บริหารให้เข้ามาร่วมดำเนินการเพื่อบังคับใช้ประมวลจริยธรรม ด้วยวิธี inform ให้ทราบหลักคิด ระบบ และสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เช่น รายงานผลสถานภาพจริยธรรมในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยให้ทราบเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง

4. ควรพิจารณาบทบาทของโครงสร้างและ position ของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมว่าควรคงไว้ในกองการเจ้าหน้าที่ หรือควรแยกจากกลุ่มงานวินัย กองการเจ้าหน้าที่ออกมาให้ชัดเจน

5. ข้าราชการแต่ละคน ควรรวบรวมจัดเก็บผลงานของตนเองไว้เป็นหลักฐานเพื่อพร้อมรับการประเมินและตรวจสอบ

ความแตกต่างของจริยธรรมแต่ละวิชาชีพ : พลสะท้อนจากงานวิจัย

ไชยณัฐ คำดี¹

ปัจจุบันสังคมไทยได้ถูกกระแสโลกาภิวัตน์ และการครอบงำทางความคิดจากตะวันตก ทำให้พฤติกรรมของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับชาวต่างชาติตามหนังสือพิมพ์สะท้อนให้เห็นคดีต่างๆ มากมาย อาทิ คดีความชู้สาว การค้ำมนุษย์ การทำแท้งเถื่อน และชาวอาชญากรรมสื่อให้เห็นถึงสังคมที่ถูกกัดกร่อนด้วยกิเลส ตัณหา และความโลภ ทนทางแห่งการหลุดพ้น คือ การย้อนและตระหนักในคำสั่งสอนธรรมะของพระพุทธเจ้า “ธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นล้วนแต่สอนให้ได้ดี ทั้งทางกายและทางใจ ธรรมะของพระพุทธเจ้า ไม่มีข้อใดหมวดใดเลยที่ไม่สอนให้ดี และคุณของการศึกษาปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าก็กว้างขวางยิ่งนัก ผู้ไม่พิจารณาให้รอบคอบ ลึกซึ้ง ด้วยดี อาจไม่ประจักษ์ เช่น พรหมวิหารธรรม เป็นต้น เป็นคุณกว้างขวาง

อย่างยิ่ง” (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, น.ป.ป.: 3)

เมื่อกล่าวถึงความหมายของจริยธรรมพบว่า มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

Piaget (อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร, 2549 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมคือองค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูกต้อง ดีงาม ความประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตและปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ซึ่งคล้ายคลึงกับ Brown (อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร, 2549 : 3) ที่ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมหมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์ใช้ในการวิเคราะห์ความประพฤติที่ผิดหรือถูกของบุคคล จริยธรรมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจากประสบการณ์ของบุคคล โดยจริยธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ความประพฤติ (Conduct) และความรู้สึก (Felling)

ส่วนวิทย์ วิศุทเวทย์ (2526 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมคือ ความประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์โดยใช้วิชาจริยศาสตร์มาวิเคราะห์แยกแยะว่าสิ่งใดดีควรกระทำและสิ่งใดชั่ว ควรละเว้นซึ่งสอดคล้องกับอภิรัฐ ตั้งกระจำ (2546 : 96) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

จ ริ ย ธ ร ร ม หมายถึง สิ่งที่พึงประพฤติปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม หรือ

เป็นธรรมะที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติเพื่อให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรม หรือเป็นหลักความประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม เหมาะสม มีคุณธรรม และถูกต้องตามศีลธรรม เช่นเดียวกันกับ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (จริยา ชินวรรณ, 2546 : 9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมคือ ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงามและเหมาะสม จริยธรรม ในสมัยก่อนและ

ปัจจุบันมีทั้งดีและไม่ดีเหมือนกัน

สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่พึงประพฤติปฏิบัติที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจากประสบการณ์ของบุคคล โดยจริยธรรมประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ความประพฤติ (Conduct) และความรู้สึก (Felling)

ดังนั้น สิ่งสำคัญของการพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้มีจริยธรรม จะต้องมีการหล่อหลอมจากครอบครัวตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้เขาเหล่านั้นเป็นผู้มีจริยธรรมในตนเองและการประกอบอาชีพ และจากการที่ผู้เขียนศึกษางานวิจัยพบว่า มีงานวิจัยหลายเล่มที่ศึกษาเรื่องของจริยธรรม โดยผู้เขียนคัดสรรมานำเสนอในที่นี้จำนวน 3 เล่ม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของจริยธรรมแต่ละวิชาชีพ โดยงานวิจัยเล่มแรกเป็นงานวิจัยของ สุภาวดี พรประสิทธิ์กุล (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของพนักงานธนาคารกรุงไทย ทั้ง 7 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม การรักษาระเบียบวินัยและความสามัคคีอยู่ในระดับสูงและตัวแปรที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม ได้แก่ อายุงาน ตำแหน่ง รายได้ ส่วนตัวแปรที่เหลือ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางจริยธรรม

และงานวิจัยเล่มที่สองงานวิจัยของ ณัฐกฤตา จันทา (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจของผู้บริหารรุ่นใหม่ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางธุรกิจ ศึกษาเฉพาะผู้บริหารที่ศึกษาในโครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้บริหารรุ่นใหม่มีระดับการรับรู้ปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจต่อพนักงานสูงที่สุด ในขณะที่มีการรับรู้ปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจต่อหน่วยงานราชการต่ำที่สุด 2) ผู้บริหารรุ่นใหม่ส่วนใหญ่มีปรัชญาจริยธรรมทางธุรกิจส่วนบุคคลอยู่ในแนวทางอรรถประโยชน์ 3) ผู้บริหารรุ่นใหม่ที่มีเพศ อายุ และระดับตำแหน่งงานแตกต่างกันมีการรับรู้ปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแตกต่างกันในบางด้าน 4) ปรัชญาจริยธรรมทางธุรกิจส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์แบบผกผันกับการรับรู้ปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจในด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ

สุทธิพงศ์ จงวัฒนา (2548) ได้ศึกษาจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ริม จังหวัด

เชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า 1) ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจต่อระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ. 2544 พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติสายงานอื่นๆ ต่อระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ. 2551 พบว่า อยู่ในระดับที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้าราชการตำรวจทุกสายงานมีความคิดเห็นต่อระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พ.ศ. 2551 ไม่แตกต่างกัน 2) ความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติสายงานอื่นๆ ต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติสายงานอื่นๆ มีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน 3) ภูมิหลังของข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติสายงานอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน พบว่า ภูมิหลังไม่ว่าจะเป็นสายงาน อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน และข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติสายงานอื่นๆ

พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ผลการศึกษางานวิจัยทั้ง 3 เล่มสะท้อนมุมมอง

จริยธรรมทางวิชาชีพที่แตกต่างกัน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงความแตกต่างของประเด็นด้านจริยธรรมวิชาชีพ

ประเด็นความแตกต่าง	สุภาวดี พรประสิทธิ์กุล (2547)	ณัฐกฤตา จันทา (2547)	สุทธิพงศ์ จงวัฒนา (2548)
หน่วยวิเคราะห์ในการศึกษา	พนักงานธนาคารกรุงไทย	ผู้บริหารที่ศึกษาในโครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	พนักงานสอบสวน
ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล	เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้	เพศ อายุ และระดับตำแหน่งงาน	อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพ และรายได้
ตัวแปรอื่นๆ	ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความเมตตาากรุณา ความยุติธรรม การรักษาระเบียบ วินัยและความสามัคคี	ระดับการรับรู้ปัญหาจริยธรรม	ความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรม การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมมีหน่วยในการวิเคราะห์เป็นระดับปัจเจกบุคคล โดยมีกลุ่มตัวอย่าง/ประชากรในการศึกษาที่แตกต่างกัน คือ พนักงานธนาคารกรุงไทย ผู้บริหารที่ศึกษาในโครงการ และพนักงานสอบสวน ซึ่งจัดเป็นบุคลากรที่อยู่ในองค์การภาครัฐและภาคเอกชน

สำหรับตัวแปรที่มีผลและถูกนำมาใช้ในการศึกษา พบว่า งานวิจัยทั้ง 3 เล่มให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ โดยตัวแปรที่มีผลต่อจริยธรรมในงานวิจัยของสุภาวดี พรประสิทธิ์กุล ได้แก่ อายุงาน ตำแหน่ง รายได้ ซึ่งแตกต่าง

จากงานวิจัยของฌักกฤตา จันทา และงานวิจัยของสุทธิพงศ์ จงวัฒนา ซึ่งจากตัวแปรดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับ ทฤษฎีทางจริยธรรมเชิงจริยศาสตร์ (จำเริญรัตน์ เจือจันทร์, 2548) ของ อริสโตเติล (Aristotle) ซึ่งอริสโตเติล มองว่า คุณธรรม จริยธรรม ทำให้มนุษย์มองเห็นแต่สิ่งที่มีคุณค่าเป็นลักษณะคุณธรรมเชิงพุทธิปัญญา ซึ่งเกิดจากการเรียนการสอน การได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดจากพฤติกรรมที่อยู่ในธรรมชาติของมนุษย์

ต้องอาศัยการอยู่ร่วมกัน ประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องร่วมกัน คุณธรรม จริยธรรมจะต้องมีลักษณะสภาวะความเป็นกลาง ความดีหรือลักษณะทางสายกลางเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะต้องสลัดสิ่งที่ติดอยู่ที่ปลายทั้งสองด้านที่เป็นความเข้มข้นและความอ่อนด้อย ออกเสียก่อน การทำได้ก็จะเข้าถึงความดี ความดีที่ อริสโตเติล กล่าวถึง คือ การอยู่ดี ทำดีและชีวิตประสบความสำเร็จ โดยมุ่งหวังให้ทุกอย่างเป็นไปตามสภาวะการณ์หรือเป็นไป

ตามธรรมชาติอย่างแท้จริง หลักทฤษฎีทางจริยธรรมของอริสโตเติล สามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหลักการว่าด้วยความดี ความสุข และทางสายกลาง เป็นต้น การนำมาใช้เพื่อปลูกฝังให้ นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ได้บังคับบัญชา ให้ฝึกฝนในความดีก็จะทำให้สังคมมีความสุข โดยปัจจัยส่วนบุคคลเหล่านี้ มีผลมาจากการกระบวนการหล่อหลอมกล่อมเกลாதองสังคม และการปลูกฝังจากครอบครัว โรงเรียน/สถาบันการศึกษา ศาสนาและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ดังนั้นเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและดำเนินการด้วยจริยธรรมวิชาชีพแต่ละวิชาชีพจึงมีจรรยาบรรณเพื่อเป็นแนวปฏิบัติและบรรทัดฐานของสังคมร่วมกัน ยกตัวอย่างเช่น องค์ประกอบของจริยธรรม (กรมวิชาการ, 2523) สรุปไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จความมุ่งหมาย ทั้งความพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

2. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและต่อผู้อื่น

3. ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถ

ในการใช้ปัญญาในการประพฤติปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของที่มีอยู่เดิมซึ่งอาจผิดได้

4. ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในการอุปการคุณ ที่ผู้อื่นมีต่อเรา กตเวที หมายถึง การแสดงออก และการตอบแทนบุญคุณ ดังนั้น ความกตัญญู กตเวทีจึงหมายถึง ความรู้บุญคุณและการตอบแทนต่อผู้อื่นและสิ่งที่มีบุญคุณ

5. การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม

6. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ แบ่งปันกับคนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตัวเอง

7. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

8. การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควร ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก

9. ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

10. ความอุตสาหะ หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

11. ความเมตตา กรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข ความสงสารคือ จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

หรือแม้แต่ในงานวิจัย 3 เล่มข้างต้น อย่างเช่นงานวิจัยของ สุภาวดี พรประสิทธิ์กุล ได้ข้อค้นพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของพนักงานธนาคารกรุงไทย ทั้ง 7 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม การรักษาระเบียบวินัยและความสามัคคี เป็นต้น และสิ่งสำคัญที่จะทำให้แต่ละวิชาชีพมีการดำเนินการตามจริยธรรมนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมเรื่องความรู้ การยกย่อง ซึ่งในงานวิจัยของณัฐกฤตา จันทา และงานวิจัยของสุทธิพงศ์ จงวัฒนา ได้แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้ปัญหาจริยธรรม และความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อพฤติกรรม การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ มีผลต่อการประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมของแต่ละวิชาชีพและเพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปอย่างราบรื่น พึงมีสติรู้ตัวอยู่เสมอและบริหารงาน

ด้วยหลัก เมตตา กรุณา มุทิตา และ อุเบกขา และดำเนินชีวิตอย่างผู้มีปัญญา ป้องกันกิเลสมิให้เข้ามาควบคุม

สรุป

มนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตที่มักถูกรบกวนด้วยกิเลส ความอยากได้ อยากมี และเมื่อเข้ามาอยู่ในตำแหน่งและอำนาจ ย่อมที่จะแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง มาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และการตรวจสอบกลไกการทำงานด้วยประชาชน จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้พยายามป้องกันและส่งเสริมมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมของแต่ละหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม กลไกต่างๆ จะดำเนินการไปไม่ได้เลย หากขาดซึ่งความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการสนับสนุนและส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมในสังคมไทย และการบริหารให้เป็นไปตามหลักการและแนวปฏิบัติที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2523. **แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- จริยา ชินวรรณ. 2546. **จริยธรรมวิชาชีพ.** กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- จำเริญรัตน์ เจือจันทร์. 2548. **จริยศาสตร์: ทฤษฎีจริยธรรมสำหรับนักบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐกฤตา จันทา. 2547. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจ**

ของผู้บริหาร รุ่นใหม่ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักธุรกิจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางธุรกิจ: กรณีศึกษาเฉพาะผู้บริหารที่กำลังศึกษาในโครงการ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิทย์ วิศทเวทย์. 2526. **จริยศาสตร์เบื้องต้น: มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม.** กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. ม.ป.ป. **แสงส่องใจเพื่อความสุขสงบ.** กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

สุทธิพงศ์ จงวัฒนา. 2548. **จรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน : กรณีศึกษาสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุภาพร พิศาลบุตร. 2549. **จริยธรรมทางธุรกิจ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สุภาวดี พรประสิทธิ์กุล. 2547. **พฤติกรรมทางจริยธรรม ของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน). สำนักงานใหญ่.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง. 2546. **จริยธรรมทางธุรกิจ.** กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยกับงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

นิทฐา แสงทอง ¹

1. บทนำ

รัฐบาลให้ความสำคัญเรื่องคุณธรรม และจริยธรรม และกำหนดแนวนโยบายไว้ในหลายแหล่ง ได้แก่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 279 บัญญัติว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรม และมาตรา 78(4) บัญญัติให้พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) กำหนด ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการประเทศ ข้อ 3.3 สร้าง ภาคราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เน้นการอำนวยความสะดวก แทนการกำกับควบคุม และการทำงานร่วมกับ หุ้นส่วนการพัฒนา โดยการสร้างภาคราชการ และข้าราชการให้ทันสมัย โปร่งใส และมีขีด สมรรถนะสูงขึ้นรวมถึงการพัฒนาระบบ ราชการและข้าราชการให้ยึดหลักธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติราชการ

แผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. 2551 - 2554) นโยบายที่ 8 การบริหารจัดการที่ดี ระบุไว้ว่า “8.1.3 พัฒนาระบบงาน และสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ของรัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีขีด

¹ ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ สรุปและเรียบเรียงจากเอกสารประกอบการ ประชุมคณะทำงานสนับสนุนภารกิจกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ความสามารถในการปฏิบัติราชการและการส่งมอบบริการสาธารณะโดยจะเน้นการพัฒนาข้าราชการในตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระบบราชการ รวมทั้งจะวางมาตรการสำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานและจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตามผลงานเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการพัฒนาผลงาน” “8.1.5 เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ประชาชน”

พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ลักษณะ 3 บททั่วไป มาตรา 34 ระบุว่า “การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนต้องเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า โดยให้ข้าราชการปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพ คุณธรรม และมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

2. วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เล็งเห็นความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนในการนํานโยบาย เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของรัฐบาลตามที่กำหนดไว้ข้างต้น

มาแปลงสู่การปฏิบัติ จึงแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนภารกิจกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ขึ้น โดยคณะทำงานฯ ได้วิเคราะห์สถานภาพการดำเนินงานที่ผ่านมาและบริบทภายนอกต่างๆ ที่จะเปลี่ยนไปในอนาคต สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. 2554 - 2558) ดังนี้

วิสัยทัศน์

“คุณธรรมดี มีศักดิ์ศรี เป็นที่เลื่อมใส
ของประชาชน”

ยุทธศาสตร์

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่จะมุ่งเน้นพัฒนา และให้ความสำคัญ เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ ใน 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในองค์กร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร เพื่อเป็นต้นแบบในการเรียนรู้และปฏิบัติตาม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกในการตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรม ธรรมชาติของข้าราชการและองค์กร

เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร	มีแนวทางการดำเนินงาน ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถของข้าราชการในการพัฒนาดน พัฒนางานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน	1.1 งานที่มีแนวทางดำเนินการเอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในองค์กร 1.2 เรื่องที่มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานจากหน่วยงานตรวจสอบภาครัฐ	- ไม่น้อยกว่า 3 เรื่องต่อปี - ไม่เกิน 10 เรื่องต่อปี
2. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร เพื่อเป็นต้นแบบในการเรียนรู้และปฏิบัติตาม	บุคลากรยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องดีงามและความชอบธรรม	2.1 ข้าราชการส่วนกลางที่ถูกร้องเรียน กรณีฝ่าฝืนจริยธรรมและจรรยาข้าราชการ 2.2 ข้าราชการส่วนกลางที่ผ่านการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	- ไม่เกิน ร้อยละ 5 ต่อปีของจำนวนข้าราชการส่วนกลาง - ไม่น้อยกว่า 150 คนต่อปี
3. สร้างการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกในการตรวจสอบ คุณธรรม จริยธรรม ธรรมภิบาลของ ข้าราชการ และ หน่วยงานภาครัฐ	บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้เกิดความโปร่งใสเปิดเผย และตรวจสอบได้ในการปฏิบัติงานของภาครัฐ	กลไกหรือช่องทางที่บุคคลภายนอกสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ คุณธรรม จริยธรรม ธรรมภิบาลของข้าราชการ	อย่างน้อย 2 ระบบหรือรูปแบบ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

มาตรการและแนวทาง

ประเด็นยุทธศาสตร์	มาตรการ	แนวทาง
1. พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร	1.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	1.1.1 กำหนดกฎ กติกา หรือมาตรฐาน การทำงานของข้าราชการ เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจและลดช่องทางการแสวงหาผลประโยชน์

ประเด็นยุทธศาสตร์	มาตรการ	แนวทาง
		มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษา มาตรฐานและคุณภาพของงาน 1.1.2 พัฒนาระบบการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการทำงานของ ข้าราชการ เพื่อสร้างความตระหนัก ในการทำงานอย่างมีโน้สุจริต ให้บริการแก่ประชาชนด้วย ความเป็นธรรม โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติ 1.1.3 จัดให้มีกลไกการรับฟัง ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจาก บุคคลภายนอก 1.2 ปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลให้เอื้อ ต่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 1.2.1 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารงานบุคคลที่ชัดเจน เปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ 1.2.2 จัดให้มีระบบประเมินผลการ ปฏิบัติงานของข้าราชการทุกระดับ ที่เป็นธรรม ควบคู่กับการประเมิน คุณธรรม จริยธรรม 1.2.3 จัดให้มีช่องทางสำหรับ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ร้องเรียน ร้องทุกข์ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม โดยมีหลักประกัน ความปลอดภัย
2. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร เพื่อเป็น ต้นแบบในการเรียนรู้และ ปฏิบัติตาม	2.1 กำหนดบรรทัดฐาน ทางจริยธรรมของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ของรัฐ	2.1.1 กำหนดมาตรฐานทาง จริยธรรม และข้อบังคับว่าด้วย จรรยาของข้าราชการ

ประเด็นยุทธศาสตร์	มาตรการ	แนวทาง
	2.2 ส่งเสริมและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมแก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง	2.2.1 ส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและ พฤติกรรมอันดีงามที่ควรปฏิบัติแก่ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ 2.2.2 สร้างขวัญกำลังใจแก่ ข้าราชการผู้มีคุณธรรม จริยธรรม
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของบุคคลภายนอกในการ ตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาลของ ข้าราชการ และองค์กร	ให้บุคคลภายนอก มีช่องทางร้องเรียน ให้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และคำชมเชยข้าราชการ	เปิดช่องทางให้บุคคลภายนอก ได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่อง ดูแลด้านคุณธรรม จริยธรรมและ การประพฤตินับถือในการปฏิบัติ ราชการของข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

3. การดำเนินงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำแผนการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2554 ตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย

3.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและปรับปรุง การบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ในองค์กร จัดกิจกรรม

- 1) จัดทำคู่มือการสร้างมาตรฐานการทำงาน ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของข้าราชการ
- 2) จัดทำข้อตกลงระหว่างส่วนราชการกับ ปลัดกระทรวงมหาดไทยโดยการกำหนดตัวชี้วัด ความโปร่งใสในการปฏิบัติงานทุกปี
- 3) กำหนด แนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน
- 4) การเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถ สะท้อนความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางโทรศัพท์ เว็บไซต์

และจดหมาย โดยประชาสัมพันธ์อย่างเปิดเผย

5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ตามข้อแนะนำเพื่อรายงานผู้บริหาร

6) การเปิด เว็บไซต์และช่องทางอื่นๆ ให้ข้าราชการได้ ร้องทุกข์ ร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาข้าราชการโดยมีระบบ รักษาความลับ

3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในองค์กร เพื่อเป็นต้นแบบใน การเรียนรู้และปฏิบัติตาม จัดกิจกรรม

- 1) พุทธสัปดาห์ไทยร่วมจิต ทำความดี ทุกวันพฤหัสบดี โดยการนิมนต์พระคุณเจ้า จากวัดสุทัศนเทพวราราม ราชวรมหาวิหาร มานำสวดมนต์
- 2) การสอดแทรกวิชาว่า ด้วยคุณธรรม จริยธรรม และการดำรงตน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน

หลักสูตรการฝึกอบรมต่างๆ ครอบคลุมหลักสูตร
3) จัดบรรยายให้ความรู้และแนวคิดในการ
พัฒนาตนเองตามหลักศาสนา จำนวน 2 ครั้ง
คือ เรื่อง “สตรืตัว ปัญารู้คิด จิตเมตตา
สามัคคีเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม” และ เรื่อง
“พุทธธรรมกับสังคม” 4) จัดกิจกรรม
บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ จำนวน 2 ครั้ง
ด้วยการเยี่ยมสถานสงเคราะห์คนชรา ณ
จังหวัดนครปฐม เพื่อมอบเงินบริจาคและ
สิ่งของจำเป็นแก่คนชรา และเยี่ยมโรงเรียน

3.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอกในการตรวจสอบ
คุณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาลของ
ข้าราชการและองค์กร จัดกิจกรรม 1) เผยแพร่
ผลดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย ในจดหมายข่าวมหาดไทย 4 ครั้ง
ต่อปี 2) เผยแพร่ผลดำเนินงานของสำนักงานปลัด
กระทรวงมหาดไทยในเว็บไซต์ของหน่วยงาน

หนองสังข์ทอง ตำบลหนองผักนาก อำเภอ
สามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อมอบเงิน
บริจาคสมทบทุนอาหารกลางวัน และ
มอบสิ่งของ เครื่องใช้ อุปกรณ์กีฬาให้กับ
โรงเรียน 5) การจัดกิจกรรมการเข้าวัด
ปฏิบัติธรรม จำนวน 2 ครั้ง 6) จัดมุม
หนังสือธรรมะ 7) จัดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณฯ

4. สรุป

การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งสำนักงานปลัด
กระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
โดยมุ่งเน้นให้ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง
ทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ปฏิบัติงาน
ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
ประหยัด เกิดความคุ้มค่า มีคุณภาพ ตอบสนอง
ความต้องการของประชาชนและมีความ
รับผิดชอบต่อสังคม

ธรรมาภิบาล : หลักการและแนวคิด การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมใน สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

นิภาพรรณ เจนสันติกุล¹

ทิถุ์การธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่มีความหมายกว้างและซับซ้อน และมีความสัมพันธ์กับประเทศชาติและเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ (Interactive Relation) ระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป ในการที่จะทำให้ราชการแผ่นดิน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ การบริหารประเทศที่ดีควรเป็นความร่วมมือแบบสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างรัฐบาลประชาธิปไตยและฝ่ายสังคม เอกชน องค์การที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ (NGOs) โดยเน้นการมีส่วนร่วม (Participation) ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การร่วมกันกำหนดนโยบาย (Shared policy making) และการจัดการตนเอง (Self-

management) ของภาคสังคมเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นธรรมมากขึ้น

การสร้างธรรมาภิบาลในบริบทสังคมไทย นั้น มีนักวิชาการให้ทัศนะแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังคงสาระสำคัญเพื่อการประยุกต์ใช้จริงในบริบทของสังคมไทย อย่างเช่น ประเวศ วะสี (2541 อ้างถึงใน พิทยา ว่องกุล, 2541: 19-34) มีทัศนะว่า ธรรมาภิบาลกับการปฏิรูปสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน รัฐกับสังคมเป็น Part and Whole โดยสิ่งที่จะเชื่อมรัฐกับสังคมเข้าด้วยกัน คือ จิตสำนึก นั่นก็คือ การส่งเสริมให้สังคม และประชาชนมีจิตสำนึกถึงความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรม และความถูกต้องเป็นธรรม

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ซึ่งการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคม จะต้องทำการปฏิรูปสังคม ใน 7 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูประบบคุณค่าและจิตสำนึก การปฏิรูปภาคประชาสังคม การปฏิรูประบบธุรกิจและระบบการเงิน การปฏิรูประบบรัฐ การปฏิรูปสื่อ การปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งจะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน

ในทัศนะของไพโรจน์ ภัทรนากุล (2548) การสร้างธรรมาภิบาลสามารถนำแนวทางการจัดการเชิงพุทธมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

แนวทางการสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินโครงการพัฒนา สามารถประยุกต์แนวทางอริยสัจสี่ วงจรโครงการเชิงพุทธ หรือวงจรโครงการไตรสิกขามรรคแปด (The Eightfold Path Project Cycle Management-EPPCM) เป็นวงจรโครงการในเชิงบูรณาการในการวางแผนและจัดการโครงการ โดยให้ความสำคัญในกรอบด้านศีลธรรม (Moral Framework) หรือความสามารถทางภูมิปัญญา (Moral Quotient-MQ) และการยึดมั่นในจริยศาสตร์การจัดการ (Managerial Ethics) โดยเฉพาะจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผน และการจัดการโครงการ เป็นการประยุกต์หลักธรรมที่เรียกว่า ไตรสิกขา มืองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ปัญญา ศีล สมาธิ และกรอบการปฏิบัติงานตามครรลองมรรคแปด ดังนี้

1. ปัญญา

(1) ความเห็นชอบ หรือ สัมมาทิฐิ (Right Understanding) หมายถึง ความเข้าใจ

ในความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ในปัญหา และสาเหตุที่ก่อโครงการ ตลอดจนความสัมพันธ์ในเรื่องจุดมุ่งหมายและวิธีการ

(2) ดำริชอบ หรือ สัมมาสังกัปปะ (Right Intention) หมายถึง การคิดชอบ และรวมไปถึง การมีเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ คือ การคิดอย่างมีจุดยืนและมองอย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ในการแก้ปัญหา

2. ศีล

(3) เจรจาชอบ หรือ สัมมาวาจา (Right Speech) หมายถึง การเจรจาต่อรอง เพื่อให้โครงการสำเร็จด้วยดี เพื่อให้การลงทุนโครงการมีความสมเหตุสมผล มีต้นทุนโครงการที่เหมาะสม

(4) การปฏิบัติชอบ หรือ สัมมากัมมันตะ (Right Action) หมายถึง การยึดถือธรรมาภิบาลมาเป็นกรอบปฏิบัติ โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและความสามารถในการตรวจสอบได้ และหลักความคุ้มค่า

(5) เลี้ยงชีพชอบ หรือ สัมมาอาชีวะ (Right livelihood) หมายถึง การที่บุคคลยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีกรอบของศีลธรรม มีความถูกต้องและความเป็นกลาง ปราศจากอคติและอาภิส

3. สมาธิ

(6) ความเพียรชอบ หรือ สัมมาวายามะ (Right Effort) หมายถึง การจัดทำโครงการด้วยความเพียรวิริยะ อุตสาหะ

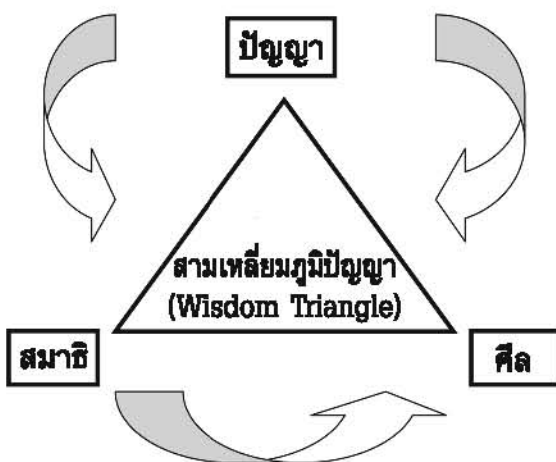

แสวงหามาตรการเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

(7) ระลึกชอบ หรือ สัมมาสติ (Right Mindfulness) หมายถึง ความรู้ผิดชอบชั่วดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดำเนินโครงการโดยมุ่งเน้นลูกค้า ให้ความสำคัญกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย ยึดหลักความเสมอภาค เคารพในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ

(8) ตั้งใจชอบ หรือ สัมมาสมาธิ (Right Concentration) หมายถึง การยึดมั่น ผลลัพธ์เป็นที่ตั้ง คำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการ มีดัชนีวัดผลสำเร็จที่ชัดเจน และป้องกันผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนาจากการดำเนินโครงการ

แผนภาพที่ 1 วงจรไตรสิกขา

แหล่งที่มา: ไพโรจน์ ภัทรนรากุล, 2548.

ในทัศนะของไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2548: 224) การสร้างธรรมาภิบาลจะต้องควบคู่กับการสร้างธรรมาภิบาลทางการเมือง

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบ โดยเฉพาะผู้กำหนดนโยบายในการสร้างธรรมาภิบาล ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ มีจิตวิญญาณ มีจิตสำนึกสาธารณะสูง มีผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ยึดมั่นและนำหลักการธรรมาภิบาลไปใช้อย่างจริงจัง รวมทั้งการมีกลไกสาธารณะเพื่อตรวจสอบ มีการประเมินผลในระบบเปิด ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชน และมีการขับเคลื่อนทางสังคมที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมภาครัฐและเอกชนที่มุ่งสู่การบริหารจัดการที่ดี

สรุปได้ว่า การสร้างธรรมาภิบาลในบริบทสังคมไทย จะต้องมีการส่งเสริมให้สังคมและประชาชนมีจิตสำนึกถึงความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรม และความถูกต้องเป็นธรรม และต้องประกอบด้วย ผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ มีจิตวิญญาณ มีจิตสำนึกสาธารณะสูง มีผู้นำที่เป็นต้นแบบที่ยึดมั่นและนำหลักการธรรมาภิบาลไปใช้อย่างจริงจัง รวมทั้งการมีกลไกสาธารณะเพื่อตรวจสอบ มีการประเมินผลในระบบเปิด ส่งเสริมการเมืองภาคประชาชน และมีการขับเคลื่อนทางสังคมที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อความมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้และมีความโปร่งใส

ธรรมาภิบาลกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่

การปฏิรูประบบราชการในต่างประเทศเกิดจากปัจจัยกดดันต่างๆ อาทิ เช่น กระแส

โลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และระบบเศรษฐกิจที่มีปัญหาอันเกิดจาก บทบาทของภาครัฐที่มีมากเกินไป ปัญหา โครงสร้างภาษีของรัฐ คำนิยมประชาธิปไตย และเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ด้อยโอกาส ระดับการแข่งขันทางธุรกิจ ที่รุนแรงมากขึ้น การเกิดกระบวนทัศน์ทาง ความคิดใหม่ๆ ของนักวิชาการ และบทบาท ของสื่อมวลชน เป็นปัจจัยกดดันที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในระบบราชการ การตอบสนอง ของภาครัฐต่อปัจจัยกดดันต่างๆ เหล่านี้จึง ออกมาในรูปแบบที่เรียกว่า “New Public Management” (การจัดการภาครัฐแนวใหม่) และเมื่อก้าวถึงคุณธรรม จริยธรรม ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2552: 11-12) ได้กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม ตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า มนุษย์ ทุกคนเป็นคนดี สามารถดูแลตัวเองได้ แยกแยะ ได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ดีและไม่ดี สามารถ ประพฤติตนได้อย่างเหมาะสม ธรรมาภิบาล ไม่เชื่อว่าทุกคนจะมีคุณธรรม จริยธรรมหรือ ควบคุมตนเองได้ทั้งหมด บางครั้งเมื่อมีโอกาส ก็จะมีโอกาส แม้ว่าจะมีระบบที่ดีเพียงใด ก็ยังคงเกิดเหตุการณ์ที่ฝ่ายบริหารมี ความเก่งกว่าทั้งในแง่ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและข้อมูลสารสนเทศ ประเด็นธรรมาภิบาลจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าของเงิน ประสิทธิภาพ คุณภาพ ภาระความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของประชาชน เปิดเผย โปร่งใส ตอบสนองความต้องการ กระจาย

อำนาจและนิติธรรม ซึ่งเป็นหลักที่นำมาใช้ ในการปฏิรูประบบราชการปี พ.ศ. 2545 เพื่อปฏิรูปภาพลักษณ์ที่ไม่ดีที่ประชาชนมอง ระบบราชการ (แบบเดิม) (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2552: 14)

สรุปได้ว่า แนวความคิดการบริหาร จัดการภาครัฐแนวใหม่เข้ามามีส่วนในการ สนับสนุนหลักการธรรมาภิบาลโดยมีการ ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และวิธีการบริหารงาน ภาครัฐไปจากเดิมที่ให้ความสำคัญต่อทรัพยากร หรือปัจจัยนำเข้าและอาศัยกฎระเบียบเป็น เครื่องมือในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความ ถูกต้อง สุจริต และเป็นธรรมโดยหันมาเน้น ถึงวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ของการ ดำเนินงานทั้งในแง่ของผลผลิต ผลลัพธ์ และความคุ้มค่าของเงิน

และเมื่อพิจารณาหลักการและแนวคิด ของธรรมาภิบาล พบว่า เป็นหลักการและ แนวคิดที่ทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงาน ภาคเอกชนมีการนำไปปรับใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีส่วนร่วม และมีความโปร่งใส อย่างไรก็ตาม หลัก ธรรมาภิบาลไม่ใช่หลักการและแนวคิดที่ใช้ แต่เพียงหน่วยงานเท่านั้น ในสถาบันการ ศึกษาที่มีการนำไปปรับใช้ด้วย โดยเฉพาะใน ระดับอุดมศึกษา เนื่องจากว่าการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาทั้งใน ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก การเรียนการสอนจึงมีการปรับให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการ

เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและพยายามมุ่งเน้นให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งจะจบไปเป็นบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและเป็นคนดีของสังคมด้วย

การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นแหล่งการให้บริการความรู้และผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณภาพสู่สังคม สิ่งสำคัญประการต่อมาคือ บัณฑิตนั้นจะต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่เน้นคุณลักษณะของผู้เรียนในยุคปฏิรูปที่มีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะ อยู่อย่างเพียงพอ ไม่เรียนรู้อย่างมีความรับผิดชอบ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และมีความเป็นไทย (คณะกรรมการการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.: 8)

ดังนั้นในการจัดการศึกษา สถาบันการศึกษาคือหน่วยงานที่มีการจัดการที่เน้นในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน แม้แต่ระดับภาวะผู้นำของสภาสถาบันและผู้บริหารทุกระดับของสถาบัน ถูกกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 เพื่อให้การบริหารในสถานศึกษาเป็นไปตามหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การออกกฎระเบียบที่เป็นไป

ตามหลักนิติธรรม และคุณธรรมนั้น กรรมการสภาสถาบันทุกคนควรได้รับการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายข้อบังคับต่างๆ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติสถาบัน ข้อบังคับที่ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลและผู้บริหารรวมทั้งทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ กรอบทิศทางการพัฒนาสถาบัน และอัตลักษณ์ของสถาบัน เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ที่มีต่อสถาบันก่อนจะปฏิบัติหน้าที่ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554: 130)

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติงานของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 3 มิติ

มิติที่ 1 การพัฒนาองค์กร เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามกรอบคุณธรรมและจริยธรรม สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรมีการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสศึกษา เรียนรู้ พัฒนาตนเอง พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น การส่งเสริมให้คณาจารย์ศึกษาต่อ การเผยแพร่ความรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต การสร้างห้องสมุด 3D เป็นต้น

มิติที่ 2 มิติการพัฒนาหรือการปรับปรุงกระบวนการหลักของสถาบัน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา การส่งเสริมการวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาทิ การเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวนา เป็นเสมือนโครงการที่ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิถีชีวิตและให้ความสำคัญกับการปลูกข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทย และเป็นการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไปในอนาคต หรือกิจกรรมที่ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การทำบุญ การพึ่งเทศน์ เป็นต้น

มิติที่ 3 ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น เพื่อให้ทางสถาบันการศึกษาได้รับข้อมูลอันเป็นแนวทางในการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไปและสอดคล้องความต้องการตลาดแรงงาน

ดังนั้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา และการนำหลักธรรมมาภิบาล มาปรับใช้ในสถานศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่

จะต้องเริ่มต้นจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยในการเป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของคณาจารย์ และบัณฑิต ด้วยแรงศรัทธามากกว่าการจัดกิจกรรมที่เป็นแบบบังคับ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม และการประกาศยกย่องบุคคลที่กระทำความดีและเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ปัญญา ศิลปสมาธิ และกรอบการปฏิบัติงานตามครรลอง มรรคแปดและนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคม แห่งภูมิปัญญา ที่มีกลไกการบริหารทรัพยากร มนุษย์ ที่มีคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นควรนำมาสอดแทรก ผ่านรายวิชา โดยให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญ อาทิ พิธีไหว้ครู งานลอยกระทง งานพิธีทางพระพุทธศาสนา เพื่อสอดแทรก คุณธรรม ด้านความกตัญญู การประพฤติที่ดี การเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความอดทน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าหลักการและแนวคิดของ ธรรมาภิบาล เป็นหลักการและแนวคิดที่ส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการธำรงไว้ซึ่งการ

ปฏิบัติงาน การดำเนินกระบวนการที่ถูกต้องตามหลักนิติธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า และไม่ว่าหน่วยงานใดก็ตามสามารถที่จะปฏิบัติตามหลักการและแนวคิดนี้ได้ สิ่งที่สำคัญคือ การปรับกระบวนการทัศน์ การสร้างศรัทธา ความเชื่อ ให้ทรัพยากรมนุษย์ทุกคนตระหนักและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อลดปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน และความขัดแย้งในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร. ม.ป.ป. รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา: ปัญหาและทางออก. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2552. หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการพัฒนาระบบราชการ (ฉบับร่าง). โครงการพัฒนาหลักสูตรการบริหารงานภาครัฐสมัยใหม่ สำหรับผู้บริหารระดับกลางในส่วนภูมิภาค ถ่ายทอดผ่านระบบ VDO Conference 21 พฤษภาคม 2552.

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. 2548. ธรรมาภิบาลกับการจัดการยุคใหม่, ใน 50 ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. พิชยา ว่องกุล. 2541. ธรรมรัฐ จุดเปลี่ยนประเทศไทย. โครงการวิดิทัศน์ กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พินลิชชิ่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

จิตสำนึกของความประหยัด

(Economy Awareness)

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์¹

ในยุคของการแข่งขันทางธุรกิจที่องค์กรแต่ละแห่งต่างต้องพยายามปรับตนเองเพื่อความอยู่รอด มีการแข่งขันกันทางธุรกิจที่มากยิ่งขึ้นทุกขณะ พบว่าการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันแทบจะไม่พบว่ามีบริษัทใดบริษัทหนึ่งที่สามารถผูกขาดหรือถือครองส่วนแบ่งการตลาดได้แต่เพียงบริษัทเดียว และด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้องค์กรต่างๆ ต่างต้องสร้างความอยู่รอดให้ได้ด้วยการปรับเปลี่ยนตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของกระบวนการทำงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงความรู้ ความสามารถ และทัศนคติของพนักงานที่ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญอันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจขององค์กรต่อไป

ปัจจัยด้านหนึ่งที่เป็นสัญญาณบอกเหตุว่าองค์กรจะสามารถอยู่รอดได้หรือไม่ นั่นก็คือ

ผลประกอบการของบริษัท กำไร รายได้ ยอดขาย ส่วนแบ่งการตลาด และ “ต้นทุน” ทั้งนี้ บริษัทที่มีรายได้มาก มิได้บ่งบอกว่าบริษัทจะมีกำไรมากขึ้นตามไปด้วย เพราะหากบริษัทมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น

ย่อมส่งผลให้กำไรของบริษัทลดน้อยลง ดังนั้นเรื่องของต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจึงมีผลโดยตรงต่อผลประกอบการที่องค์กรต้องการ

และด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทต่างตระหนักถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น การรณรงค์เพื่อช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายต่างๆ จะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถช่วยควบคุมและลดต้นทุนที่เกิดขึ้นนี้ได้

¹ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บริษัท ไทยสกีลส์ พลัส จำกัด p_arpom11@yahoo.com และ arpom@thaiskillplus.com

การกระตุ้นให้เกิด “จิตสำนึกของ ความประหยัด” (Economy Awareness) จึงเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของแต่ละองค์การ จิตสำนึกของความประหยัดจะหมายถึง ความเข้าใจถึงสาเหตุและเหตุผลของการประหยัด การร่วมมือกันเพื่อรักษา ควบคุมดูแล และหาวิธีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสม และเป็นไปตามความจำเป็น รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้นเพื่อรณรงค์ให้เกิดความประหยัด ตลอดจน การกระตุ้นและสนับสนุนให้พนักงานใน องค์การมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ยังพบว่า มืองค์การบางแห่ง ได้กำหนด “จิตสำนึกของความประหยัด”

เป็นความสามารถด้านหนึ่งและเป็นหนึ่งใน ความสามารถหลัก หรือ Core Competency ที่สำคัญ โดยถือว่าเป็นเรื่องของทัศนคติ มุมมอง การรับรู้ และจิตใต้สำนึกของคนอันส่งผล ต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา ดังนั้น เพื่อกระตุ้นให้พนักงานทุกคนมีจิตสำนึกของ ความประหยัดร่วมกัน

ความสามารถดังกล่าวจึงได้ถูกนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลงานของพนักงานแต่ละคน ซึ่งได้มีการกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังของระดับพนักงานที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

ระดับพฤติกรรม	รายละเอียดของพฤติกรรม
ระดับ 5 สำหรับผู้อำนวยการ	◆ กำหนดแนวทาง กลยุทธ์ และโครงการหรือกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้พนักงานเกิดจิตสำนึกของการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ◆ โน้มน้าวชักจูงให้พนักงานเห็นความสำคัญและปรับพฤติกรรมให้มีส่วนร่วมในการประหยัดทรัพยากรของบริษัท ◆ เป็นตัวแทนขององค์การในการถ่ายทอดวิธีการและโครงการเพื่อปลูกจิตสำนึก ให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
ระดับ 4 สำหรับผู้จัดการ	◆ อ้างอิงได้ถึงเหตุการณ์ ตัวบุคคล หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่ประหยัดจากองค์การภายนอกที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) ได้ ◆ นำเสนอโครงการหรือกิจกรรมเพื่อรณรงค์ให้พนักงานเกิดจิตสำนึกในการประหยัดร่วมกัน

ระดับพฤติกรรม	รายละเอียดของพฤติกรรม
	◆ ชี้แนะให้สมาชิกทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้ความร่วมมือและร่วมกันประหยัดทรัพยากรของบริษัท
ระดับ 3 สำหรับหัวหน้างาน	◆ อธิบายและตอบข้อซักถามถึงเหตุผลและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ◆ ควบคุมดูแล รักษา และใช้ทรัพย์สินและทรัพยากรของบริษัทให้เกิดประโยชน์สูงสุด ◆ สามารถสอนเทคนิค และวิธีการในการใช้ทรัพย์สินและทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
ระดับ 2 สำหรับพนักงานอาวุโส	◆ ชี้แนะให้สมาชิกในทีมช่วยกันและร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ◆ สามารถเลือกใช้ทรัพยากรอื่นมาทดแทน กรณีที่ทรัพยากรที่ต้องใช้ มีไม่เพียงพอ/ขาดแคลน ◆ รู้วิธีการใช้ทรัพย์สินและทรัพยากรของบริษัทให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า
ระดับ 1 สำหรับพนักงาน	◆ แสดงออกถึงความเข้าใจในเหตุผลและประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมแรงร่วมใจใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ◆ แสดงออกถึงความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ เพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ◆ อธิบายได้ถึงเหตุผล และวิธีการของการประหยัดให้แก่สมาชิกในทีมงานรับรู้ได้

จากความพยายามที่องค์กรได้ตระหนักถึงการปลูกฝังให้พนักงานมีจิตสำนึกของการประหยัดนั้น หากดูผิวเผินแล้วอาจคิดว่าองค์กรจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ พบว่าแท้จริงแล้ว มิใช่ประโยชน์

จะเกิดขึ้นกับองค์กรแต่เพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้ ความมุ่งหวังให้พนักงานมีจิตสำนึกของการประหยัดก็เพื่อความต้องการที่จะลดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้น เพราะหากค่าใช้จ่ายลดลง แน่แน่นอนว่ากำไรที่องค์กรจะได้รับนั้น

ย่อมจะมีมูลค่าที่มากขึ้น เนื่องจากถ้าอะไรจะ
เกิดขึ้นจากการนำรายได้หักด้วยต้นทุนค่าใช้จ่าย
ที่เกิดขึ้น

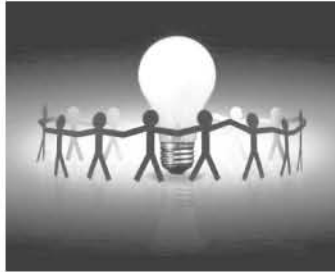
และเมื่อองค์การมีกำไร
ที่มากขึ้น ประกอบกับมีต้นทุน
ค่าใช้จ่ายที่ลดลง จึงเป็นเหตุ
ให้ผลตอบแทนที่พนักงานจะ
ได้รับนั้นย่อมมีมูลค่าที่มากขึ้น
ตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการ

ปรับเงินเดือนที่เพิ่มขึ้น จำนวนโบนัสที่มากขึ้น
รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยในการทำงานที่
จะเกิดขึ้นตามมา จึงเห็นได้ว่าพนักงานจะ
เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการมีจิตสำนึกร่วมกัน
ในการประหยัด (Economy Awareness)
ด้วยเช่นกัน แต่ทั้งนี้คำว่า “ประหยัด” นั้น

ขอให้มองไปที่ทรัพยากรทุกประเภท เช่น
ทรัพยากรในด้านตัวเงิน (Money) เครื่องจักร
และวัตถุดิบ (Machine)
อุปกรณ์ต่างๆ เวลา (Time)
และกำลังคน (Man) ที่ต้องใช้
ในการทำงานแต่ละประเภท
เป็นต้น

ดังนั้น การปลูกจิต
สำนึกเรื่องการประหยัดให้กับ

ตนเองนั้น แน่นอนว่าจะนำประโยชน์มาสู่
ตนเองเช่นเดียวกัน พบว่า นอกเหนือจาก
รายได้ที่มากขึ้นแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังนิสัย
ที่ติดตัวต่อไปด้วยเช่นกัน ซึ่งคุณเอง
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งในการทำงาน
และการดำเนินชีวิตส่วนตัว

คุณภาพประชากร : บทเรียนจากชาวญี่ปุ่น

ปราโมทย์ ประสาทกุล ¹

เมื่อกลางเดือนมีนาคม 2554 ทั่วโลกต้องตกตะลึงและเศร้าสลดกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ญี่ปุ่นต้องเผชิญกับเหตุการณ์วิฤติ ทั้งแผ่นดินไหวรุนแรงขนาด 8 ริกเตอร์ คลื่นสึนามิที่สูงกว่า 10 เมตร รวมทั้งการรั่วไหลของกัมมันตภาพรังสีจากโรงงานปฏิกรณ์ปรมาณู พิบัติภัยครั้งนี้คร่าชีวิตชาวญี่ปุ่นไปหลายหมื่นคน ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินเกินกว่าที่จะประมาณได้

ผมได้ติดตามข่าวพิบัติภัยในญี่ปุ่นมาตั้งแต่วันแรก คือ เมื่อเวลาบ่ายของวันศุกร์ที่ 11 มีนาคม 2554 มีโอกาสได้เห็นภาพข่าวชาวญี่ปุ่นเผชิญชะตากรรมที่โหดร้ายครั้งนี้ แต่ท่ามกลางความทุกข์เข็ญของชาวญี่ปุ่น พวกเราก็ได้รับรู้ข่าวที่ผู้คนทั่วโลกชื่นชมชาวญี่ปุ่น ทั้งที่ผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ การแสดงความคิดเห็นและข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และในวงสนทนาของผู้คนกลุ่มต่างๆ ผมเคยเขียนข้อความอีเมลถึงเพื่อนคนหนึ่ง จบด้วยประโยคว่า “คนญี่ปุ่นกำลัง

ให้บทเรียนที่ดีแก่คนทั้งโลก”

วันนี้ ผมขอนำเรื่องราวของชาวญี่ปุ่นที่ส่งผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตต่อกัน มาถอดความเป็นภาษาไทย เป็นจดหมายจากตำรวจที่ทำงานในพื้นที่ประสบภัยฉบับหนึ่ง และสรุปบทเรียนจากญี่ปุ่นอีกเรื่องหนึ่ง

จดหมายต่อไปนี้ เขียนโดย ฮา มิน ทัน ชาวเวียดนามที่ทำงานเป็นตำรวจในเมืองฟูกูชิม่า เขาเขียนเป็นภาษาเวียดนามถึงเพื่อนที่อยู่ในประเทศเวียดนาม เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2554 บรรณาธิการ New American Media ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ หนังสือ

¹ prpps@mahidol.ac.th

พิมพ์เชิงไฮเดิล ได้นำความในจดหมายนั้น มาเผยแพร่ดังนี้

ภาพจาก <http://news.mthai.com/world-news/106524.html>

เพื่อนรัก

ฉันหวังว่าเพื่อนและครอบครัวคงสบายดี สองสามวันที่ผ่านมานี้ ช่วงเป็นเวลา ที่สับสนวุ่นวายเสียเหลือเกิน เมื่อฉันหลับตา ฉันเห็นแต่ศพคนตาย เมื่อฉันลืมตา ฉันก็เห็น แต่ศพคนตายอยู่อีกนั่นแหละ

พวกเราแต่ละคนต้องทำงานกันวันละ 20 ชั่วโมง แม้กระนั้น ฉันก็ยังอยากให้ วันๆ หนึ่งมีสัก 48 ชั่วโมง เพื่อที่พวกเราจะได้มีเวลาช่วยชีวิตผู้คนได้มากขึ้น พวกเราอยู่ กันที่นี่โดยไม่มีน้ำและไฟฟ้า ส่วนแบ่งอาหาร ที่ได้รับก็น้อยเต็มที เราจัดการเคลื่อนย้าย ผู้ประสบภัยไปไว้ยังที่หนึ่ง ก่อนที่จะมีคำสั่งใหม่ ให้เคลื่อนย้ายพวกเขาไปอยู่ที่อื่นต่อไปอีก

ตอนนี้ฉันอยู่ที่พูกูซิม่า ห่างจากโรงงาน ประมาณราว 25 กิโลเมตร ฉันมีเรื่องมากมาย ที่อยากจะเล่าให้เพื่อนฟัง ถ้าฉันสามารถ

เขียนบรรยายเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ได้ ก็รับรองได้ว่า มันจะเป็นหนังสือตำราเรื่อง ความสัมพันธ์และพฤติกรรมของมนุษย์ ในช่วงภาวะวิกฤติที่มีคุณค่ามากที่สุด

ไม่ว่าเชื่อหรือไม่ในวิกฤติการณ์เช่นนี้ ผู้คนที่ที่ยังสงบนิ่ง พวกเขาแสดงศักดิ์ศรีของ ความเป็นอารยชน พวกเขามีพฤติกรรมที่ดีงาม ดังนั้น เหตุการณ์จึงไม่เลวร้ายไปอย่างที่ น่าจะเกิดขึ้น

ฉันไม่แน่ใจว่า ถ้าทอดเวลาให้นาน ออกไปอีกสักอาทิตย์หนึ่ง อะไรจะเกิดขึ้น เพราะถึงอย่างไร พวกเขาก็คงเป็นมนุษย์

มีความหิว กระหาย และต้องการ รอดชีวิต ขณะนี้รัฐบาลญี่ปุ่นกำลังเร่งส่ง สิ่งของที่จำเป็นไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งอาหารและยารักษาโรค แต่มันก็เหมือนกับ เอาเกลือไปโรยลงในมหาสมุทร

เพื่อนรัก

ฉันมีเรื่องเล็กๆ เรื่องหนึ่งที่จะเล่าให้ฟัง เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กญี่ปุ่นตัวน้อยๆ ที่ให้ บทเรียนแก่ผู้ใหญ่อย่างฉันว่า มนุษยชาติ ควรประพฤติปฏิบัติต่อกันอย่างไร

เมื่อคืนวานนี้ ฉันถูกส่งให้ไปที่โรงเรียน ประถมศึกษาเล็กๆ แห่งหนึ่ง เพื่อช่วยองค์กร การกุศลแจกอาหารแก่ผู้ประสบภัย คนเข้าแถว ต่อคิวกันยาวเหยียด แถวนั้นวกไปวกมา อย่างกับงูเลื้อย ฉันเห็นเด็กผู้ชายอายุราว 9 ขวบ คนหนึ่งยืนต่อคิวอยู่ท้ายสุด

เขาใส่เสื้อยืดตัวเดียว และถุงเท้าขาสั้น

ตอนนั้นอากาศหนาวเย็นมาก ฉันเห็นเข้าก็รู้สึกเป็นห่วงว่า กว่าที่จะถึงคิวของเด็กคนนี้ อาหารที่เอามาแจกก็คงไม่มีเหลืออีกแล้ว ฉันจึงเข้าไปคุยกับเขา เด็กน้อยเล่าว่า เขาอยู่ที่โรงเรียนเมื่อตอนที่เกิดแผ่นดินไหว พ่อทำงานอยู่ไม่ไกล พ่อเกิดแผ่นดินไหว พ่อก็รีบขับรถมาที่โรงเรียน เขายืนรอพ่ออยู่บนระเบียงชั้น 3 ได้เห็นกับตาว่า คลื่นยักษ์สึนามิกวาดเอารถของพ่อเขาไป

ฉันถามถึงแม่ของเขา เด็กน้อยบอกว่าบ้านของเขาอยู่ใกล้ชายหาด แม่และน้องสาวของเขาคงหนีไม่รอด เด็กน้อยเบือนหน้าหนีแล้วเช็ดน้ำตาที่หลังไหล

เด็กน้อยหนาวสั่นสะท้าน ฉันจึงถอดเสื้อแจ็คเก็ตตำรวจ เพื่อให้เขาใส่คลุมทับเสื้อยืด ตอนนั้น ถุงใส่อาหารที่ฉันได้รับปันส่วนมา ก็หล่นออกมาจากเสื้อแจ็คเก็ต ฉันเก็บถุงอาหารแล้วส่งให้เขา “กว่าจะถึงคิวของหนู อาหารก็อาจจะหมดแล้ว หนูเอาส่วนของฉันไปเถอะ ฉันกินแล้ว”

เด็กน้อยรับถุงอาหารจากฉัน แล้วโค้งขอบคุณอย่างสุภาพ ฉันคิดว่าเขาคงจะกินเสียเดี๋ยวนั้น แต่ไม่เป็นอย่างที่ฉันคิด เขาถือถุงอาหารแล้วเดินไปที่ต้นคิ้ว วางถุงนั้นรวมไว้กับถุงอาหารทั้งหมดที่รอแจก

ฉันซ็อก ถามเขาว่า ทำไมไม่กินอาหารที่ฉันให้ ทำไมเอาถุงอาหารที่ฉันให้ไปรวมกับกองอาหารที่จะแจกทั้งหมด เด็กน้อยตอบฉันว่า “เพราะผมเห็นผู้คนอีกมากมายหิวมากกว่าผม ถ้าผมเอาไปรวมไว้ที่นั่น พวกเขา

ก็จะมีโอกาสได้รับแจกอาหารเท่าๆ กัน”

ฉันได้ฟังแล้วก็ต้องเบือนหน้าหนีไม่ให้ใครเห็นฉันร้องไห้

สังคมที่สามารถผลิตเด็ก 9 ขวบที่เข้าใจความหมายของคำว่าเสียสละ ต้องเป็นสังคมที่ยิ่งใหญ่จริงๆ

สุดท้ายนี้ ฉันขอส่งความปรารถนาดีมายังเพื่อนและครอบครัว ตอนนี้ถึงเวลาที่เวรทำงานของฉันกำลังจะเริ่มต้นอีกแล้ว

ธา มิน ทัน

ภาพจาก <http://news.mthai.com/world-news/106524.html>

สุดท้ายนี้ ผมขอนำ “สิ่งที่เราเรียนรู้จากญี่ปุ่น 10 อย่าง” ที่ส่งต่อๆ กันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แบ่งปันให้พวกเราได้อ่านกัน

1. **ความมีจิตใจสงบนิ่ง** ในภาวะทุกข์ยากและน่าตื่นตระหนกเช่นนั้น เราไม่เห็นภาพคนญี่ปุ่นร้องไห้พึมพาย ตีอกชกตัว ทั้งๆ ที่เรารู้ว่า พวกเขาต้องโศกเศร้าอย่างยิ่ง

2. **ความมีศักดิ์ศรี** เราได้เห็นภาพการเข้าแถวต่อคิวอย่างเป็นระเบียบ รอรับอาหาร น้ำ และสิ่งของช่วยเหลือ เราไม่ได้ยิน

ภาพจาก <http://news.mthai.com/world-news/106524.html>

คำผรุสวาท เสียงโวยวาย และไม่เห็นกรียาก้าวร้าวหยาบคาย

3. ความสามารถ เราได้ประจักษ์ในความสามารถของชาวญี่ปุ่น ตัวอย่างเช่นวิศวกรและสถาปนิกที่ออกแบบสร้างอาคารให้แกว่งยิดหมุนได้ ไม่พังทลายง่ายๆ

4. ความมีจิตใจงาม ผู้คนซื้อสิ่งของที่จำเป็น เพื่อคนอื่นๆ จะได้มีโอกาสซื้อของเหล่านั้นด้วย

5. ความมีระเบียบวินัย ไม่มีการปล้นสะดมร้านค้า ไม่บีบบัตรรถไต่กัน ไม่ขับรถแข่งปาดหน้ากัน แม้ในขณะหนีภัย

6. ความเสียสละ คนงาน 50 คนยอมเสี่ยงภัยอยู่ทำงานที่โรงงานปฏิกรณ์ปรมาณู เพื่อสูบน้ำหล่อเลี้ยงโรงงาน โดยไม่รู้ว่าชะตากรรมของตนจะเป็นอย่างไร

7. การไม่ฉวยโอกาส ร้านอาหารลดราคา ตู้เอทีเอ็ม ตั้งอยู่ได้อย่างปลอดภัยโดยไม่มีใครเฝ้า

8. ประสิทธิภาพของการอบรมสั่งสอน เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ ทุกคนแก่และเด็ก ทุกๆ คนรู้ชัดเจนว่า จะต้องทำอะไรบ้างตามที่ได้รับ การฝึกฝนอบรมสั่งสอนมา และพวกเขาก็ทำไปตามนั้น

9. ความรับผิดชอบของสื่อ สื่อมวลชนรายงานข่าวอย่างสงบ ไม่มีการรายงานข่าวอย่างไร้สาระ

10. ความมีทริโอต์ปปะ เมื่อไฟดับในร้านค้า ผู้คนเอาของไปเก็บที่เดิม แล้วเดินออกจากร้านไปเงียบๆ

ผมขอโค้งคารวะ ขอแสดงความนับถือจิตใจของชาวญี่ปุ่นด้วยใจจริงครับ

ชื่อกินไม่หมด คตกินไม่นาน

ศ.ศิลาแลง¹

1. วาจาสัตย์ในโรงเรียนนายร้อย เวสต์ ปอยต์

ที่โรงเรียนนายร้อยเวสต์ ปอยต์ ของอเมริกาซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนนายร้อยชั้นนำของโลก ที่สถาบันแห่งนี้มีการกล่าวคำปฏิญาณทุกวันว่า “นักเรียนนายร้อยต้องไม่โกหก ไม่ลักขโมย ไม่คดโกงและมีให้ผู้อื่นกระทำการข้างต้นด้วย”

ถ้าสังเกตให้ดีเขาจะเริ่มต้นด้วยคำว่า “ไม่โกหก” เป็นอันดับแรก เขาอาจจะเล็งเห็นความสำคัญของวาจาสัตย์ก็เป็นได้ เพราะคนเราลองโกหกได้ ทุกอย่างก็จะตามมา การคดโกง การคอร์รัปชัน การผิดลูกเมียเขาก็ตามเป็นทิวแถว เมื่อหลายปีมาแล้วมีนักเรียนนายร้อย 4 - 5 คน เอาข้อสอบไปทำที่บ้านซึ่งถือว่ามีความผิด แต่เพื่อนๆ ที่รู้เรื่องไม่ยอมรายงานให้อาจารย์ทราบ นักเรียนนายร้อยถูกไล่ออกเกือบทั้งชั้น สาเหตุผิดกฎข้อที่ 4 ที่ว่า “และมีให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวข้างต้นด้วย”

ความซื่อสัตย์นั้นถ้าเราเอาแต่ท่องจำหรือเป็นคำขวัญสวยหรูก็ไม่มีประโยชน์อะไร ทั้งสิ้น ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาทุกคนก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องกล่าวคำปฏิญาณว่า

“ข้าพเจ้า...จะรับใช้ประเทศชาติด้วยความซื่อสัตย์”

โรงเรียนนายร้อยหรือนายเรือของสหรัฐอเมริกา ก่อนที่เขาจะเข้ารับราชการก็ต้องกล่าวคำปฏิญาณว่า

“ข้าพเจ้า...จะรับใช้ประเทศชาติด้วยความซื่อสัตย์”

พิจารณาดูแล้วเป็นคำพูดสั้นๆ แต่มีความหมายมากเหลือเกิน ดีกว่าปฏิญาณเสียจนยืดยาวแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้

เมื่อเวสต์ ปอยต์ ให้นักเรียนเข้าสภานตนแล้วก็จะสอนวิธีให้พวกเขารักษาคำมั่นสัญญานั้น โดยให้พวกเขายึดถือไว้เสมอว่า สิ่งที่เขาพูดนั้นมีความสำคัญเท่ากับสิ่งที่เขากระทำการเรียนรู้ที่จะทำทุกอย่างตามคำพูดนั้นยากเย็น

¹ พ.อ.หลักแก้ว อัมโรสถ ผู้จัดรายการวิทยุรักษ์แผ่นดิน ทาง ททบ.5

พอๆ กับการเรียนภาษาต่างประเทศทีเดียว
กวีไบรอนเคยพูดไว้ว่า คนเรานั้นโกหกตัวเราเอง
มากกว่าที่จะโกหกคนอื่น ดังนั้น บทเรียน
ต่างๆ แห่งการเป็นผู้นำนั้นจะขึ้นอยู่กับการ

ใช้ ภาษา

เหตุผลที่
ภาษาที่ใช้มี
ความสำคัญ
อย่างมาก
เพราะคำพูด

เป็นสื่อกลางให้แก่ผู้นำทุกคน เช่น สัญญาที่
ต้องทำให้สำเร็จ คำร้องขอที่ต้องปฏิบัติตาม
คำพูดที่ปราศจากความจริงทำให้การปฏิบัติ
ล้มเหลว เราต้องยึดถือในสิ่งที่เราพูด

การสอนศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียน
(ไม่ว่าจะเป็นการให้รักษาคำสัตย์ฯ หรือสอดแทรก
ไว้ในชีวิตประจำวันของพวกเขา) คือ การสอน
ให้พวกเขาดำรงชีวิตอยู่อย่างมีเกียรติ พวกเขา
ต้องเริ่มต้นจากบทเรียนที่ง่ายที่สุด คือ พูดแต่
ความจริง จะโกหกไม่ได้ แต่ต้องแยกให้ออก
อันไหนเป็นการโกหก อันไหนเป็นการพลั้งเผลอ
ทั้งนี้ ให้ดูเจตนาของผู้พูดเป็นสำคัญ

ตัวอย่างอีกอันที่จะเห็นได้ชัดเด็ดขาด
กว่าอันแรกคือ นักเรียนคนหนึ่งยังตั้งใจ
เขียนคำตอบในห้องสอบต่อไปอีก หลังจากที่
ครูผู้คุมสอบบอกให้หยุดแล้ว แบบนี้ถือว่า
เขาละเมิดคำสัตย์ฯ เพราะเขาแสดงอาการ
คดโกง การวางปากกาทันทีที่ได้ยินคำสั่งเป็น
นิสัยที่นักเรียนทุกคนต้องปฏิบัติ นักเรียนคนนั้น
ซึ่งเชื่อว่าได้ยินคำสั่งเช่นเดียวกันแต่ไม่ทำตาม

จะต้องออกมาแสดงตัวและยอมรับความผิด
ที่เขากระทำ นักเรียนคนอื่นๆ ซึ่งเห็น
เหตุการณ์นี้ก็มีหน้าที่จะต้องรายงานฟ้องร้อง
เขา นักเรียนคนนั้นจะถูกทำโทษหรือไม่เป็น
เรื่องที่จะไปตัดสินกันทีหลัง

เวสต์ ปอยด์ ตระหนักถึงความสำคัญ
ของเจตนาอย่างมาก ย่อมมีข้อแตกต่างกัน
อย่างแนบแน่นระหว่างการกระทำโดยตั้งใจ
และวางแผนไว้ดีแล้ว กับการกระทำโดยไม่ได้
ตั้งใจอย่างเช่น การโกหกกับการพลั้งเผลอ
การที่จะไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นเลยนั้น
เป็นไปไม่ได้ และออกจะเป็นการเข้มงวด
เกินไปหน่อย ทำให้ไม่เหลือช่องว่างสำหรับ
การปรับปรุงแก้ไขเลย แต่อย่างไรก็ดี คนเรา
ควรจะมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของ
ตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการโกหกหรือเป็นการ
พลั้งปากออกไปโดยไม่ตั้งใจ ถึงแม้ว่าการ
โกหกจะมีดีกรีความเลวร้ายมากกว่า เพราะ
เป็นการกระทำโดยเจตนาก็ตาม

ดูอย่างเรื่อง “การหยิบบิ๊มของ” ของ
นักเรียนเป็นตัวอย่างที่ เวสต์ ปอยด์ ห่วงพัก
ของนักเรียนไม่มีการลือกประทุ ดังนั้น ถ้า
นักเรียนคนไหนต้องการอะไร เช่น หนังสือ
เล่มเล็ก ก็สามารถจะเดินเข้าไปหยิบของในห้อง
ของคนอื่นได้ขณะที่เจ้าของไม่อยู่ในห้อง
แต่ก็มีธรรมเนียมอยู่ว่า เขาควรจะทิ้งโน้ต
บอกกล่าวไว้ อย่างไรก็ตาม บางครั้งเพราะ
ความรีบเร่งก็มีการหยิบบิ๊มกันโดยไม่ได้ทิ้ง
โน้ตไว้ตราบดีที่นักเรียนคนนั้นตั้งใจว่าจะคืน
หนังสือเล่มนั้น การกระทำของเขานับเป็น

ความพลั้งเผลอ ไม่ใช่การขโมยจึงไม่ถือว่าเป็นการละเมิดคำสัตย์ฯ แต่ถ้ามีใครรายงานเรื่องของเขา เขาก็จะมีความผิดในฐานะขาดความรับผิดชอบ ถือเป็นโทษให้เขาถูกลงโทษได้

เป็นที่แน่นอนว่าทางโรงเรียนจะใช้การลงโทษสถานหนัก เฉพาะเมื่อมีการละเมิดคำสัตย์ฯ เท่านั้น การประชุมพิจารณาความผิดนี้ กระทำกันราวกับเป็นการพิจารณาคดีในศาล มีการเสนอหลักฐานพยานและข้อโต้แย้ง หลังจากนั้นกรรมการผู้พิทักษ์คำสัตย์ฯ จะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด ถ้านักเรียนคนใดถูกตัดสินว่ามีความผิดจริง เขาจะถูกไล่ออกจากโรงเรียน (คนๆ เดียวที่มีอำนาจลดหย่อนผ่อนโทษให้เขาได้คือ ผู้บัญชาการของโรงเรียน)

มีนักเรียนคนหนึ่งถูกพิพากษาความผิดที่จะละเมิดคำสัตย์สองกระทงด้วยกัน เขาถูกกล่าวหาว่าทำการลอกข้อมูลจากแฟ้มข้อมูลในคอมพิวเตอร์ของนักเรียนอีกคนหนึ่ง เปลี่ยนแปลงรายละเอียดนิดหน่อยแล้วนำไปส่งอาจารย์ในนามของเขา เขาถูกตัดสินว่ามีความผิดเพราะทั้งคดโกงและโกหกเลยถูกให้ออกจากโรงเรียนไป

ความสัตย์ซื่อสร้างคุณธรรมร่วมกัน อย่างไร

นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการรักษากฎสามข้อแรกของคำสัตย์ปฏิญาณ ที่ว่า ไม่โกหก ไม่ลักขโมย ไม่คดโกง แต่กฎข้อที่สี่ที่ว่า “ต้องไม่ยินยอมให้ใครกระทำการเหล่านี้”

พวกเขายังมีความขัดข้องสับสนอยู่

หลายๆ คนก็โตมาด้วยความเชื่อว่า เขาต้องไม่หักหลังเพื่อนฝูง และการเรียนการสอนที่ เวสต์ ปอยด์ ก็ย้ำเรื่องนี้ด้วย นักเรียนทุกคนเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือเพื่อนที่ตกอยู่ในฐานะลำบากต่างๆ วิธีทางที่เขาจะทำได้ เช่นเดียวกับทางกองทัพต้องการให้ผู้บัญชาการทุกคนต้องดูแลนายทหารในความรับผิดชอบของเขาทุกคน แต่ทางโรงเรียนก็ย้ำให้นักเรียนทุกคนเคารพคำสัตย์ฯ ซึ่งก็หมายความว่านักเรียนอาจจะต้องเจอกับภาวะยุ่งยากใจ ที่จะต้องรักษาคุณธรรมประจำสถาบันเหนือความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นระหว่างพวกพ้อง

ถ้าเวสต์ ปอยด์ ละเว้นกฎข้อสุดท้ายนี้แล้ว การจะสร้างองค์การให้มีประสิทธิภาพย่อมเป็นไปไม่ได้เลย อันตรายของการที่พวกพ้องเกาะกลุ่มกันเหนียวแน่นก็คือ จะทำให้เป้าหมายของกลุ่มมีความสำคัญมากกว่าเป้าหมายขององค์การที่พวกเขามีส่วนร่วมอยู่องค์การจะกลายเป็น “พวกเขา” ไปแทนที่จะเป็น “พวกเรา” กฎข้อที่สี่ของคำสัตย์จะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจว่า คุณธรรมขององค์การควรมีความสำคัญเหนือความจงรักภักดีในระหว่างพวกพ้อง

องค์การที่เป็นปึกแผ่นแน่นหนาอย่าง เวสต์ ปอยด์ เกิดขึ้นได้จากการที่สมาชิกทุกคนมีคุณธรรมเป็นสมบัติประจำตัว จึงได้รวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่น การเป็นผู้นำในลัทธิปัจเจกบุคคลที่เน้นให้ต่างคนต่างมี

จุดเด่นแตกต่างกันไป การ “นำ” ของพวกเขา ย่อมไม่มั่นคงแน่นอนหนา เหมือนกับผู้นำ ที่ถือเอาการมีคุณธรรมร่วมกันเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อนักเรียนคนใดละเมิดกฎแห่ง คำสัตย์ฯ เขากำลังบ่อนทำลายรากฐานและ จุดมุ่งหมายของสถาบันและสมาชิกคนอื่นๆ ของสถาบันด้วย

ถ้าเวสต์ ปอยต์ ยินยอมให้นักเรียน เพิกเฉยกับการโกหกของคนอื่นแทนการ รักษาคำสัตย์ข้อสุดท้าย ก็เท่ากับว่าส่งเสริม ให้พวกเขาเห็นว่าการละเลยเพิกเฉยเป็น คุณธรรมที่สูงสุด แต่ทางโรงเรียนต้องการ สอนว่ามีพฤติกรรมบางอย่างที่เราไม่ควรจะ ทำเป็นเอาหูไปนาเอาตาไปไร่กับมัน

ท้ายที่สุดก็รักษากฎแห่งคำสัตย์สอนให้ นักเรียนนายทหารทุกคนไม่เพียงแต่ผูกพัน กันเอง แต่จะผูกพันกับคุณธรรมของสถาบัน อันมีเกียรติอย่างเหนียวแน่นกว่า การที่เขา รู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า ย่อมทำให้เขาอยากจะทำความดีและจะ พัฒนาตัวเองขึ้นเรื่อยๆ เขาจะรู้จักประเมิน คุณค่าของตนเองและบทบาทที่มีต่อทีมของเขา และต่อสถาบันของเขา เขาจะมีความจงรัก รักดีต่อตัวของเขาเอง ต่อหมวดของเขา และที่สำคัญคือ สถาบันและคุณธรรมที่ สถาบันยึดถือ (ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง การเคารพในตัวบุคคลผู้อื่น และทรัพย์สินของเขา) จะเรียกว่า เป็นความ จงรักภักดีถึงสองชั้นก็คงจะได้

2. ความซื่อสัตย์ของกวนอู

ในจำนวนคนจีนว่า 1,200 ล้านคน กวนอูได้ชื่อว่าเป็นแบบฉบับของคนซื่อ ที่มีมิตรและศัตรูต่างให้การยกย่อง เมื่อกวนอู ตายแล้ว ผู้คนทั้งปวงได้ยกฐานะจากคน ธรรมดาให้เป็นเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์จึง มีศาลเจ้ากวนอูให้คนบูชาอยู่ทั่วทั้งในเมืองจีน และเมืองไทย

ณ เมืองโก่เหลียง มีชายฉกรรจ์ผู้หนึ่ง ร่างสูงหกศอกเศษ หน้าแดง หนวดงาม นามว่า “กวนอู” ได้ฆ่าเศรษฐีที่ชั่วช้าคนหนึ่งตาย ชาวเมืองต่างพากันดีใจ แต่กฎหมายไม่อาจ ยกโทษให้ จึงต้องหนีอาญาแผ่นดินไปตาม หัวเมืองต่างๆ จนมาพบเล่าปี่และเตียวหุย ทั้งสามได้สาบานว่า “จะเป็นเสมือนพี่น้อง ร่วมท้องเดียวกัน มีสุขร่วมสุข มีทุกข์ร่วมเศร้า จะซื่อตรงต่อกันจนวันตาย ให้ประจักษ์แก่ สายตายโลก”

ต่อจากนั้น ได้อาสาปราบโจรโพกผ้าเหลือง จนมีชื่อเสียง กวนอูถือจ้าวหนัก 82 ชั่ง เป็นอาวุธ เพลงจักรของกวนอูนั้นไร้ผู้เทียมทาน หากรบผู้ใดไม่ทัน สามเพลง ผู้นั้น ต้องตกม้าตาย ฝีมือของกวนอู ได้ประจักษ์แก่ สายตาคนทั้งหลาย เมื่อโจโฉปราบ ตั้งโต๊ะได้แล้ว คิดตั้งตนเป็นใหญ่

ก่อนการกบฏต่อพระเจ้าเหียนเต๋ เล่าปีกับโจโฉจึงต้องรบพุ่งกัน เมื่อเล่าปีเพลียงพลล่าแก่ข้าศึก กวนอูมีหน้าที่รักษาเมืองแห่ฝื่อและครอบครัวของเล่าปี โจโฉใช้อูบายให้กวนอูออกรบแล้วล้อมจับไว้ จากนั้นส่งทหารลอบเข้าเมือง จับภรรยาของเล่าปีเป็นตัวประกัน แล้วขู่บังคับให้กวนอูยอมแพ้ กวนอูเป็นห่วงพี่สะใภ้ จึงยอมอยู่รับใช้โจโฉ โดยมีสัญญา 3 ข้อดังนี้

1. ต้องถือว่ากวนอูเป็นข้าของพระเจ้าเหียนเต๋ มิใช่ข้าของโจโฉ
2. ห้ามทำอันตรายพี่สะใภ้
3. ถ้ารู้ข่าวว่าเล่าปีมีชีวิตอยู่เมื่อใด ตนจะไปหาเล่าปีทันทีโดยห้ามโจโฉขัดขวาง

สัญญา 3 ข้อนี้โจโฉหนักใจอยู่เพียงข้อเดียวคือข้อ 3 แต่ก็คิดเข้าข้างตนเองว่าขนาดเล่าปียากจนชั้นแค้น เลี้ยงดูกวนอูตามมีตามเกิด กวนอูยังภักดีถึงเพียงนี้ เรามีทุกอย่างเหนือกว่าเล่าปี หากเลี้ยงดูกวนอูให้ถึงขนาดกวนอูยอมภักดีต่อตนมากกว่าเล่าปีแน่นอน

เพื่อต้องการให้กวนอูผิดใจกับเล่าปีระหว่างเดินทัพ โจโฉจัดที่พักโรงแรมให้กวนอูกับภรรยาของเล่าปีอยู่เรือนเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้กวนอูล่วงเกินพี่สะใภ้ แต่ปรากฏว่า กวนอูกลับจุดเทียนดูหนังสืออยู่หน้าประตูจนตลอดรุ่งทุกคืน หากมีทุกข์ก็พูดจาได้ถามกันเพียงหน้าประตู ความข้อนี้รู้ถึงโจโฉก็ท้อใจ

ครั้งหนึ่ง โจโฉเห็นกวนอูสวมเสื้อเก่าและขาด จึงให้เสื้ออย่างดีตัวใหม่แก่กวนอู

แต่กวนอูกลับสวมเสื้อตัวใหม่ไว้ข้างใน แล้วเอาเสื้อตัวเก่าสวมทับไว้ข้างนอก โจโฉเห็นเข้าจึงถามว่า “ท่านกลัวเสื้อตัวใหม่จะเก่าหรือจึงทำเช่นนี้” กวนอูตอบว่า “เสื้อตัวเก่านี้เป็นของเล่าปีให้ บัดนี้ เล่าปีอยู่ที่ใดมิได้แจ้งข้าพเจ้าจึงเอาเสื้อตัวนี้ใส่ขึ้นนอก หวังจะดูต่างหน้าเล่าปี”

และอีกครั้งหนึ่ง โจโฉให้ม้าเช็กเชาว์แก่กวนอู ทำให้กวนอูพอใจยิ่งนัก ต่างจากสิ่งของอื่นๆ ที่ได้รับทุกครั้ง โจโฉสังเกตเห็นจึงถามกวนอูซึ่งก็ได้คำตอบว่า “ม้าตัวนี้ฝึกดีนัก เดินทางได้วันละหมื่นเส้น จึงดีกว่าทรัพย์สินอื่นๆ เพราะเมื่อรู้ข่าวว่าเล่าปีอยู่ที่ใดก็จะได้ไปถึงโดยเร็ว” โจโฉได้ฟังรู้สึกน้อยใจจึงตัดพ้อว่า “เราทำดีกับท่านน้อยกว่าเล่าปีหรือไร ท่านจึงไม่ยอมตัดใจจากเล่าปี” กวนอูยอมรับว่า โจโฉมีบุญคุณต่อตนมากก็จริง แต่เล่าปีนั้นได้ให้คำสัตย์และสาบานต่อกันไว้จะเปลี่ยนเป็นอื่นนั้นมิได้ แล้วกวนอูก็ให้วาจาสัตย์กับโจโฉว่า ก่อนจากไปต้องทดแทนคุณโจโฉอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตาม กวนอูได้ทำงานให้โจโฉอย่างสุจริตด้วยการออกรบกับอ้วนเสี้ยว ซึ่งขณะนั้นเล่าปีได้ไปอาศัยอยู่ด้วย จากการรบครั้งนั้นทำให้ทราบข่าวว่าเล่าปีอยู่ที่เมืองกิจัว จึงหลบหนีพร้อมกับพี่สะใภ้ โดยเขียนหนังสือทิ้งไว้ “ซึ่งท่านมีคุณทะนุบำรุงข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าคิดถึงคุณอยู่ แต่จะกลับลอบคุณเล่าปีนั้นไม่ได้” ระหว่างทางกวนอูได้ผ่านายด่านฝ่ายโจโฉที่ขัดขวางเสียหลายคน

ถ้าเป็นคนอื่น โจโฉคงต้องจับตัวมาลงโทษ แม้โดยนิสัยแล้วโจโฉจะเป็นคนที่เห็นแก่ประโยชน์ตนก็อดตั้งต้นในความซื่อสัตย์ของ กวนอุไม่ได้ และยังขึ้นม้าไปส่งกวนอุถึง นอกเมืองด้วยใจนับถือและอาลัย พร้อมทั้ง กล่าวสดุดีกวนอุต่อหน้าทหารของตนว่า “เรานี้เป็นคนบุญน้อย จึงมิได้ทำไว้สมปรารถนา”

ด้วยอำนาจแห่งความสัตย์ ทำให้กวนอุ พ้นจากภัยพิบัติหลายครั้ง เช่นตอนเปียนฮี้ คิดกลลวงกวนอุไปที่วัดก๊กซื่อ ก็เพิกเฉยให้ หลวงจินเปาแจ้งบอกให้รู้ตัวเสียก่อน ตอนที่ อองเซ่งคิดจะทำร้าย ก็บังเอิญให้โอบันแจ้ง ให้รู้ตัว ดังนี้ โบราณจึงกล่าวว่า “เทพเจ้า ย่อมคุ้มครองผู้ถือสัตย์นั้น” หรือ “สุจริตคือ เกราะกำบังศาสตร์พ้อง” ย่อมถูกต้องโดย แท้จริง

ภายหลังที่กวนอุกลับไปอยู่กับเล่าปี่แล้ว โจโฉกับเล่าปี่ต่างรบพุ่งกัน ขงเบ้งเสนาธิการ ของเล่าปี่วางแผนการรบจนทำให้โจโฉ แดกทัพ ขงเบ้งใช้ให้กวนอุไปรอดักตัดศีรษะ โจโฉ แต่เกรงว่ากวนอุจะระลึกถึงคุณของโจโฉ จนไม่กล้าตัดศีรษะ จะทำให้เสียการใหญ่ กวนอุยืนยันหนักแน่นว่า ถ้าไม่ได้ศีรษะโจโฉ มาให้ขงเบ้ง จะตัดศีรษะของตนเอง

ครั้นโจโฉแตกทัพหนีตายออกมาได้ ถึงด่านสุดท้ายเห็นกวนอุยืนถือจ้าวรอออยู่ ก็รู้ทันทีว่าตนรอดตายแล้ว เพราะเพียงแต่ ประารถถึงบุญคุณเดิมกวนอุต้องยอมไว้ชีวิต และปล่อยตนไปแต่โดยดี เหตุการณ์เป็นไป ตามที่คาดคิดไว้ กวนอุกลับมาสารภาพผิด

กับขงเบ้ง โดยยินดีที่จะตัดศีรษะของตนแทน ศีรษะของโจโฉ ขงเบ้งเห็นกวนอุซื่อซื่อกระปี่ หมายตัดศีรษะของตนเองก็รีบห้ามไว้ แล้ว กล่าวว่า “เรารู้แต่ต้นแล้วว่า ท่านต้องไม่ฆ่า โจโฉ เพราะเหตุแห่งบุญคุณเดิม และเพราะ เราได้ตรวจดูดวงชะตาของโจโฉแล้ว ยังไม่ ถึงฆาต จึงใช้ให้ท่านทำงานนี้ เพื่อหวังให้ ท่านทดแทนคุณโจโฉ ต่อไปภายหน้าจะได้ไม่ ติดค้างกัน”

กวนอุได้ติดตามรับใช้เล่าปี่จนวาระ สุดท้ายของชีวิต กวนอุตายเพราะความสัตย์ เมื่อถูกล้อมอยู่ที่เมืองเป็กเสียวนั้น ชุนกวนให้ จูกัดกิ้นมาเกลี้ยกล่อม แต่กวนอุไม่ยอม กวนอุหนีออกจากเมืองเป็กเสียพร้อมกับ ทหารร้อยคนเศษ

กวนอุเพื่องวล้ำลูกวางอุบายตกลง ไปในหลุมพรางจนขาหัก และถูกจับตัวในที่สุด แม้ความตายมารออยู่ตรงหน้า กวนอุก็ไม่ ยอมละทิ้งความสัตย์ที่ให้ไว้กับเล่าปี่และ เตียวหุย ถ้าไม่เป็นเพราะโจโฉมยุยงชุนกวน ว่า “ขนาดโจโฉเลี้ยงดูกวนอุอย่างดี ยังไม่ สามารถเปลี่ยนใจกวนอุได้ แล้วท่านจะ ชุบเลี้ยงกวนอุไว้เพื่อประโยชน์อันใด เห็นควร ให้ฆ่าเสีย” ชุนกวนจึงสั่งฆ่ากวนอุ ทั้งที่แต่ แรกจะยกโทษตายให้ เพราะมีความเลื่อมใส ในความสัตย์อันมั่นคงของกวนอุ ผู้อ่านจะ เห็นว่า ผู้มีความสัตย์นั้นแม้พญามัจจุราชยังรังรอง

ศพของกวนอุถูกส่งไปให้โจโฉ ด้วย ชุนกวนหวังอุบายในทางการเมือง แต่โจโฉ กลับนำศพกวนอุบรรจุหีบไม้หอม และจัด

งานศพให้สมเกียรติชายชาตินักรบ ท่ามกลาง การกราบไหว้บูชาของผู้ที่เป็นทั้งมิตรและ ศัตรู เพราะเขามีชีวิตที่ซื่อสัตย์ตั้งแต่ต้น จนถึงวาระสุดท้ายนั่นเอง

อำนาจของความจริงเป็นอำนาจ อันศักดิ์สิทธิ์ ไม่เพียงแต่ซาบซึ้งในหัวใจคน แม้แต่สัตว์ก็ยังรู้สึกในความสัตย์ซื่อ เมื่อ กวนอูตายแล้ว น้ำของกวนอูไม่ยอมกินข้าว กินน้ำ และตายตามเจ้าของไปในไม่ช้า ไม่ยอมให้หลังสัมผัสกับผู้อื่นนอกจาก เจ้านายของมัน

3. เปาบุ้นจิ้น

เปาบุ้นจิ้น อ่านออกเสียงเป็นภาษา จีนกลางว่า “เปาเจิ้น” แปลว่า ผู้ช่วยเหลือ เกือบลูก ชาวจีนเรียกชื่อท่านว่า “เปากง” แปลว่า ท่านปู่เปา และยกย่องเป็น “เปาซิง- เทียน” แปลว่า เปาผู้บริสุทธิ์ ส่วนชื่อ “เปาบุ้นจิ้น” เป็นชื่อที่คนไทยเรียก แปลว่า ขุนนาง ฝ่ายบุ้นเปาจิ้น

เปาบุ้นจิ้นเกิดใน ค.ศ. 999 (พ.ศ. 1542) ในราชวงศ์ซ้องหรือซ่ง รัชกาลของ พระเจ้าซ้องจินจงฮ่องเต้ เป็นชาวเมืองเหอเผย แคว้นหลูโจว ในปัจจุบันคือเมืองเหอเผย มณฑลอันฮุย มีบิดาชื่อ เปาเย่บ้วน มารดาชื่อ นางหลี่ลี้อันหยิน มีพี่ชาย 2 คน ชื่อ เปาบุ้นท้ย และเปาบุ้นลั่น พวกเขาเป็นตระกูลที่มั่งมี เงินทอง มีชื่อเสียงโด่งดังมาแต่ดั้งเดิม เปาเย่บ้วน เป็นคนใจดีชอบทำการกุศลอยู่ เสมอมิได้ขาด

เมื่อเปาบุ้นจิ้นเกิดปรากฏว่ามีกลิ่น หอมตลบไปทั้งบ้าน เมื่อคลอดออกมามีแสง สว่างปรากฏขึ้นทั่วทั้งบ้าน ชาวบ้านได้เห็น แสงสว่างพากันตกใจ คิดว่าบ้านเปาเย่บ้วน เกิดไฟไหม้ ช่วยกันตักน้ำมาจะช่วยดับไฟ

กล่าวกันว่า เปาบุ้นจิ้นเป็นเทพฝ่ายบุ้น อยู่บนสวรรค์ เจ็กเซียนฮ่องเต้ให้มาจุติใน โลกมนุษย์ตามคำอธิฐานของพระเจ้าจิ้นซี ฮ่องเต้

เปาบุ้นจิ้นเมื่อเกิดมาปรากฏว่ามีหน้าดำ ผิดกับเด็กธรรมดาทั่วไป ชาวบ้านเมื่อทราบว่ นางหลี่ลี้อันหยินคลอดบุตร ต่างก็พากันมา เยี่ยม เมื่อเห็นทารกหน้าดำปี้ ก็นึกรังเกียจ คิดว่าเป็นปีศาจมาเกิดหน้าดำจึงผิดมนุษย์ ทำให้เปาเย่บ้วนใจคอไม่ดี คิดไปในทาง อกุศลคิดว่าเด็กคนนี้จะปีศาจมาเกิด ชินเลี้ยงไว้คงเป็นเสียดจัญไรแก่บ้าน จึงได้ ปรึกษากับนางหลี่ลี้อันหยินภรรยา เห็นพ้อง ต้องกันว่าต้องเอาไปทิ้งไว้ในป่า หากเอา ไว้ในบ้านจะนำความพินาสมาสู่ตระกูลเปา

นางหลิวลี่ บุตรสะใภ้คนโตผู้มีสติปัญญา ได้ฟังบิดามารดาปรึกษากันว่าจะเอา

เปาบุ้นจิ้นไปทิ้งไว้ในป่า จึงขอร้องบิดามารดาจะรับเลี้ยงไว้ ถ้ามีภัยอันตรายเกิดขึ้นจะขอรับผิดชอบเอง ไม่ให้เสียแก่บิดามารดา แม้บิดามารดาจะโกรธและก็ไม่เห็นด้วย แต่นางหลิวสี่สะใภ้ก็ต้อดั่งที่จะรับเลี้ยงทารกนางหลิวสี่ได้เห็นนิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะที่เปาบุ้นจิ้นคลอดออกมา นางเชื่อว่าโตขึ้นเด็กคนนี้จะต้องเป็นผู้มีบุญวาสนามาก จึงรับทารกเปาบุ้นจิ้นไปเลี้ยงด้วยความรักความเมตตาและความเอาใจใส่

เปาบุ้นจิ้นเป็นเด็กดี ไม่มีความประพฤติเสียหาย มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอ เมื่อเป็นเด็กก็มีความปรารถนาที่จะเป็นขุนนาง ไม่ชอบการทำงาน ทำไร เปาบุ้นจิ้นมีความคิดเมื่อครั้งเป็นเด็กว่า

“ถ้าขึ้นเราเลี้ยงควายอยู่อย่างนี้ก็หาประโยชน์ไม่ บรรดาท่านที่เป็นขุนนางผู้ใหญ่ โดยมากเป็นผู้เล่าเรียนหนังสือ การทำไรไถนาได้แต่หาเลี้ยงชีพพอเลี้ยงปากท้องไปวันหนึ่งๆ เท่านั้น กระทำชื่อเสียงของตนให้โด่งดังปรากฏอยู่ในแผ่นดินไม่ เราควรต้องพยายามเล่าเรียนหนังสือ ถ้ามีวาสนาจะได้เป็นขุนนางกับเขาบ้าง”

นางหลิวสี่ผู้เป็นสะใภ้ ซึ่งเลี้ยงดูเปาบุ้นจิ้นเหมือนบุตร เห็นว่าเปาบุ้นจิ้นสนใจในการศึกษาเล่าเรียน จึงให้เปาบุ้นจิ้นไปศึกษาเล่าเรียนกับหลิวแซชินแส ที่ตำบลไทเฟง โดยให้เงินยี่สิบตำลึงแก่หลิวแซชินแสเป็นค่าเล่าเรียน เปาบุ้นจิ้นจึงได้ศึกษาเล่าเรียน

กับหลิวแซชินแส เปาบุ้นจิ้นเป็นผู้มีปัญญาไว มีความจำดีแม่นยำในคำสอน ทำให้ชินแสมีความเมตตาและรักใคร่มากกว่าเด็กคนอื่น เมื่ออายุได้ 17 ปี จึงได้กลับมาทำไรไถนาที่บ้าน แต่เปาบุ้นจิ้นก็ยังสนใจในการศึกษาเล่าเรียนอยู่เสมอ กลางวันทำนา กลางคืนดูหนังสือจนตีกเพราะอยากจะได้เป็นขุนนาง

ใน ค.ศ. 1027 (พ.ศ. 1570) เมื่อเปาบุ้นจิ้นอายุได้ 29 ปี พระเจ้าช้องจินจงฮ่องเต้ได้ทรงประกาศรับสมัครสอบไล่เพื่อเป็นขุนนาง ผู้สมัครต้องเดินทางไปสอบที่เมืองหลวง เปาบุ้นจิ้น ทราบว่ามีการสอบไล่เป็นขุนนาง จึงไปขออนุญาตบิดามารดาและนางหลิวสี่ที่สะใภ้เพื่อเดินทางไปสอบไล่เป็นขุนนางที่เมืองหลวง นางหลิวสี่ที่สะใภ้ได้ให้เงินห้าสิบตำลึงเพื่อเป็นค่าเดินทาง

ผู้สมัครเข้าสอบผู้ใดได้คะแนนสูงสุดจะได้เป็นขุนนางตำแหน่งจอหงวน ผู้สอบได้คะแนนรองลงมา จะได้เป็นขุนนางตำแหน่งต่ำลงมา เปาบุ้นจิ้นเป็นผู้มีความรู้มาก สามารถตอบได้ถูกต้องและว่องไวกว่าผู้อื่น พระเจ้าช้องจินจงฮ่องเต้ได้ทรงตรวจคำตอบของเปาบุ้นจิ้น ซึ่งมีความรู้สูงกว่าคนอื่น จึงโปรดให้เป็นขุนนางตำแหน่งจอหงวน

พระเจ้าช้องจินจงฮ่องเต้ได้รับสั่งให้เปาบุ้นจิ้นเข้าเฝ้า เมื่อทรงเห็นเปาบุ้นจิ้นหน้าดำ ขี้เหร่ ไม่สมตำแหน่งจอหงวน จึงมีรับสั่งให้เลือกผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เปาบุ้นจิ้นจึงไม่ได้รับการบรรจุเป็นขุนนางเพราะหน้าดำ

เปาบุ้นจิ้นมีความเสียใจมาก จึงคิด

ฆ่าตัวตาย ขุนนางแย้งดันเห็นเปาบุ้นจิ้นจะผูกคอตาย จึงช่วยไว้ เมื่อได้กราบทูลว่า เปาบุ้นจิ้นไม่ได้รับความยุติธรรมจึงเข้าเฝ้าฮ่องเต้ กราบทูลว่าการสอบครั้งนี้เปาบุ้นจิ้นมีความรู้ดีกว่าคนอื่น แต่ไม่ได้รับการบรรจุต่อไปข้างหน้าคนมีวิชาความรู้จะท้อถอยบ้านเมืองจะขาดคนมีความรู้สำหรับทำนุบำรุงบ้านเมือง เปาบุ้นจิ้นจึงสอบได้ “จิ้งซือ” รับตำแหน่ง “ต้าหลี่ผิงซือ” เป็นเลขานุการนายอำเภอเจียนฉาง มณฑลเจียนสี

ปรากฏว่าบิดามารดาของเปาบุ้นจิ้นซึ่งมีอายุมากแล้วป่วยไม่สบาย เปาบุ้นจิ้นจึงลาออกจากราชการมาอยู่บ้านเพื่อดูแลปรนนิบัติบิดามารดา ด้วยความกตัญญู กตเวที เมื่อบิดามารดาเสียชีวิตแล้ว ก็เฝ้าดูแลทำความสะอาดสุสานของบิดามารดาอยู่ตลอดมาด้วยความกตัญญู ทำให้ญาติๆ ต้องเตือนสติเพื่อเห็นแก่อนาคต แนะนำให้กลับไปรับราชการ

ใน ค.ศ. 1037 (พ.ศ. 1580) เมื่อเปาบุ้นจิ้นอายุได้ 39 ปี จึงกลับไปรับราชการใหม่ ได้รับตำแหน่งเป็นนายอำเภอเทียนฉาง มณฑลอานเหมย

ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายอำเภอ เปาบุ้นจิ้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม เป็นขุนนางตงฉินที่ประพฤติเที่ยงตรง ถือความยุติธรรมเป็นหลัก ไม่ประจบสอพลอ สามารถคลี่คลายคดีต่างๆ ด้วยสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ได้ตัดสิน

คดีต่างๆ ด้วยความยุติธรรม โดยปราศจากอคติ ไม่รับสินบนจากใครและไม่เห็นแก่ผู้ใด ไม่ว่าผู้นั้นจะมีอำนาจหรือเป็นขุนนางชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นเชื้อพระวงศ์ เปาบุ้นจิ้นได้นำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ผู้ที่กระทำผิดร้ายแรงก็ประหารชีวิต ได้ช่วยให้ผู้ถูกกล่าวหาบริสุทธิ์ ซึ่งหลายคนเป็นคนยากจนที่ถูกรังแกจากขุนนางกังฉินและคนมีเงินให้พ้นจากโทษ

เปาบุ้นจิ้นได้พิจารณาคดีหลายคดี ให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรจับอันธพาลตั้งตัวเป็นโจร ช่มเหงชาวบ้าน รีดไถเงิน เอาลูกเมียชาวบ้านมาเป็นนางบำเรอ มาลงโทษตามกฎหมาย โดยมีได้เกรงกลัวอำนาจอิทธิพลผู้ใด ได้รับการยกย่องสรรเสริญจากราษฎรทั่วไป

เปาบุ้นจิ้นได้เคยกล่าวไว้ว่า

“ขุนนางที่ซื่อสัตย์สุจริต” คือแบบอย่างของราษฎร

ขุนนางที่ละโมภฉ้อฉลคือโจรปล้นราษฎร”

ชื่อเสียงเกียรติคุณของเปาบุ้นจิ้นในการตัดสินคดีด้วยสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดด้วยความเด็ดขาดและยุติธรรม ด้วยความซื่อตรงต่อหน้าที่ และด้วยความจงรักภักดีต่อฮ่องเต้ ได้เป็นที่เลื่องลือทั่วไป สร้างความชื่นชมยินดีแก่ประชาชนที่เป็นสุจริตชน และขุนนางที่เป็นตงฉิน ในขณะเดียวกันก็สร้างความหวั่นหวาดและความเกลียดชังแก่พวกที่ประพฤติทุจริต คิดมิชอบ และขุนนางกังฉินที่ถูกเปาบุ้นจิ้นขัดผลประโยชน์

และลงโทษ

ใน ค.ศ. 1040 (พ.ศ. 1583) เปาบุ้นจิ้น ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตอนโจว และตำแหน่ง “เถียนจงเงิน” (ข้าราชการสำนัก)

ใน ค.ศ. 1043 (พ.ศ. 1586) เมื่อ เปาบุ้นจิ้นอายุ 44 ปี พระเจ้าซ่งจินจงฮ่องเต้ ได้ทรงให้ข้าหลวงเชิญลายพระหัตถ์ออกไป เรียกตัวเปาบุ้นจิ้นเข้ามารับราชการในเมืองไคฟง ซึ่งเป็นเมืองหลวง ในลายพระหัตถ์มีข้อความว่า “เปาบุ้นจิ้นมีความอุตสาหะในหน้าที่ราชการ หมั่นสอดส่องความทุกข์สุขของราษฎร ให้มีความร่มเย็นทั่วหน้ากัน เห็นว่าเปาบุ้นจิ้น มีความจงรักภักดีต่อบ้านเมืองโดยแท้ เรามีความยินดีเป็นที่สุด จึงให้นายทหารรักษาพระองค์ ออกมา เรียกตัวเปาบุ้นจิ้นเข้าไปยังเมืองหลวง จะได้แต่งตั้งให้มียศศักดิ์สูงขึ้นไป ตามสมควรแก่ความชอบ”

เปาบุ้นจิ้นได้เดินทางไปเมืองไคฟง ซึ่งในขณะนั้นเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์ซ่ง ได้เข้าเฝ้าพระเจ้าซ่งจินจงฮ่องเต้ ซึ่งทรงแต่งตั้งให้เปาบุ้นจิ้นเป็นเจ้าเมืองไคฟงและผู้พิพากษาศาลไคฟง

เปาบุ้นจิ้นได้มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงระเบียบแบบแผนต่างๆ ให้ดีขึ้นตามระบบเกา การฟ้องศาลห้ามมิให้ประชาชนเข้าหาโดยตรง แต่เปาบุ้นจิ้นได้เปลี่ยนแปลงให้สามารถเข้าร้องทุกข์ถึงตัวท่านโดยการเปิด

ประตูศาล

เปาบุ้นจิ้นยังเคยเดินทางไปยังประเทศเหลียวของเผ่าคีตันซึ่งเป็นคู่ศึกของราชวงศ์ซ่ง ทำหน้าที่ทูตเจรจาเป็นผลสำเร็จ

นอกจากนั้น เปาบุ้นจิ้นยังเคยดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง ดูแลประชากรทั่วประเทศ การเก็บภาษีอากร และงานดูแลพิพากษา จวบจนโตได้ถึงขั้นผู้ช่วยอัครมหาเสนาบดี

เปาบุ้นจิ้นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง สุจริต ยุติธรรม ไม่มีอคติเอนเอียง เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นญาติ พี่น้องหรือผู้มีอำนาจ ไม่เคยแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ถึงกับมีคำกล่าวว่า “สินบาทคาดสินบน ไม่อาจเข้าถึงเปาพยายม”

ในด้านส่วนตัวเปาบุ้นจิ้นมีชีวิตอยู่อย่างมัธยัสถ์ แม้ว่าจะเป็นขุนนางในตำแหน่งสูงก็มีความเป็นอยู่ไม่แตกต่างจากราษฎรทั่วไป เปาบุ้นจิ้นได้เขียนคำสอนแก่ลูกหลานว่า “ให้รักษากฎหมาย ห้ามทำผิดกฎหมาย ห้ามรับสินบน ให้ช่วยเหลือประชาชน ลูกหลานรุ่นหลังคนใดทำผิดกฎหมาย ห้ามนำมาฝังไว้ในสุสาน”

เปาบุ้นจิ้นได้เขียนคำสอนบทหนึ่ง แขนบนผนังห้องภายในบ้านว่า “บุตรหลานแห่งตระกูลเปาับรับราชการ หากประพฤติชั่วราษฎรบังหลวง ห้ามมิให้กลับคืนสู่มาตุภูมิ ตายแล้วห้ามมิให้นำศพบรรจุฝังในสุสานตระกูลเปา”

เปาบุ้นจิ้นได้ใช้ความละเอียดรอบคอบ

ในการพิจารณาคดีทุกคดี ไม่รวบรัดสรุปคดี
ง่ายๆ ไม่ฟังพยานเพียงข้างเดียว จะฟัง
พยานทั้งสองฝ่าย จะชี้แจงน้ำหนักพยานว่าเชื่อ
ได้มากน้อยเพียงใด ตราบใดที่สงสัยว่าพยาน
ให้การไม่หนักแน่นและน่าสงสัย จะไม่สรุป
สำนวนคดีเพื่อลงโทษจำเลย เปาบุ้นจิ้นจะไม่เชื่อ
พยานหลักฐานที่มีข้อพิรุธสงสัยว่าจะมีพยาน
หลักฐานที่มั่นคง แสดงว่าจำเลยเป็นผู้กระทำ
ความผิด เปาบุ้นจิ้นจะลงโทษ

มีขุนนางที่ฉ้อราษฎร์บังหลวง และ
ราษฎรที่มีอิทธิพลหลายคนที่ประพฤติดน
เป็นอันธพาล รังแกข่มเหงราษฎร รีดไถ
ร่วมมือกับขุนนางกังฉินแบ่งผลประโยชน์
ร่วมกัน รีดไถราษฎร ใช้อุบายเอาลูกเมีย
ราษฎรมาเป็นนางบำเรอของตน เมื่อ
ราษฎรร้องเรียนต่อเปาบุ้นจิ้น ขุนนาง
กังฉินและอันธพาลท้องถิ่นในอำเภอต่างๆ
มักจะกลบเกลื่อนหลักฐานเท็จ เพื่อให้ผู้ร้องเรียน
หรือผู้ฟ้องมีความผิดว่าเอาความเท็จมา
ฟ้องศาล เปาบุ้นจิ้นสามารถมองเห็นจำ
คดีได้อย่างทะลุปรุโปร่งสามารถจับโกหก
หาพยานหลักฐานมาหักล้างพยานเท็จของ
ฝ่ายผู้กระทำผิด จนสามารถเอาตัวผู้กระทำ
ผิดจำคุกด้วยหลักฐานให้รับสารภาพได้และ
ลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมาย

เปาบุ้นจิ้นยึดมั่นในหลักของขงจื้อ
อันเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของชาวจีน
สมัยนั้น โดยการยึดมั่นมนัธรรม มีคุณธรรม
ในการดำรงตนในฐานะเป็นเจ้าเมือง และ
ผู้ดำรงตำแหน่งให้ความยุติธรรมแก่ราษฎร

และข้าราชการ ขุนนาง ตลอดจนข้าราชการสำนัก

ในการพิจารณาคดี เปาบุ้นจิ้นไม่เกรง
กลัวอำนาจของข้าราชการสำนัก ขุนนางผู้มี
อำนาจและมีญาติเป็นใหญ่ในราชสำนัก
หรือเป็นเชื้อพระวงศ์ รวมทั้งบรรดานางสนม
เมื่อมีพยานหลักฐาน พาดพิงว่าร่วมในการ
กระทำความผิด เปาบุ้นจิ้นก็นำตัวมา
พิจารณาดำเนินคดีโดยกราบบังคมทูลให้
ฮ่องเต้ทรงทราบ เพื่อดำเนินคดีต่อไป

เปาบุ้นจิ้นให้ความเสมอภาคและความ
ยุติธรรมแก่ผู้ที่ขัดสนยากจนที่ถูกข่มเหง
รังแกจากขุนนางกังฉินและอันธพาลที่ร่ำรวย
เมื่อผู้ที่ขัดสนยากจนถูกใส่ความ เปาบุ้นจิ้น
จะหาข้อเท็จจริงโดยการสืบสวนให้ได้ข้อเท็จจริง
เปาบุ้นจิ้นจึงเป็นที่พึ่งและความหวังจาก
ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่ยากจน

การที่ดำรงตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์
สุจริต ประพฤติชอบ ยึดมั่นในมนัธรรม
คุณธรรม ยึดหลักกฎหมายอย่างยุติธรรม
จึงทำให้เปาบุ้นจิ้นได้รับความไว้วางพระทัย
จากฮ่องเต้ เป็นที่รักและเคารพของขุนนาง
และราษฎรโดยทั่วไป แม้ว่าเปาบุ้นจิ้นจะมี
ศัตรูพยายามโค่นล้มให้ร้าย ปั่นพยานเท็จ
เพื่อให้ฮ่องเต้ถอดเปาบุ้นจิ้นออกจากตำแหน่ง
ก็ไม่สามารถทำอะไรเปาบุ้นจิ้นได้ เพราะ
“ธรรมย่อมคุ้มครองรักษาผู้ประพฤติดุธรรม”

ในการปฏิบัติหน้าที่การงานและการ
ดำเนินชีวิต เปาบุ้นจิ้นได้ยึดคุณธรรมเป็นหลัก
โดยเฉพาะความกตัญญู ความซื่อตรง และ
คุณธรรม เปาบุ้นจิ้นจึงได้รับการยกย่อง

เป็นเทพเจ้าแห่งความกตัญญู ความซื่อตรง และความยุติธรรม

เปาบุ้นจิ้นเป็นผู้มีความกตัญญูทวดเวทิต่อบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด ต่อนางหลิวสีฟ้าสละไก่ ผู้ที่ช่วยชีวิตไม่ต้องถูกนำไปทิ้งไว้ในป่าและให้การเลี้ยงดูมา ต่อหลิวแซชินแส ครูผู้ให้ความรู้ ต่อย่องเต้ผู้ทรงแต่งตั้งให้เป็นขุนนาง และเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

ความกตัญญูทวดเวทิตเป็นคุณธรรมที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยมาตั้งแต่โบราณกาล พระพุทธศาสนาถือว่าความกตัญญูทวดเวทิตเป็นเครื่องหมายของคนดี เป็นยอดแห่งความดีและเป็นมงคลสูงสุด ผู้ใดแม้จะด้อยการศึกษาหรือยากจน หากมีความกตัญญูทวดเวทิตก็ถือเป็นคนดี เป็นยอดแห่งความดี ส่วนคนที่มีการศึกษาสูงมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง มีทรัพย์สินสมบัติมาก หากไม่มีความกตัญญูทวดเวทิตต่อบิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผู้นั้นก็หาชื่อว่าเป็นคนดีไม่ เครื่องชี้วัดความดีของคนที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ “ความกตัญญูทวดเวทิต”

ลูกที่มีความกตัญญูทวดเวทิตต่อบิดามารดา ย่อมทำตนเป็นลูกที่ดี มีความเคารพเชื่อฟังบิดามารดา รักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล พัฒนาตนเองให้เป็นอนุชาตบุตรหรืออภิชาตบุตร ลูกศิษย์ที่มีความกตัญญูทวดเวทิตต่อครูอาจารย์ ย่อมตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นบุญคุณของครู

อาจารย์ คิดว่าครูอาจารย์เป็นเพียงลูกจ้างหรือเรือจ้าง ข้าราชการที่มีความกตัญญูทวดเวทิตต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ย่อมปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ในวันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ. 1062 (พ.ศ. 1605) เปาบุ้นจิ้นได้ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อมีอายุ 64 ปี

พระเจ้าจินจงย่องเต้ได้ตรัสยกย่องเปาบุ้นจิ้นว่า

ประเทศใดเมืองใดที่มีขุนนางซื่อตรง สุจริต ตั้งมั่นอยู่ในยุติธรรม เอาใจใส่สอดส่องสุขทุกข์ของอาณาประชาราษฎร์ และเอาธุระราชกิจการบ้านเมืองทั่วถึงรอบคอบ เป็นที่เฝ้าพระทัยและเป็นที่วางพระทัยของพระเจ้าแผ่นดิน และวางใจของราษฎรตั้งท่านแล้วราษฎรในประเทศบ้านเมืองนั้นย่อมมีแต่ความสุขและทั้งจะมีความเจริญแก่บ้านเมืองขึ้นด้วย

แม้เปาบุ้นจิ้นจะสิ้นชีวิตไปแล้วเกือบ 1,000 ปี แต่ประชาชนก็ยังรำลึกถึงเปาบุ้นจิ้นด้วยความเคารพอยู่เสมอ หนังสือและภาพยนตร์เกี่ยวกับเปาบุ้นจิ้นมีผู้สนใจอ่านและติดตามชมเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในประเทศไทย ศาลเจ้าสุสานของเปาบุ้นจิ้นที่เมืองเหอฝย มณฑลอันฮุย สาธารณรัฐประชาชนจีน มีประชาชนไปเคารพกราบไหว้เป็นประจำ

4. ลัจจะยอมมิในผู้ที่รู้จักพยุงจิต

ท่านเสนาบดีกษัตริย์เป็นใจเลี้ยงของเจ้าผู้ครองแคว้นหลู่ มีพระนามว่าหลู่มู่กง (ก่อน ค.ศ. 407 – 375) ผู้เป็นเลิศในความซื่อสัตย์ ถือลัจจะว่า เมื่อเป็นขุนนางได้รับเบี้ยหวัดเงินปี นอกจากจะต้องจงรักภักดีต่อเจ้าเหนือหัวแล้ว ยังต้องไม่ทำในสิ่งที่เสียผลประโยชน์ของราษฎรอีกด้วย

ท่านเสนาบดีกษัตริย์ห้ามคนในครอบครัวปลูกผัก ผลไม้กินเอง ต้องไปซื้อจากราษฎรที่ขายผักในตลาด ห้ามคนในบ้านทอผ้าเองต้องไปซื้อจากราษฎรที่มีอาชีพทอผ้าขาย ท่านบอกว่า ถ้าบ้านขุนนางทำเองหมดทุกอย่าง ชาวไร่ ชาวนา และช่างฝีมือทั้งหลาย จะนำผลิตผลของตนไปขายให้ใครเล่า ท่านตรงเสียจนขุนนางทั้งแคว้นไม่กล้าแม้แต่จะเอียงลักษณะ

บ้านเมืองสงบเรียบร้อย โจรผู้ร้ายไม่มีเปิดประตูนอนได้ ไม่มีภัย แคว้นต่างๆ ก็ไม่กล้ามาย่ำยี เพราะเกียรติคุณของท่านระบือไปทั่วทุกแคว้น

ท่านนิยมการบริโภคพืชผักว่าเป็นการเสริมความดีงามให้ชีวิตมีคุณภาพยิ่งขึ้น แต่เมื่อเล็กๆ ท่านบริโภคปลามากจนเคยชิน และเป็นของโปรดเสียด้วย จึงต้องบริโภคปลาทุกมื้อ

ชาวแคว้นหลู่ทั้งเคารพและรักท่านมาก ต่างพากันสรรหาปลาดีๆ มากำนัล ท่านจะชอบใจและให้คนนำปลาไปกินทั้งหมด ไม่ยอมรับไว้เลยแม้แต่ชิ้นเดียว ปลาบาง

ชนิดที่หายากและอร่อยมากเห็นแล้วตื่นเต้น แต่ท่านก็อดใจได้ ของกำนัลทุกประเภทท่านก็ไม่รับเช่นกัน

เป็นเช่นนี้มาจนน้องชายท่านอดรนทนไม่ไหว ถามท่านว่า

“ท่านที่ชอบบริโภคปลามากเพียงใด ใครๆ ก็รู้ คนเขาให้ด้วยความนิยมชมชื่นในตัวพี่ท่าน โฉนจึงไม่ยอมรับไว้เล่า ของกินเล็กน้อย ใครจะหาว่าท่านที่รับสินบาทคาดสินบนได้อย่างไร”

ท่านตอบว่า “ก็เพราะพี่ชอบบริโภคปลานะซี จึงไม่กล้ารับปลาจากผู้อื่น น้องรู้ไหมว่าไม่ว่าจะเป็นของเล็กของใหญ่ ลงได้รับไว้ก็เสียชื่อว่ารับของกำนัลได้แล้ว เราจะต้องเกรงใจคนให้ พอเขามีเรื่องอะไรก็จะวิ่งมาขอความช่วยเหลือ ถ้าเขาได้รับความยุติธรรม ก็เป็นหน้าที่ของเราอยู่แล้วที่จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่เขา แต่ถ้าเขาเป็นฝ่ายผิดเล่า ถ้าเราไม่ช่วย เขาก็หาว่า พี่ของกำนัลละก็รับไว้เร็วๆ แต่พอมิเรื่องก็อึดเอื้อน ไม่ยอมช่วย แต่ครั้งจะช่วยคนผิด ขบวนการยุติธรรมก็จะเสียดุลไป จะยอมให้กฎหมายย่อหย่อนได้อย่างไร การบริหารประเทศจะเกิดความยุ่งยาก ความเดือดร้อนจะติดตามมาดุจเงาตามตัว ความผิดก็จะตกอยู่ที่ตัวพี่ เพราะความโลภและเห็นแก่กินอย่างน่าละอาย ประชาชนจะเกลียดชัง เจ้าเหนือหัวจะทรงลงโทษ ตอนนั้นใครเล่าจะยินดีนำปลามาให้พี่อีก ตัวพี่เองก็จับปลาไม่เป็น ถ้าพี่ยังซื่อสัตย์ถือลัจจะมันอยู่ พี่ก็จะมีเงินซื้อปลา

มาบริโภคน้ำทุกวัน จะซื้อมาน้อยเพียงใดก็
สุดแต่ใจเรา ไม่ต้องพึ่งพาใคร ตนแลเป็นที่
พึ่งแห่งตน

มีแต่คนนับหน้าถือตา แม้มตายไปแล้ว
ก็ยังมีคนสรรเสริญ ไม่รู้ลืม ประวัติศาสตร์ก็
จะจารึกคุณงามความดีของเราไว้ พินาศไปก็
ไม่ละอายใจเมื่อพบกับบรรพชนของเรา
ลูกหลานในตระกูลของเราก็ไม่น้อยหน้าใคร
เมื่อเอ่ยถึงพี่”

5. สัจจะของการเป็นผู้นำ

โปรดมองย้อนหลังไปสักสามพันปี
(ปีก่อน ค.ศ. 1122 - 207) ราชวงศ์โจว
ปกครองแผ่นดินจีนได้ยาวนานที่สุด มีนักปกครอง
สืบต่อกันขึ้นบริหารประเทศถึง 35 พระองค์
ในเวลา 874 ปีด้วยกัน ประวัติศาสตร์ได้
จารึกความมีสัจจะและคุณธรรมอื่นๆ ของ
รัชกาลต่างๆ ไว้มากมาย

ในที่นี้ จะเริ่มกล่าวถึงโจวสือว่าง
(ก่อน ค.ศ. 840) ซึ่งปกครองประชาชนโดย
มิได้ตั้งอยู่ในสัจจะแม้คุณธรรมอื่นๆ ก็หายาก
ความประพฤติจึงเหลวแหลก จนขาดความ
เคารพศรัทธาจากทุกแคว้นทำให้ประเทศ
อ่อนแอมาก แคว้นทั้งหลายพากันแยกตัว
เป็นอิสระถึง 16 แคว้นด้วยกัน แม้จะยังขึ้น
กับราชวงศ์โจวบ้าง แต่ก็หาความจริงใจไม่

แคว้นต่อแคว้นรบราฆ่าฟันกัน ช่วงชิง
ความเป็นใหญ่แต่ผู้เดียว นับแต่ปีก่อน ค.ศ. 770
จนถึงก่อน ค.ศ. 207 แผ่นดินจึงกลับสู่ปกติ
อีกวาระหนึ่ง

ก่อนที่แคว้นฉินจะประสบความสำเร็จในการ
ช่วงชิงความเป็นใหญ่แต่ผู้เดียว ก็เป็นเพียง
แคว้นเล็กๆ ที่มีได้อยู่ในสายตาของแคว้น
อื่นๆ อีก 15 แคว้น ต่างพากันดูถูกดูแคลน
แคว้นฉินมาก ฉินเซียวกงซึ่งเป็นผู้นำแคว้น
ในครั้งนั้น (ก่อน ค.ศ. 361-337) รู้สึก
อับอายอดสู้อย่างนัก

บังเอิญแคว้นฉินมีขุนนางดีผู้หนึ่ง ชื่อ
ซางเอียง ได้เสนอความเห็นในการที่จะ
พัฒนาแคว้นให้เทียมป่าเทียมไหล่แคว้นอื่นๆ
ว่าควรยึดถือความมีสัจจะเป็นนโยบายการ
ปกครอง เพื่อให้เกิดความเที่ยงธรรมและ
ความเสมอภาคกันทั่วหน้า การตราและ
การแก้กฎหมายให้ศักดิ์สิทธิ์ ต้องทำให้
ประชาชนเกิดความศรัทธา เชื่อฟังและ
ปฏิบัติได้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทั้งนี้ ต้อง
อาศัยความมีสัจจะของผู้นำ พูดอย่างไรต้อง
ทำอย่างนั้น ไม่กลับสัตย์คินคำ เดียวขาด
ไม่มีใครได้รับการยกเว้น แม้แต่ตัวผู้นำแคว้นเอง

แม้จะมีขุนนางคัดค้านมากมาย แต่
ฉินเซียวกงต้องการกู้เกียรติภูมิของแคว้นฉิน
จึงทำตามนโยบายของซางเอียงทันที

ซางเอียงให้นำต้นไม้ที่ทั้งสูงและใหญ่
ต้นหนึ่ง ไปตั้งไว้ที่ประตูเมืองด้านทิศใต้
แล้วปิดประกาศให้ประชาชนทราบว่า ไม่ว่า
ผู้ใดก็ตาม ที่สามารถย้ายไม้ต้นนี้ไปไว้ที่
ประตูเมืองด้านทิศเหนือได้ จะได้รับทองคำ
หนัก 200 ตำลึง ประชาชนพากันสงสัยไม่
แน่ใจว่าประกาศของทางการจะมาไม่ไหน
จึงพากันอยู่เฉย ซางเอียงจึงประกาศใหม่ว่า

ผู้ใดสามารถย้ายไม่ได้ตามประกาศฉบับแรก จะเพิ่มรางวัลให้เป็น 1,000 ตำลึงทอง คราวนี้ประสบผลสำเร็จ ชาวเชียงจัดแจง จ่ายรางวัลให้ทันทีโดยครบถ้วน ไม่มีการ ตักตวงหรือหักโหนหักนี้ ประชาชนพากันตื่น ตื่นพูดกันไม่รู้จบ

ต่อไป ชาวเชียงก็ให้เงินเชียวกง ประกาศใช้กฎหมายที่เปลี่ยนแปลงจากเก่าบ้าง ตราใหม่บ้าง ซึ่งมีมาตรการรุนแรงเฉียบ ขาดประชาชนพากันร้องทุกข์ว่าไม่คุ้นเคยกับ มาตรการใหม่ๆ จะปฏิบัติตามได้อย่างไร

ในขณะนั้น ผู้ที่ทำผิดกฎหมายรายแรก คือ โอรสเงินเชียวกงผู้ออกกฎหมายเอง แต่เนื่องกฎหมายเก่ามีอยู่ว่า โอรสเจ้า ผู้ครองแคว้นจักต้องครองแคว้นสืบต่อไป ย่อมอยู่เหนือกฎหมาย เมื่อลงโทษไม่ได้ จึงลงโทษพระอาจารย์และพระพี่เลี้ยง ที่ถวาย การสอน การอบรม และการดูแลไม่ดีพอ

เมื่อกฎหมายเป็นกฎหมาย ผู้ที่เคย คัดค้านเลยเจียบกริบ ความยุติธรรมใครๆ ก็ชอบ เมื่อทางการไม่เห็นแก่ใครจริงๆ ทุกคน จึงเต็มใจปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

10 ปีที่ชาวเชียงทนรับความเกลียดชัง จากฝ่ายตรงข้าม ที่ยังคงไม่เห็นด้วยอย่าง เจียบๆ ดุจคลื่นใต้ฟ้า แต่ในวันคืนที่ผ่านไป นั้นก็มีผลทำให้แคว้นฉินกลายเป็นแคว้นที่มี พลเมืองดี มีระเบียบวินัย กล้าหาญ รบเก่ง ตามถนนหนทาง ไม่มีผู้คนสนใจที่จะเก็บสิ่ง ตกหล่นเป็นของตนเอง กลับนำไปมอบให้ ทางการประกาศหาเจ้าของต่อไป ทุกบ้าน

นอนตาหลับ ทิ้งบ้านได้โดยไม่ต้องใส่กุญแจ หลายๆ ดอก ไม่ต้องมีประตูเหล็กหลายๆ ชั้น ไม่ต้องมียามหรือตำรวจเฝ้าตลอด 24 ชั่วโมง โจรผู้ร้ายไม่มี ทุกคนประกอบอาชีพ สุจริต การค้าตรงไปตรงมา ไม่ปนปลอมสิ่งอื่น ให้ด้วยคุณภาพและมีปริมาณมากกว่า เป็นจริง ไม่นำผลไม้ไปแช่น้ำเพื่อให้ได้น้ำหนัก มากขึ้นเวลาขาย การทะเลาะขัดแย้งกัน ย่อมไม่มี ทุกอย่างเจริญขึ้นผิดหูผิดตา เพียง 10 ปีเท่านั้น แคว้นฉินก็ล้ำหน้าแคว้นอื่นๆ ไปแล้ว

แคว้นฉินมีวิธีจัดการกับผู้ต่อต้านอย่าง นุ่มนวล ผู้ใดไม่พอใจในการปกครอง เช่นนี้ ทางการก็ไม่ได้ว่าอะไร ช่วยจัดการส่งไป อยู่ชายแดนที่มีกฎหมายเอื้อไม่ถึง ส่วนมาก จะกลับมาสู่การปกครองที่ดี

เพียงแต่บริหารทุกอย่างให้ตรงไปตรง มาเท่านั้น แคว้นฉินก็เจริญรุ่งเรือง เศรษฐกิจ มั่นคง กำลังทหารเข้มแข็ง ทุกคนอยู่ใน ระเบียบวินัย กฎหมายเป็นกฎหมายที่ไม่ มีใครกล้าล้อเล่น ลัทธิจะมีคุณค่าเห็นปานนี้

6. ลัทธิจะยอมมีในบัณฑิต

วันหนึ่ง เจ้าผู้ครองแคว้นเอว๋ยมีนามว่า เอว๋ยเอว๋นโหว่ประทานเลี้ยงแก่บรรดา ขุนนางใหญ่น้อยมากมาย โดยมีกงเจิงบู๋เหียน เป็นผู้คอยรินเหล้าถวายอยู่ข้างๆ

เอว๋ยเอว๋นโหว่รับสั่งแก่ที่ประชุมว่า

“การดื่มเหล้านั้น ถ้าตั้งหน้าตั้งตาดื่ม กันจนเมามายก็ไร้ความหมาย ต้องจิบทีละ

น้อยๆ อย่างช้าๆ ก็จะได้สัมผัสกับความ
สุนทรีย์จากระสเหล้า ไม่ใช่หมดสติไปเสียก่อน
โดนจะได้รับความสุขจากเหล้ารสเลิศเล่า

เป็นอันว่าต่อไปนี้ ผู้ใดดื่มเหล้ารวด
เดียวหมดจอก เราจะลงโทษด้วยการให้ผู้นั้น
ดื่มเหล้าถ้วยโตๆ เสียให้เช็ด”

ทุกคนเห็นชอบด้วย ต่างจิบเหล้าไป
คุยกันไปอย่างเพลิดเพลินรื่นเริงใจ

เวลาผ่านไปชั่วขณะเดียว เอวียเอวีนโหว
กลับเป็นผู้ทำผิดกติกาจนใครอื่น

กงบูเหียนเห็นดังนั้น ก็รีบรินเหล้า
ถ้วยใหญ่มาถวาย เอวียเอวีนไม่ยอมรับถ้วยเหล้า
ซ้ำเลื่องดูแวบเดียว ก็ทำเป็นหันไปทางอื่นเสีย

ขุนนางที่อยู่ใกล้ๆ ก็พากันติเตียน
กงบูเหียนว่าไม่ควรเสียมารยาทกับท่าน
ได้อ่องเลย

กงบูเหียนเป็นผู้รักษาสัจจะ จึงกล่าว ด้วยเสียงอัน
ดังว่า

เมื่อรถคันหน้าคว่ำลง ย่อมมีร่องรอยปรากฏอยู่
รถที่ตามมาทีหลัง เมื่อเห็นร่องรอยนั้นแล้ว
เพิ่มความระมัดระวัง มิให้คว่ำลงดุจรถคันหน้าได้

คำพังเพยนี้ ย่อมเตือนสติพวกเราให้
สำรวมกายวาจาใจพูดเล่นๆ ไม่ได้

“เมื่อเจ้านายของพวกเรา ไม่รักษา
กติกาที่ท่านกำหนดขึ้นเอง ย่อมเสียสัตย์
เช่นนั้นแล้ว จะบริหารประเทศชาติ ปกครอง
ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินได้อย่างไร”

เอวียเอวีนโหวได้สติ จึงรีบรับถ้วยเหล้า
มาดื่มจนหมด ด้วยความชื่นชมในความกล้าหาญ
และความมีสัจจะของกงบูเหียนยิ่งนัก

ทรงแต่งตั้งกงบูเหียนเป็นขุนนาง
ผู้ใหญ่ ดูแลข้าราชการงานเมือง ทำงาน
ต่างพระเนตรพระกรรณสืบต่อมา

ผู้นำที่ประเสริฐ ย่อมรับคำเตือนสติ
จากผู้บ้อยเสมอ มิใช่ถือดี ทำลายอนาคต
ผู้บ้อยเสียเลย

7. เกียนจี้จื่อคอร์รัปชัน

สมัยจ้านกว๋อ ที่เมืองฉีมีมหาอำมาตย์
ผู้หนึ่งชื่อ เกียนจี้จื่อ ครั้งหนึ่งท่านมหาอำมาตย์
รับสินบนเป็นทองคำหนักสองพันชั่งจาก
ขุนนางชั้นผู้น้อย ท่านมหาอำมาตย์นำทองคำ
จำนวนนี้กลับมาบ้านเพื่อให้แม่เป็นผู้ดูแล
รักษาไว้ แต่แม่เฒ่ารู้สึกสงสัยเหลือเกิน จึง
ซักถามบุตรชายว่า

“เจ้ากินตำแหน่งมหาอำมาตย์มาเป็น
เวลาสามปีแล้ว แม่ไม่เคยเห็นเจ้านำเงินเดือน
กลับมาบ้านมากมายเท่านี้เลย ตามจริงๆ
เกิด เงินจำนวนมากมายก่ายกองนี้เจ้าเอา
มาจากไหนกันแน่ ได้มาโดยไม่ชอบใช้ไหม?”

เกียนจี้จื่อไม่กล้าโกหกมารดา เมื่อถูก
ซักจนจนตรอกเช่นนี้ จึงต้องยอมรับความ
จริงว่า

“ขุนนางชั้นผู้น้อยคนหนึ่งมอบทองคำ
จำนวนนี้เพื่อเป็นของขวัญแก่ลูกขอรับ”

แม่เฒ่าโกรธมาก ว่ากล่าวตักเตือน
เกียนจี้จื่อว่า “แม่ทราบมาว่า ปัญญาชนจะ
ต้องมีคุณธรรมประจำใจ ปัญญาชนพึง
ประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
ไม่ฉกฉวยโอกาสรับค่าตอบแทนจากใคร

ง่าย ๆ แต่ควรจะต้องปฏิบัติงานด้วยความขยัน
ขันแข็งอย่างถึงที่สุด คำพูดคำจาต้องชัดเจน
ไม่โกหกพกลม จิตต้องไม่ไผ่ต่ำหมกมุ่นถึง
เรื่องไร้ศีลธรรม ไม่ละโมภะอยากได้เงิน
สินบน ซึ่งเป็นเงินสกปรกที่ได้มาอย่างไม่
ชอบธรรม นอกจากนี้ สิ่งที่ได้ยังต้อง
ประพฤติปฏิบัติให้ได้อีกด้วย เวลานี้ท่านต้อง
ไว้วางใจเจ้าขนาดนี้ อุตสาหะแต่งตั้งให้เจ้า
เป็นถึงขุนนางชั้นผู้ใหญ่ กินเงินเดือนสูงมาก
เจ้าควรจะต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ด้วยความขยัน
ขันแข็งจึงจะถูกต้อง ในฐานะที่เจ้าเป็น
มหาอำมาตย์ซึ่งกุมบังเหียนทางการเมืองไว้
เจ้าควรจะต้องนำเอาพลังความสามารถทั้งหมด
ในตัวเองออกมาปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
เจ้าต้องชัดเจนต่อหน้าที่ที่ตราบนันต์ตายก็ไม่
เปลี่ยนแปลง และควรจะเป็นขุนนางที่
ใจซื่อมือสะอาดไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง อนาคต
จึงจะราบรื่นในด้านการงาน ชะตาชีวิตของ
เจ้าจึงจะไม่ประสบเภทภัย แต่ว่าเวลานี้
เจ้ากลับทำในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับที่แม่กล่าวมานี้
เจ้าอยู่ห่างไกลจากมาตรฐานแห่งความเป็น
ขุนนางตงฉินอย่างสิ้นเชิง

และยังวิพากษ์วิจารณ์เถียนจี้จื่ออย่าง
รุนแรงอีกว่า “เป็นขุนนางใจคดก็เหมือนเป็น
ลูกอกตัญญู ทรัพย์สินที่ได้มาอย่างไม่ชอบ
พวกนี้แม่ไม่ต้องการเช่นเดียวกัน”

เมื่อฟังคำให้อโวาทของท่านแม่แล้ว
เถียนจี้จื่อรู้สึกอับอายอย่างยิ่ง จึงนำเงิน
สินบนจำนวนนั้นคืนแก่ขุนนางชั้นผู้น้อยผู้นั้นเสีย
และเข้าเฝ้าฉีเซียนอ๋อง เพื่อกราบทูล

ขออภัยโทษด้วยตนเอง

ท่านฉีเซียนอ๋องทราบเรื่องนี้แล้ว
ก็ชมเชยมารดาของเถียนจี้จื่อเป็นการใหญ่
อีกทั้งทรงยกโทษให้เถียนจี้จื่อด้วย

ถ้าหากพ่อแม่ทุกคนตระหนักดีว่า
ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่สำคัญ
เพียงใด และพ่วาสอนกุลบุตรกุลธิดาตั้งแต่
เล็กจนโตให้เขายึดมั่นในคุณธรรมข้อนี้แล้วไซ้
สังคมของเราย่อมสุขสงบ ปราศจากคนชั่ว
ที่คอยคิดจับกินเล็กกินน้อยหรือกินคำใดๆ
เช่นนี้ สังคมย่อมก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว
และคนทุกคนภายในสังคมนี้ก็ย่อมมีอนาคต
อันรุ่งเรืองสดใสเช่นเดียวกัน

8. เมล็ดพืชเม็ดหนึ่ง

แต่ก่อนนานมาแล้ว ยังมีชายชราคนหนึ่ง
แก่มากจนตัวเองก็จำไม่ได้เช่นกันว่าตัวเอง
อายุเท่าไรแล้ว ใบหน้าของแกอัมเิบเป่ง
ประกายเลือดฝาด เคราสีเงินยวงสะอาดตา
ของแกยาวปกคลุมมาถึงหน้าอก ร่างกาย
ของแกแข็งแรงมาก ตายังไม่ฝ้าฟาง ทุกข์
ไม่หนวก แกมีลูกหลานเต็มบ้านเต็มเมือง
แต่แกก็ยังเป็นคนจัดการทุกสิ่งทุกอย่าง
ภายในครอบครัว ปีนี้ แกตัดสินใจว่าจะเลือก
ใครคนหนึ่งจากลูกชาย 15 คนของแก มา
สืบทอดภารกิจนี้เสียที แต่ว่าจะเลือกใครดีละ

วันนี้ แกคิดวิธีที่ดีที่สุดได้แล้ว จึงสั่ง
ให้ลูกชายทั้ง 15 คน มาพบ แล้วแจกเมล็ด
ดอกไม้ให้ลูกๆ คนละ 1 เมล็ด หากใครสามารถ
ปลูกเมล็ดพืชเม็ดนี้ให้งอกงามจนออกดอก

บานสะพรั่งคนนั้นก็จะได้เป็นผู้สืบทอดมรดกของแก ลูกๆ ได้เมล็ดพืชมาแล้ว ต่างนำไปปลูกและดูแลอย่างเอาใจใส่

ลูกชายคนเล็กของชายชราผู้นี้มีชื่อว่า เลี้ยวเหลียงจือ เมื่อได้เมล็ดดอกไม้อแล้ว เขาก็นำไปปลูกในกระถาง รดน้ำเอาใจใส่อย่างดี ทุกวันทุกคืน แต่เมล็ดพืชเม็ดนั้นก็ยังงอกไม่แตกกล้าสักที เลี้ยวเหลียงจือรู้สึกเศร้าโศกใจมาก เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ฤดูร้อนย่างกรายมาถึงแล้ว ชายชราผู้เป็นพ่อกำหนดว่าวันนี้จะเป็นวันคัดเลือกกระถางดอกไม้ของลูกๆ ลูกทุกคนต่างอุ้มกระถางดอกไม้ที่ออกดอกบานสะพรั่งอย่างสวยงามมาให้ผู้เป็นพ่อชม เพื่อรอการคัดเลือก

ชายชราเดินตรวจจกดอกไม้ที่สวยงามในมือของลูกๆ ด้วยสีหน้าที่ไม่มีแววยินดี แม้แต่น้อย แกเดินตรวจจากบุตรชายคนโต มาจนถึงบุตรชายคนที่ 14 โดยมีได้หยุดเลย เมื่อเดินมาถึง เลี้ยวเหลียงจือ บุตรชายคนสุดท้าย ซึ่งยืนถือกระถางเปล่าที่ไม่มีทั้งต้นไม้อและดอกไม้ ชายชราจึงหยุดก็อยู่ตรงนั้น

เลี้ยวเหลียงจือน้ำตาไหลพราก กล่าวกับบิดาอย่างสำนึกผิดว่า “พ่อครับ ผมไม่มีดอกไม้สดที่จะมอบให้พ่อ.....”

ชายชราทูลตอบอย่างยินดีปรีดาว่า “ลูกเอ๋ย สิ่งที่เรามอบให้พ่อนั้นมีค่ามากกว่าดอกไม้สดมากมายนัก “

“อะไรครับ?”

“ความซื่อสัตย์ไงล่ะ..”

เรื่องราวมันเป็นอย่างไรกันแน่

ชายชราจึงเปิดเผยความลับต่อลูกๆ ว่าที่แท้เมล็ดพืชที่ตนแจกแก่ลูกๆ นั้น เป็นเมล็ดพืชที่นำไปคว่ำจนสุกแล้ว ดังนั้น มันจะงอกเป็นต้นไม้อ ผลิดอกสดสวยได้อย่างไร พวกที่ถือกระถางดอกไม้ซึ่งผลิดอกสวยงามนั้นล้วนเป็นเมล็ดพืชจากที่อื่น ไม่ใช่เมล็ดพืชที่ผู้เป็นพ่อแจกให้ ดอกไม้พวกนั้นเป็นลักซียพยานยืนยันความไม่ซื่อตรงของพวกเขา

สุดท้ายชายชราจึงกล่าวอบรมลูกๆ ขึ้นว่า “ขอให้ลูกๆ จงเป็นคนซื่อตรงเถิด ความซื่อตรงเป็นคุณสมบัติอันล้ำค่าของคนเรา”

9. สุนัขผู้ซื่อสัตย์

ในชนบทแห่งหนึ่งในประเทศอิตาลีนี้เอง มีชานาผู้ยากจนคนหนึ่งอาศัยอยู่ในกระท่อม เขาเป็นชานาผู้ยากจนและอยู่ตัวคนเดียว ไม่มีบุตร ไม่มีภรรยา แต่เขามีสุนัขคู่ใจอยู่ด้วยหนึ่งตัว เขารักสุนัขนั้นมากและมันก็รักเขาเช่นกัน เขาทั้งสองอยู่ด้วยกันกินด้วยกัน นอนด้วยกันในกระท่อมน้อยอย่างมีความสุข หลานของตาบางคนอาจจะสงสัยว่า เขามีความสุขได้อย่างไร ในเมื่อเขาเป็นคนยากจน? ตาขอตอบว่าคนจนก็อาจมีความสุขได้ ถ้าเขามีความยินดีพอใจอยู่กับสมบัติเล็กๆ น้อยๆ ที่เขามีอยู่ เพราะความสุขแท้ คือ

ความพอใจ ความสงบใจ คนร่ำรวยแต่ยัง
ไม่มีความพอใจ ยังมีความทะเยอทะยาน
อยากได้ไม่รู้จักพอ ก็ไม่มีความสุขสงบใจได้

ตามปกติชาวนาผู้ยากจนนั้น จะเข้าไป
ในเมืองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อนำพืชผล
เล็กๆ น้อยๆ ไปขายบ้าง เพื่อซื้อของจำเป็น
บางอย่างบ้าง

ในการเดินทางไปเมืองก่อนอื่น เขาจะ
เดินทางด้วยเท้าจากนาไปยังสถานีรถไฟแล้ว
ขึ้นรถไฟต่อไปในเมือง เมื่อทำธุระในเมือง
เสร็จก็ขึ้นรถไฟกลับไปยังสถานีเดิม แล้วก็
เดินทางกลับนาของตน

ทุกๆ ครั้งที่เขาเข้าเมืองสุนัขของเขา
จะต้องติดไปด้วย แต่เนื่องจากทางการรถไฟ
ไม่ยอมให้เขานำสุนัขขึ้นรถไฟด้วย นอกจาก
จะเสียเงินซื้อตั๋วอีกใบหนึ่งสำหรับสุนัข
ชาวนาจึงให้สุนัขคอยอยู่ที่สถานีนั่นเอง เขา
ปฏิบัติเช่นนี้มาเป็นเวลานานทีเดียวจนเป็น
ที่รู้จักคุ้นเคยกับพนักงานรถไฟประจำสถานี
และคนที่อยู่ในบริเวณสถานีทุกคน

อยู่มาวันหนึ่ง เรื่องเศร้าอันไม่คาดฝัน
ก็เกิดขึ้นแก่ชาวนาคนนั้น ขณะที่เขาสั่งของเสร็จ
แล้วเตรียมจะเดินข้ามถนนในเมือง ได้มี
รถยนต์คันหนึ่งแล่นมาด้วยความเร็วสูง
 และได้ชนเอาชาวนาล้มลงศีรษะฟาดพื้น
ถนนถึงแก่ความตายลงทันที ตำรวจได้นำศพ
ของเขาไปฝังไว้ที่ป่าช้าของเทศบาล ในฐานะ
ศพไม่มีญาติ เป็นอันว่าชีวิตของชาวนาผู้นำ
ส่งสารได้สิ้นสุดลงอย่างน่าอนาถ เพราะ
ความประมาทของเขาเองและของคนขับรถ

เพราะเหตุนี้เองพระพุทธเจ้าของเราจึงทรง
สอนเรามีให้ประมาท เพราะความประมาท
เป็นทางแห่งความตาย ภัยอันตรายและ
ความตายติดตามเราอยู่ทุกอย่างก้าว คอยจ้อง
หาโอกาสที่จะตะครุบเราอยู่ทุกขณะ เรา
ประมาทเมื่อใด เขาจะเข้าตะครุบเอาชีวิต
เราทันที ฉะนั้นหลาๆ ของตาต้องไม่ประมาท
เป็นอันขาด ไม่ว่าจะเป็นเวลาใดหรืออยู่ที่ไหน

เป็นอันว่า รถไฟขบวนที่จากเมืองไป
ในเย็นวันนั้นไม่มีชาวนาผู้ยากจน เมื่อรถไฟ
เคลื่อนเข้าสู่สถานีกลางทุ่ง สุนัขของชาวนา
ซึ่งคอยอยู่ได้วิ่งไปคอยรับนายของมันด้วย
ความดีใจ พอร์รถไฟเข้าจอดในสถานีมันก็วิ่ง
ไปยืนชะเง้อคอกระดิกหางคอยต้อนรับนาย
ที่ประจวบรถตู้ที่มันเคยต้อนรับ แต่ก็รู้สึก
ประหลาดใจเป็นอันมากที่ไม่เห็นนายของมัน
ลงจากรถ พอคนสุดท้ายลงจากรถ มันรีบ
กระโดดพรวดขึ้นไปบนตู้รถแล้วก็วิ่งไปตามตู้
ต่างๆ ทั้งมองทั้งดมกลิ่นหานายของมันด้วยความ
กระวนกระวายใจ

มันวิ่งค้นหาตั้งแต่ต้นขบวนถึงท้ายขบวน
ก็ไม่พบนายของมัน มันกระโดดลงจากรถ
แล้วก็วิ่งรอบขบวนรถทั้งขบวนอีกครั้งหนึ่ง
ส่งเสียงเห่าและจ้องมองไปแทบทุกหน้าต่าง
แต่ก็ไม่พบนายของมันอยู่แน่นอน

ในที่สุดรถไฟขบวนนั้นก็เคลื่อนจากสถานี
มันวิ่งตามรถไฟไปจนสุดขบวนขาลา แล้วจึง
เดินกลับไปนอนที่ใต้มันังที่มันเคยนอน แต่
สักประเดี๋ยวมันก็ลุกขึ้นวิ่งเห่าทวนไปรอบๆ
สถานี มันคงประหลาดใจ เศร้าใจและคิดถึง

นายของมันอย่างมาก ทุกๆ คนที่สถานีก็
ประหลาดใจเหมือนกันที่ไม่เห็นชวานากลับมา
แต่ก็ไม่มีใครคิดอะไรมาก นอกจากเข้าใจว่า
เขาคงมีธุระพิเศษจึงค้างคืนที่ในเมือง วันรุ่ง
ขึ้นเขาคงกลับมา

วันรุ่งขึ้น ชวานากลับมาสู่สถานีจริงๆ
แต่มาในฐานะเป็นข่าวอันน่าเศร้าบนหน้า
หนังสือพิมพ์ ทุกคนต่างเศร้าสลดใจในชะตา
กรรมของเขา และรู้สึกสงสารสุนัขของเขา
อย่างจับใจ มันยังคงคอยนายของมันอยู่ที่
สถานีรถไฟอยู่นั่นเองไม่ยอมไปไหน ทุกครั้ง
ที่มีขบวนรถไฟเข้าสู่สถานี มันต้องวิ่งไปต้อนรับ
ไม่ว่าจะเป็นเข้าสายป้ายเย็นหรือกลางวัน
เมื่อค้นหาจนทั่วไม่พบ มันก็เดินกลับไปนอน
คอยต่อไปที่ได้มานั่งตัวเดิม ทุกคนที่สถานี
พยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้มันทราบว่านาย
ของมันตายเสียแล้ว โดยการอธิบายด้วยวาจา
บ้าง โดยทำท่าทำทางให้มันดูบ้าง เขียนรูป
ให้ดูบ้าง แต่ก็ไร้ผล มันไม่ยอมเข้าใจและไม่ยอม
จากสถานีไป ทุกคนที่ทราบพฤติกรรมของ
มันต่างสงสาร นำอาหารมาให้มันกินอย่าง
อุดมสมบูรณ์

วันคืนผ่านไป จากวันเป็นสัปดาห์
จากสัปดาห์เป็นเดือน จากเดือนเป็นปี จากปี
เป็นหลายปี ในที่สุดเวลาก็ผ่านไป 12 ปีเต็ม

ตลอดเวลาอันยาวนาน สุนัขผู้ซื่อสัตย์ไม่
ยอมจากสถานี และไม่เคยพลาดที่จะออกวิ่ง
ตรวจรถไฟทุกขบวนที่เข้าสู่สถานี

บัดนี้มันเป็นสุนัขที่แก่ชรา ไม่รวดเร็ว
ปราดเปรียวเหมือนเมื่อก่อน แต่ถึงกระนั้น
มันก็ไม่เคยเพิกเฉยงานต้อนรับรถไฟ คืนวันหนึ่ง
อากาศหนาวเย็นท้องฟ้ามืดมัวด้วยเมฆฝน
และมีฝนตกหนักมีรถสินค้าขบวนหนึ่งวิ่งเข้า
สู่สถานี เมื่อรถขบวนนี้จากไป เจ้าหน้าที่
คนหนึ่งได้พบร่างของสุนัขผู้ซื่อสัตย์นอนตาย
อยู่ที่รางรถข้างล่าง ร่างของมันถูกล้อรถทับ
ตายขาดเป็นสองท่อน ไม่มีใครทราบสาเหตุ
แห่งการตายของมัน มีการสันนิษฐานกันไป
ต่างๆ บ้างก็ว่ามันกระโดดให้รถทับตาย
เพราะความเศร้าใจสุดขีด บ้างก็ว่ามันพลัด
ตกลงไป เพราะความงุ่มง่ามของมันเองใน
ขณะที่วิ่งต้อนรับรถไฟในตอนกลางคืน

ทุกคนที่อยู่ในสถานีต่างพร้อมใจกันนำ
ร่างของสุนัขตัวนั้นไปฝังไว้ที่ป่าช้าเทศบาล
ที่ในเมือง เคียงคู่หลุมฝังศพนายของมัน
แล้วก็ช่วยกันบริจาคทรัพย์จ้างช่างทำ
อนุสาวรีย์หินอ่อนประดิษฐานไว้เหนือหลุม
ฝังศพของมัน พร้อมกับจารึกคุณงามความดี
ของมันไว้ให้คนรุ่นหลังได้อ่าน

การวางแผนการออม

ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้¹

1. บทนำ

คนทุกคนเกิดมาคู่กับความฝันและความฝันนั้นก็แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ตามกาลเวลา ตั้งแต่วัยเด็ก วัยเรียน วัยทำงาน และวัยเกษียณ

ก่อนที่เราจะสร้างฝัน ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และควรจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายอย่างชัดเจน เช่น เรื่องการซื้อทรัพย์สิน ซื้อรถ ซื้อบ้าน ตลอดจนการออมเงินเพื่อเป็นทุนการศึกษาให้กับบุตร และการใช้จ่ายยามเกษียณ เป็นต้น

“เงิน” เป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องใช้ในการดำเนินชีวิต หรือใช้จ่ายสิ่งที่เราต้องการ แม้แต่การทำความฝันที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในอนาคต เงินกลายเป็นบันไดที่จะนำเราไปสู่เป้าหมาย

ดังนั้น การวางแผนการเงินจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เราสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีทิศทาง และบรรลุเป้าหมาย เพราะฉะนั้น เราจึงจำเป็นต้อง

ต้องวางแผนการเงินเพื่อจะได้มีเงินออมไว้ใช้จ่ายในอนาคต เพื่อสร้างรากฐานกำลังทรัพย์ให้มั่นคงและการเตรียมเงินเพื่อการเกษียณ เพราะถ้าทุกคนใช้เงินให้หมดไปกับสิ่งต่างๆ ที่ไม่จำเป็นจนทำให้รายรับไม่พอกับรายจ่าย อาจส่งผลให้เกิดหนี้สินได้

ความฝันจะเป็นจริงได้ก็ต่อเมื่อเรามีการบริหารรายรับ – รายจ่ายที่ดี มีวินัยในการบริหารเงินและจัดสรรปันส่วนในการออมเพื่อเป็นเป้าหมายทางการเงินในอนาคต

2. การวางแผนการออม

การวางแผนการออมมี 4 ขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดเป้าหมายในการดำเนินชีวิตและเป้าหมายทางการเงิน

เป้าหมายเป็นตัวกำหนดทิศทางในการดำเนินชีวิตของแต่ละคน โดยจะนำไปสู่สิ่งที่เราต้องการ แต่สิ่งที่เราหวังหรือสิ่งที่เราต้องการเหล่านี้ล้วนแต่จำเป็นต้องใช้

¹ ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

“เงิน” ในการนำไปสู่สิ่งที่ต้องการ

การกำหนดเป้าหมาย เป้าหมายจะต้องมีความชัดเจน สามารถเป็นไปได้ และมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน แต่ในบางครั้งอาจพบว่าเรามีเป้าหมายหรือความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดเรียงลำดับความสำคัญของเป้าหมาย โดยพิจารณาถึงความจำเป็น ความสำคัญประกอบกับระยะเวลาด้วย

2.2 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงิน

การศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเองว่ามีอะไรที่เป็นข้อจำกัดหรือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินบ้าง ซึ่งข้อมูลเหล่านั้น ได้แก่

2.1 ช่วงอายุ (Life Cycle) เป็นปัจจัยแรกที่สำคัญต่อการวางแผนทางการเงิน เราควรจะวางแผนไว้ว่า เราจำเป็นที่จะต้องซื้อสินทรัพย์ใด เมื่ออายุเท่าใด และต้องทำอะไรถึงจะได้มา หลังจากได้สินทรัพย์ที่เราต้องการแล้ว เราก็ควรจะเริ่มลงทุนในสิ่งที่สร้างความมั่งคั่งขึ้น โดยเงินส่วนนี้ควรจะเป็น “เงินส่วนที่เหลือ” จากค่าใช้จ่ายขั้นพื้นฐานของเรา

2.2 รายได้ที่จะได้รับ (Income) เราจะต้องทราบว่าตนเองมีรายได้จากที่ใดบ้าง ทั้งรายได้หลักและรายได้เสริม เช่น เงินเดือนประจำ รายได้จากการลงทุน หรืออื่นๆ เพื่อที่จะนำมาคำนวณในการวางแผนทางการเงิน

2.3 รายจ่าย (Expenses) เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายและการดำเนินชีวิตของเรา “การทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย” หรือ “บัญชีครัวเรือน” จะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงพฤติกรรมรายรับ - รายจ่ายของเราได้ดีที่สุด

3. ลงมือวางแผนทางการเงิน

แผนทางการเงิน ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

3.1 ความยืดหยุ่น คือ แผนทางการเงินที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

3.2 มีสภาพคล่อง คือ การที่มีสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างรวดเร็ว เช่น ทองคำ เป็นต้น

3.3 การลดภาษี คือ การนำเงินออมไปลงทุนในทางเลือกต่างๆ ที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการออม เช่น กองทุนรวม การประกันชีวิต

4. หลักการบริหารเงินออม คือ

4.1 พยายามสร้างรายได้ ท่านที่ทำงานประจำจะมีรายได้หลักจากเงินเดือนและอาจมีรายได้เสริม เมื่อมีรายได้แล้ว แต่มีการใช้จ่ายมากเกินไป ก็จะทำให้เงินออมเหลือน้อย ก็จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้ช้าลงหรือยากขึ้น เพราะฉะนั้น ทำอย่างไรให้เรามีเงินออมให้มากขึ้น เช่น ถ้าเริ่มออมเงินตั้งแต่อายุน้อยก็จะมีระยะเวลาในการออมมากกว่าคนที่ออมทีหลัง ถ้าเราเริ่มออมตั้งแต่อายุ 30 ปี ออมไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเกษียณอายุ

ราชการ จะมีระยะเวลาการออม 30 ปี แต่ขณะเดียวกันบางคนอาจจะไม่ให้ความสำคัญ

กับเรื่องการออม มีเท่าไรก็ใช้หมด กว่าจะเริ่มต้นการออมอายุ 50 ปี จะมีระยะเวลาการออมเพียง 10 ปี ดังนั้น ใครออมก่อนจะได้เปรียบ ออมหลังเสียเปรียบ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาและผลตอบแทนที่มีต่อจำนวนเงินออม/ลงทุน²

เป้าหมาย 1 ล้านบาท เมื่ออายุ 60 ปี					
อัตราผลตอบแทนจากเงินออม/ลงทุน		8%	6%	4%	2%
อายุเมื่อเริ่มออม/ลงทุน	ระยะเวลาออม/ลงทุน	เงินออม/ลงทุนต่อเดือน			
20	40	286.45	502.14	846.05	1,361.59
25	35	435.94	701.90	1,094.41	1,645.96
30	30	607.98	995.51	1,440.82	2,029.53
35	25	1,051.50	1,443.01	1,945.04	2,571.88
40	20	1,697.73	2,164.31	2,726.47	3,392.17
45	15	2,889.85	3,438.57	4,063.55	4,768.42
50	10	5,466.09	6,102.05	6,791.18	7,534.68
55	5	13,609.73	14,332.80	15,083.19	15,861.09

² นายวิโรจน์ ตั้งเจริญ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ สายงานพัฒนาธุรกิจและการตลาด1 บมจ.หลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทยจำกัด (มหาชน) บรรยายเรื่อง การบริหารจัดการความมั่งคั่ง (Wealth Management) ให้แก่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2554 ณ ห้องประชุม 1 ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย

ตัวอย่าง คนที่อายุ 30 ปี จะตั้งเป้าหมาย คือ อยากสร้างเงิน 1,000,000 บาท เมื่ออายุ 60 ปี เอาเงินฝากธนาคาร สมมติให้ ดอกเบี้ย 2% ต่อปี เราฝากเงินประมาณ เดือนละ 2,000 บาท พอเกษียณเราจะมีเงิน หนึ่งล้าน ขณะเดียวกัน ถ้าเริ่มออมเมื่ออายุ 50 ปีก็ตั้งเป้าหมายเหมือนกันว่าเราจะมีเงิน 1,000,000 บาท ไว้ใช้ ปรากฏว่าตอนอายุ 50 ปี เราจะต้องออมเดือนละ 7,500 บาท ดังนั้น ใครก็ตามที่เริ่มออมตอนอายุน้อยๆ จะได้เปรียบกว่า เพราะนอกจากจะมีระยะเวลา ที่นานกว่าแล้วอัตราการส่งเงินในแต่ละเดือน ก็ไม่มากนัก

เทคนิคการออมๆ มีดังนี้³

1) ต้องมีวินัย คือ มุ่งมั่น ทำให้สม่ำเสมอ เช่น ตั้งใจจะออมเงินให้ได้ ทุกเดือน ต้องทำให้ได้ สม่ำเสมออย่าได้ขาด

2) ตั้งเป้าหมายที่ ทำทายขึ้น เช่น เริ่มปีแรก จะออมเงินให้ได้ เดือนละ 1,000 บาท พอขึ้นปีที่ 2 เพิ่มเป็น เดือนละ 1,200 บาท หรือ 1,500 บาท พอ ปีที่ 3 เพิ่มขึ้นเป็น 2,000 บาท ต้องเพิ่มให้ ได้ทุกปี เพราะปกติแล้วเงินเดือนขึ้นทุกปี

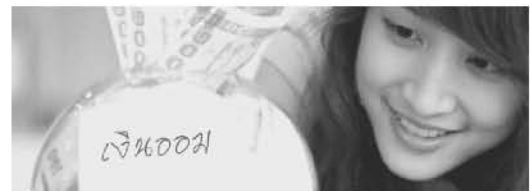
3) ให้รางวัลกับตัวเอง เช่น เมื่อออมได้ ครบตามเป้าหมายจะให้รางวัลตัวเอง เช่น ซื้อของที่อยากได้หรือไปเที่ยว

4) อย่าใจอ่อนและท้อถอย เช่น ออมบ้าง ไม่ออมบ้าง ผิดวันประกันพรุ่ง จะยิ่งทำให้ การออมล่าช้า

5) จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย เพื่อให้ เห็นรายจ่ายที่จำเป็นและรายจ่ายฟุ่มเฟือย ที่สามารถตัดลดได้ ซึ่งจะนำไปสู่การออม ที่เพิ่มขึ้นและยังทำให้มีการวางแผนการใช้ จ่ายเงินที่มีเหตุผลมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม หัวใจสำคัญที่สุดในการออมเงิน คือ ต้อง “กันเงิน” ที่ต้องการ ออมออกมาจากเงินเดือนหรือรายรับที่ได้ ก่อน ที่เหลือจากนี้จึงเป็นเงินสำหรับใช้จ่าย ในแต่ละเดือนหรือเขียนเป็นสมการ คือ เงินเดือน - เงินออม = เงินสำหรับใช้จ่าย

ดังนั้น ต้องเปลี่ยนความคิดตัวเอง ที่ว่า เงินออมคือ เงินที่เหลือจากการใช้จ่าย ประจำเดือน เพราะไม่เช่นนั้นเราอาจไม่มี เงินออมเลย เพราะใช้จนไม่มีเงินเหลือให้ออม !!!

ตัวอย่าง สมมติมีรายได้ 40,000 บาท ใช้จ่ายประมาณ 30,000 บาท จะเหลือเงิน 10,000 บาท มาบริหารหรือฝากเงิน กับอีก คนไม่บริหารและใช้จ่ายไปเรื่อยๆ โดยฝาก เงินในธนาคาร 10,000 บาท กับฝากเงินที่

³ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันจันทร์ ที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2554 (ข่าวเศรษฐกิจไทยรัฐ) : วิวรรณ ธาธาภิรักษ์โชติ ประธานบริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทยและนายกสมาคมนักวางแผนการเงิน

สหกรณ์ออมทรัพย์ 10,000 บาท จะเกิดความแตกต่างกันมาก เพราะเงินฝากธนาคารประมาณ 1% แต่เงินฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์ 3% ดังนั้น การโยกย้ายเงินไปในทิศทางที่ควร เป็นสิ่งสำคัญ

4.2 สร้างรายได้จากสินทรัพย์ที่มีอยู่
หลักของการบริหารจัดการการเงินที่ดี คือ ต้องหาช่องทางทางการเงินใหม่ๆ เพื่อเสริมสร้างโอกาสให้เงินที่เราได้มาไปทำงานให้เราอีกรอบหนึ่ง และควรพยายาม “สร้างรายได้จากสินทรัพย์ที่มีอยู่”

นอกจากนี้ ภาระหนี้ที่จำเป็น เช่น ผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ อย่ากู้แล้วอยู่เฉยๆ จะต้อง รีไฟแนนซ์ (Refinance)⁴ จากดอกเบี้ยสูงไปสู่ดอกเบี้ยต่ำเสมอ แต่ก่อนรีไฟแนนซ์ต้องคำนวณว่ามีค่าใช้จ่ายในการรีไฟแนนซ์หรือไม่ ถ้าเราผ่อนครบตามเงื่อนไขให้รีไฟแนนซ์ และย้ายอัตราดอกเบี้ยลอยตัวเป็นอัตราดอกเบี้ยคงที่ต่ำๆ ยาวๆ จากนั้นไปแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยจะเพิ่มขึ้น ดังนั้น ภาระเงินกู้จะเพิ่มสูงขึ้น การเก็บเงินอยู่ที่ใด

ที่หนึ่งจนเกินไป อาจจะสูญเสียโอกาสในการสร้างรายได้

4.3 หลักการบริหารเงินออมที่ดี คือ ต้องพยายามบริหารแล้วให้ผลตอบแทนไม่ต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อ⁵ ดังนั้นต้องพยายามหารายได้ โดยต้องกระจายการลงทุนไม่เอาเงินไปซื้อหุ้นหรือฝากเพียงอย่างเดียว

ปัจจุบันการประหยัดและการอดออม โดยฝากเงินไว้ที่ธนาคารเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอ สำหรับการสร้างความมั่งคั่ง และความมั่นคงทางการเงิน เพราะอัตราดอกเบี้ยเงินฝากโดยรวมของประเทศไทย ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยต่ำมาอย่างต่อเนื่อง และยาวนานจึงเป็นแรงกดดันให้คนทำงาน โดยเฉพาะมนุษย์เงินเดือนต้องหันมาให้ความสนใจในการบริหารจัดการกับเงินของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ.ร.บ. คู่ครองเงินฝากที่เริ่มมีผลบังคับใช้

⁴ การกู้เงินก้อนใหม่เพื่อไปใช้คืนเงินกู้ก้อนเก่า โดยผู้กู้ได้ประโยชน์มากกว่าจากเงินกู้ก้อนใหม่ เนื่องจากได้ดอกเบี้ยที่ถูกกว่าเดิม ประโยชน์ที่ว่ามี เช่น สามารถลดเงินต้นได้เร็วขึ้น เงินงวดต่อเดือนถูกลง เป็นต้น จากเว็บไซต์: <http://www.1asiaproperty.net>

⁵ คำว่า “อัตราเงินเฟ้อ” เกิดจากราคาสินค้าและบริการโดยเฉลี่ยในตลาดมีการเปลี่ยนแปลงในระดับสูงขึ้น ซึ่งอัตราเงินเฟ้อจะทำให้ค่าของเงินออมและอำนาจการซื้อลดลง ปีนี้คนที่ออมเงินไว้แล้ว ถ้าเราไม่สามารถบริหารเงินออมไว้ให้ได้มากกว่า 3% นั่นคือ เงินเรากำลังหายไป มีเงิน 100 บาทไปฝากธนาคารแล้วได้เพิ่มมา 2 บาท เป็น 102 บาท น้ำมันข้าวปลาอาหารแพงขึ้น (จากการบรรยายของ นายวิโรจน์ ตั้งเจริญ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ สายงานพัฒนาธุรกิจและการตลาด1 บมจ.หลักทรัพย์จัดการกองทุน กรุงไทยจำกัด (มหาชน) เรื่องการบริหารจัดการความมั่งคั่ง (Wealth Management) ให้แก่ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2554 ณ ห้องประชุม 1 ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย)

แล้วในปีนี้จะมีการจำกัดวงเงินฝากที่ได้รับ ความคุ้มครองเพียง 50 ล้านบาทต่อธนาคาร และต่อไป (11 สิงหาคม 2555 เป็นต้นไป) วงเงินคุ้มครองจะลดลงเหลือเพียง 1 ล้านบาท เท่านั้น ยิ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้คนที่ต้องตระหนัก และให้ความสำคัญกับการบริหารเงินใน กระเป๋าของตัวเองมากยิ่งขึ้น เพราะการออมเงิน โดยธนาคารเพียงอย่างเดียว นอกจากจะได้ ผลตอบแทนต่ำแล้ว ขณะเดียวกันก็อาจมี ความเสี่ยง หากเกิดกรณีสถาบันการเงินที่ ฝากมีปัญหา ล้มละลายหรือถูกสั่งปิดกิจการ เงินที่ฝากไว้ในธนาคารก็ไม่คุ้มครองเต็มทั้ง จำนวนเหมือนในอดีต

นอกจากนี้ สามารถลงทุนในโครงการ ที่รัฐบาลส่งเสริมการออม เพื่อลดหย่อนภาษี มี 2 ประเภท คือ

1. กองทุนรวมที่ได้รับสิทธิประโยชน์ ทางภาษี

1.1 กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund) หรือ RMF

นอกจากเราจะฝากเงินไว้ในธนาคาร หรือสหกรณ์ออมทรัพย์แล้วมี ช่องทางใหม่ คือ การบริหารเงินผ่าน กองทุนรวมเพื่อการ เลี้ยงชีพ RMF : (Retirement Mutual Fund) คือ กองทุนรวมที่บริหารจัดการกองทุน จัดตั้งขึ้น สำหรับผู้ที่สนใจออมเงินระยะยาว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยผู้ที่ซื้อหน่วยลงทุน ได้รับสิทธิทางภาษีเช่นเดียวกับเงินที่สะสม

เข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ⁶

RMF เป็นกองทุนรวมที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการส่งเสริมการออมระยะยาวเพื่อวัย เกษียณ รัฐจึงเสนอสิทธิประโยชน์ทางภาษี ให้ผู้ที่ลงทุน โดยวงเงินที่ลงทุนใน RMF จะ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสีย ภาษีเงินได้สูงสุดถึง 15% ของเงินได้ในแต่ละปี โดยเมื่อนับรวมเงินสะสมเข้ากองทุนสำรอง เลี้ยงชีพหรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และประกันชีวิตแบบบำนาญแล้ว ต้องไม่ เกิน 500,000 บาท แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้อง ลงทุนอย่างต่อเนื่อง คือ ลงทุนจนอายุครบ 55 ปี และเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อคงสิทธิประโยชน์ทางภาษีไว้

ข้อดีคือ : การลงทุน RMF เป็นทาง เลือกหนึ่งที่เราทำให้ได้รับประโยชน์ถึงสามต่อ

1) สร้างเงินออมให้เรา เป็นการสะสม เงินออมเพื่อวัยเกษียณ

2) มีประโยชน์ทางด้านภาษี

3) เป็นการลงทุนที่ได้กำไร

RMF มีนโยบายลงทุนในสินทรัพย์ได้ หลายประเภทซึ่งมีโอกาสได้รับผลกระทบ

⁶ นวพร เรืองสกุล , ออมก่อนรวยกว่า (กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546) หน้า 166

จากภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนในแต่ละช่วงต่างกันไป ดังนั้น ก่อนตัดสินใจลงทุน ควรพิจารณาวัตถุประสงค์ในการลงทุนและความสามารถในการรับความเสี่ยงก่อน

แนวทางในการพิจารณาเบื้องต้น

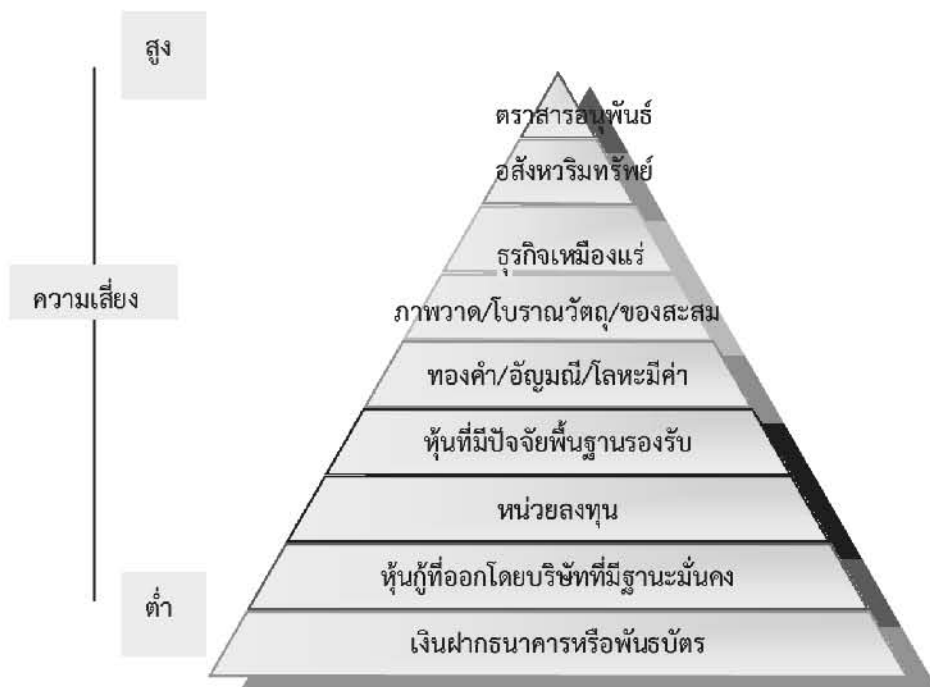
หากเรารับความเสี่ยงในการสูญเสียเงินต้นได้น้อย และคาดหวังผลตอบแทนระดับเดียวกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ก็อาจเลือกลงทุนใน RMF ประเภทที่มีความเสี่ยงในระดับต่ำ ที่มักมีชื่อเรียกว่า กองทุนรวมตลาดเงิน หรือกองทุนรวมบริหารเงิน (money market fund) ที่เน้นลงทุนในเงินฝากและตราสารหนี้ระยะสั้น

หากต้องการได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น **มาอีกสักหน่อย** ก็อาจลงทุนในกองทุนรวมพันธบัตรหรือกองทุนรวมตราสารหนี้ระยะยาวที่ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล รวมทั้งหุ้นกู้ภาคเอกชน

แต่หากสามารถรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น **ได้ในระดับปานกลาง** ก็เลือก RMF ที่มีนโยบายลงทุนแบบผสมที่ลงทุนทั้งตราสารหนี้และตราสารทุน

ส่วนผู้ที่ **คาดหวังผลตอบแทนแบบหวือหวาและพร้อมที่จะรับความเสี่ยงสูงมาก** ได้สามารถเลือก RMF ที่มีนโยบายเน้นการลงทุนในตราสารทุน

แผนภูมิแสดงปิรามิดการลงทุน⁷

⁷ Investment Tips สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2 กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long-Term Equity Fund) หรือ LTF

กองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund) หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า LTF คือ กองทุนรวมตราสารแห่งทุนประเภทรับซื้อคืนหน่วยลงทุน (กองทุนเปิด) ที่มีนโยบายการลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 ของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นกองทุนที่รัฐให้การส่งเสริมจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนการลงทุนในตลาดหุ้นให้มีเสถียรภาพด้วยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นเครื่องจูงใจในการลงทุน โดยผู้ลงทุนต้องลงทุนภายในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2559 ตามเงื่อนไขการลงทุนที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น จึงจะมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี⁹ โดยได้รับ

การลดหย่อนภาษีโดยไม่ต้องนำเงินลงทุนใน LTF ไปรวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สูงสุดไม่เกิน 15% ของเงินได้ ในปีภาษีนั้น แต่ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ต้องลงทุนอย่างน้อย 5 ปีปฏิทิน⁹

เมื่อพิจารณาในรูปแบบของผลตอบแทนที่ได้รับสิทธิลดหย่อน จะพบว่าในการลงทุน LTF แต่ละครั้ง ผู้ลงทุนจะได้ผลตอบแทนที่น่าสนใจไม่น้อย เช่น เสียภาษีอัตรา 20% เงินลงทุน 100,000 บาท สามารถลดหย่อนภาษีได้ถึง 20,000 บาท หรืออีกนัยหนึ่งการลงทุน 100,000 บาท คิดเป็นผลตอบแทนได้เงินภาษีคืน 20,000 บาท เท่ากับ ลงทุนจริง 80,000 บาท แต่หน่วยลงทุนมูลค่า 100,000 บาท มีกำไร 20,000 บาท คิดเป็นผลตอบแทน 25 % เมื่อลงทุนทันที ซึ่งรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

อัตราภาษี	มูลค่าการลงทุน	ภาษีที่ประหยัดได้	ต้นทุน (เงินลงทุน - ภาษีที่ประหยัดได้)	ผลตอบแทนที่ได้เปรียบเทียบกับเงินลงทุนจริง
10 %	100,000	10,000	90,000	11 %
20 %	100,000	20,000	80,000	25 %
30 %	100,000	30,000	70,000	43 %
37 %	100,000	37,000	63,000	59 %

สิ่งที่ผู้ลงทุนใน LTF จะได้รับประโยชน์ เช่นเดียวกับการลงทุนใน RMF¹⁰

⁹ บลจ. บริษัท ธนชาติประกันภัย จำกัด http://www.thanachartfund.com/th/lf/lf5_1.asp

⁹ ดร. ธนียวงศ์ กิรติวานิชย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บทความเรื่องประหยัดภาษีกับกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF)

¹⁰ คุณเสกสรร ไตรวิวัฒน์ บลจ. บัวหลวง จำกัด ห้องความรู้บัวหลวง บทความ เรื่อง กองทุน LTF กับสิ่งที่ได้มากกว่าภาษี เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

2. การทำประกันชีวิต

การประกันชีวิต เป็นสิ่งใกล้ตัวมาก สำหรับคนในยุคปัจจุบัน การประกันชีวิตถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนทางการเงิน เพราะเป็นการซื้อความคุ้มครอง เพื่อสร้างหลักประกันให้กับตนเองและครอบครัว เพราะเมื่อมีเหตุการณ์ร้ายแรงต่างๆ เกิดขึ้น บริษัทประกันจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งตามที่ระบุในสัญญาให้แก่ผู้เอาประกัน หรือผู้รับประโยชน์ ซึ่งรูปแบบของการประกันชีวิตก็มีให้เลือกหลากหลายตามวัตถุประสงค์ของผู้ที่ต้องการทำประกันชีวิต บางคนทำประกันชีวิต

เพื่อเป็นการออมแบบกึ่งบังคับ เช่น การประกันชีวิตแบบตลอดชีพและสะสมทรัพย์ ซึ่งผู้เอาประกันจะต้องมีหน้าที่ในการจ่ายเบี้ยประกันอย่างสม่ำเสมอ และหากผู้เอาประกันไม่เสียชีวิตเมื่อครบระยะเวลาตามที่กรมธรรม์กำหนดไว้ก็จะได้รับเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยนับได้ว่าเป็นการออมเพื่อไว้ใช้หลังเกษียณก็ได้ หรือออมไว้เพื่อเก็บเป็นทุนศึกษาของบุตรหลาน

จงถามกับตัวเองว่า...วันนี้คุณได้เริ่มต้นออมเงินและวางแผนการออมของตัวเองหรือยัง !!

พิมพ์ที่ : ห้องหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบัสฮ็อก 253,255,255/10-11 ถนนพะเนียง แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทร. 0-2281-5089, 0-2281-2055, 0-2281-4874 โทรสาร 0-2281-0723 e-mail : bkb_1969@yahoo.com

ค่านิยมสร้างสรรค์
ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
“...วิสัยทัศน์ดี มีคุณธรรม น้อมนำความพอเพียง...”